

Katolički list

# Zvonik

GOD. XXIII. BR. 6/7 (260/261) Subotica, lipanj/srpanj (jun/jul) 2016. 150,00 din

- Gerardovo 2016.
- Duhovna djela milosrđa
- Za trenutke odmora





Misa kod somborskih karmelićana  
Gerardovo 2016.



„Gerardići”



Katedrala - misa zahvalnica za kraj školske godine



Tijelovska procesija u katedrali



Subotički bandaš i bandašica u procesiji

# Kad roditelji zaplaču

Ušla je u crkvu tiho, smeđim šalom ovijena oko vrata, pognuta pogleda. Netremice je gledala prema oltaru i kleknula u predzadnju klupu. Rukama je prekrila lice, ipak, drhtaj ispod ruku odavao je jecaj umorne i shrvane žene. Tražila je da joj tajna Euharistije Velikog četvrtka dade tako potrebnu okrepku i nadu za sebe i svoju izmučenu obitelj. Nekoliko puta je usmjerila pogled prema križu na kojem se nije vidio Isus, bio je naime umotan u ljubičasto platno. Osjećala je kao da se i On skriva od nje, kao da je niti On ne želi vidjeti, niti čuti njezine molitve. A duša joj je grcala za sinom kojega je oteo vjor droge. Premda je muž već digao ruke od sina i izgubio nadu za njegov povratak, ona se uzdala još jedino u naj snažnije oružje, u Božje milosrđe.

Kad je na Veliki petak ponovno ušla u crkvu na obrednu molitvu, našla je oltar bez križa i svijećnjaka, potpuno razotkriven. Ogoljenost oltara je uspoređivala s ogoljenošću prevrnutih ljudskih vrijednosti, ogoljelosti svoje duše. Dok je za vrijeme obreda ljubila križ, kvasila ga je suzama ne mogavši Isusu u tom trenutku ništa reći. Ta, sve On zna, mislila je. Zna On za silan teret što se obrušio na njezina leđa. Pokušala je taj svoj teret u molitvi podijeliti s Njim, čijeg se suđenja i krvavog progona

župna zajednica sjećala toga dana. Molila ga je jer je bila svjesna da i ona s Njim pati, da su zajedno u trpljenju, da je šibana paklenom šibom poroka droge. Duša joj je, kao desnom razbojniku, usrdno vapila da je se sjeti i smiluje njenoj obitelji.

Ispred Isusova groba je te Subote dugo klečala. Nejkaka, nemoćna i potrošena u svojim nastojanjima za spas obitelji, bila je spremna položiti i samu sebe u grob, samo da izbavi sina iz tmine droge i preda ga milosrdnom Ocu. Ali, nije joj bilo dano. Kao Šimun Cirenac vukla je svoj, a time i Njegov križ, bili su ujedinjeni u mucu i znoju života. Muka, znoj i krv oboje ih je nosila u ostvarenje nečeg nezamislivog ljudskom rodu. Žrtva je rađala nadu.

Na Uskrs, već u rano jutro s tradicionalnom košaricom jela za blagoslov, molila je za vrijeme prve jutarnje mise: – Gospodine, ti koji si uskrsnuo, otvorio si nadu beznadnima. Ne prezri mene i moju obitelj, Ti možeš i najbeznadnijeg izgubljenog sina svojim milosrđem uskrsnuti na novi život ovdje, već na Zemlji. Smiluj mi se!

Pogledom na uskrsnu svijeću označenu s pet Isusovih rana vidjela je kako plamti novim, uskrsnim plamenom, osjetila je umirujući dah u dubini duše. Razina njezina duhovnog raspoloženja

se digla do crte nekog čudnog zadovoljstva. Treba li tu naglu duhovnu opuštenost pripisati lijepom, svježem, osunčanom uskrsnom jutru? Ne! Zadržala je, samo njoj znano *kako*, nečujan duhovni glas: – Kćeri, još danas ćeš biti sa mnom u raju! – Neprimjetno se osmjehnula. Žar joj se pokazao na obrazima. Uspjela je nakon dugog vremena s cijelom župnom zajednicom zapjevati *Uskrsnu Isus doista*. Da, doista uskrsnu!

S blagim izrazom lica, opuštenog šala niz vrat, krenula je kući. Uzduž parka je sretala sretne majke koje su nosile blagoslovljene zavežljaje uskrsnog doručka svojim obiteljima. Ona, uronjena u svoje misli, hodala je s noge na nogu. U vrtlogu svojih misli kratko je odlučila da, unatoč svem svojem teškom životnom položaju, neće odustati, da se neće predati malodušju, da će ostati nepokorena.

Mirno i spokojno izađe iz dizala, otključa stan, otvori vrata i... trgne se, zastade, oblije je do sada još nedoživljeni znoj. Razrogačenih očiju stajala je nijema u čudu. Nije mogla vjerovati. Sin! Sin je došao doma! Nakon dugog izbivanja, provodeći se u sumnjivom društvu, izvan roditeljskog doma, sjedio je s ocem za stolom. Kad ju je sin ovlaženih očiju ugledao, ustane od stola, priđe joj i zagrlji je. Mama je zagrcala. Gušila se od plača. Priljubila ga je na grudi i nježno, kako to samo majke znaju, poljubila u čelo i tiho rekla:

– Sine! vratio si se.

– Zauvijek, mama! Vratio sam se. Odlučio sam. Čvrsto.

– Sine moj! – mama još nije mogla vjerovati čudu doživljene Božje milosti.

– Odlučio sam. Idem na odvikavanje i liječenje u kuću Zajednice Cenacolo u Vrbovec – reče tihim ozbiljnim glasom.

Mama brzo razmoti košaricu s blagoslovljenim uskrsnim doručkom i svi skupa, zahvaljujući Božjem milosrđu, nakon dugo vremena, zajedno blagovahu.

Bio je to Uskrs kad roditelji zaplaču. Od radosti.

Lajčo Perušić



# Pogled

– Što je htio taj čovjek koji je bio na vratima? – zapitala je s. Franciska ulazeći u samostansku kuhinju.

– Pitao je novaca. Kaže da nema što jesti, da nije dobio socijalno – odgovorila je s. Konstancija, kuharica, vadeći lonac iz ormara i spremajući se naliti vodu za juhu u njega.

– Pa jeste li mu dali?

– Dala sam 15 kn. Toliko sam ovdje imala.

– Ne izgleda mi baš izglednjesto – pomalo je prijekorno izgovorila s. Franciska – Ako budemo tako svima davali, nećemo ni mi imati što jesti.

S. Franciska je već sa sumnjom promatrala sve siromahe koji su dolazili na vrata. Više puta je sasvim slučajno uhvatila takozvane siromahe kako hranu, koju im je sestra kuharica dala, ostavljaju negdje na cesti. To ju je ljućilo. „Bezobraznici! – mislila je. – Mogla se ta hrana dati nekome kome doista treba. Hoće samo novac! Nisu oni gladni!“ A opet – nije mogla odbiti onoga koji prosi. Naročito zato što je to njeno poslanje. Jer ona je redovnica! Naposljetku i kršćanka! Kao poglavarica zajednice treba podnijeti izvješće višim poglavarima i Crkvi koliko je njena zajednica učinila za potrebne. A tek podnošenje izvješća pred Vječnim Sucem? Zato nije prekorila s. Konstanciju. Ta ona sama je ostavila sestrama nešto novaca koje mogu dati siromasima koji naiđu.

Situacija sa siromasima ju je u duši razdirala. Biti oprezan i ne trošiti novac i imovinu zajednice bez dobrog razloga, a s druge strane biti milosrdan i pokazati lice Božjeg milosrđa svima koji dođu na vrata. Kako joj bolno bude kad

joj na vrata dođe žena s četvero djece i traži hrane. A u kući ima hrane, nije da nema, ali mora misliti na sestre i što će one pojediti. Jer nije ona ta koja može sestrama nametnuti post o kruhu i vodi. ... I prisiljena je ženu odbiti. Ili joj dati u vrećici jedno mlijeko i kilu šećera. Da, mogla bi reći da je izvršila dužnost. Samo što će to značiti toj ženi? Često je znala zamisliti sebe na njenom mjestu i osjećaj da ti netko da litru mlijeka i kilu šećera. A ti trebaš od toga nahraniti četvero djece. I sebe ako bude dovoljno. Užasan osjećaj! Same sebe ju je bilo sram kada bi tako postupila.

Najradije bi onome tko joj dođe na vrata natrpala pun auto koječega i odnijela. To su joj znale sestre i spočitavati: „Vi uvijek natrpate punu vreću. Mi smo nekad davali jednu stvar“, govorila bi s. Matilda, starica koja se sve češće prisjećala zgodna iz svoga djetinjstva. „Da, kad bi danas ljudi bili zadovoljni s jednom stvari“, mislila je s. Franciska. Doista, često su na vrata dolazile osobe s posebnim zahtjevima, čak štoviše s popisom potrebnih stvari. Jedna osoba je došla pitati hranu, pa kad joj je s. Franciska odgovorila da joj neće dati jer ju je češće viđala da bez problema u trgovini kupuje prilično stvari, odgovorila joj je da im uvijek dobro dođe više i da su zato došli pitati. „Pa i nama bi dobro došlo da imamo više“; pomislila je s. Franciska.

S. Mirta je pak radila u školi i bila upućena u različite situacije djece, pa i u one obiteljske. Jer u zbornici se prenose informacije koje koriste određenom djetetu, ali i one oko kojih treba biti oprezan. Često je znala reći kako određene obitelji i nisu tako siromašne.



Dobivaju redovitu socijalnu pomoć, dječji doplatak ili imaju neki drugi prihodi. A svatko od njih ima mobitel, čak ponekad i po dva, roditelji troše cigarete i za to uvijek imaju novaca. A onda dođu na samostanska vrata pitati za hranu. S. Franciska je znala da i s. Mirta i s. Matilda imaju pravo. Da ljudi ponekad ne znaju pametno upotrebljavati novac koji imaju. I da puno njih troši novac, a hrane se prošnjom. I uvijek joj je nad glavom visjelo pitanje treba li takvim ljudima pomagati. Da je novac i imovina, kojom raspolaže njena, dala bi i sve ako treba, makar ona bila i gladna i bosa. Ali zavjetom siromaštva se toga odrekla. Doista nije lako nemati, a imati!

S. Franciska je pošla iz kuhinje pogledati u ostavu kako zajednica stoji s hranom. Svega je bilo dovoljno za idući tjedan ili dva. Ali ako opet netko dođe na vrata i dade mu se nešto hrane, trebat će nabavljati. Ostavila je da o tome misli Providnost i otišla dalje poslom.

.....

Na stepenicama su se čuli užurbani koraci. I ubrzo kucanje na vratima sobe s. Franciske.

– Predstojnice, došla je žena onog Amira. Traži glavnu sestru – pomolila se glava s. Konstancije na vratima sobe s. Franciske, na njezin poziv da uđe.

Amir je bio jedan od onih siromaha kojima je s. Franciska bila sklona vjerovati, ali su je zbunjivale neke činjenice koje je polako otkrivala. Prvi put kad je Amir došao, doveo je cijelu obitelj: ženu i dvoje djece. I naravno, tražio neku pomoć. Nije bio izbirljiv. Prihvaćao je sve od hrane, odjeće, obuće, pa čak se nudio i za neki posao. I za svoju ženu je tražio posao čišćenja po kući. Hvale vrijedno jer većina onih koji dođu na vrata traže gotove proizvode ili novac. Čovjek koji traži posao sigurno ima nakanu pošteno zaraditi ono što moli. Ali bila je zima i sestre nisu imale nekog posla koji bi mu mogle ponuditi. Amir je navodno dobio kuću na korištenje od nekakvog strica. U kući nema grijanja, vode, dakle onog najnužnijeg, kako su sami rekli. S. Franciska im je tada pomogla u hrani koje je bilo u kući. Dođuše, nisu bili posebno siromašno obučeni. Onako kako bi izgledao čovjek



prosječnog imovinskog stanja. Prema izgledu, bili su Romi. Imena su bila tipično muslimanska. Iz opreza, s. Franciska ih je jednom prilikom zapitala jedu li svinjtinu. Jer su muslimani koji su dolazili na samostanska vrata to strogo naglašavali. Odgovorio je da jedu. Ta činjenica je s. Francisku zaintrigirala. Navelo ju je na zaključak da ili ne vrše svoje muslimanske dužnosti ili uopće nisu muslimani. Ili, što je najgore, lažu samo da bi dobili bilo što. Ona će im dati možda koji komad mesa, a oni će to baciti. To ju je zabrinjavalo. Zato je bila oprezna.

Sišla je do ulaznih vrata gdje ju je na dvorištu čekala Lejla s nekakvim papirima u ruci. Mlada žena od nekih tridesetak godina, možda i manje, prilično mršava, odlučnog izraza lica, s molbom u očima.

– Izvoli, što trebaš? – zapitala je blago s. Franciska.

– Dobar dan. Evo, donijela sam vam ove papire. To su mi papiri za primanje dječjeg doplatka. Bez njih ne mogu dignuti novac. – Lejla je otvarala papire i tumačila svoju zamisao. Na njoj se vidjelo da je promislila ovu ideju. – Molim vas uzmite ih, neka ostanu kod vas, u zalog. I molim vas dajte mi nešto novaca da mogu kupiti hranu za moju obitelj. Nemamo ništa, a dječji doplatk još nije stigao. Kada stigne ja ću doći da mi podignete novac pa ću vam vratiti.

S. Franciska je bacila oko na papire. Zadržala ju je hrabrost žene: ostaviti, kod relativno nepoznate osobe, dokumente preko kojih možeš doći do jedinog prihoda koji imaš. – Očito je si-



tuacija krajnje krizna – zaključila je. Pogledala ju je još jednom i vratila papire.

– Neću ti uzimati papire. – odgovorila joj je s. Franciska – Mogu ti dati hrane.

– Može. Bilo što. Stvarno nemam ništa. Nemam što djeci dati.

– Pričekaj malo. – S. Franciska je ušla u kuću i napunila dvije pune vrećice koječega što je smatrala da je potrebno za jednu obitelj za neko vrijeme.

Stavila je krumpira, jabuka, brašna, ulja, tijesta, pekmeza koji su sestre pravile od voća iz vrta, palente i još štošta što se našlo u kući. Iznijela je i pružila Lejli.

– Svašta sam ti tu stavila da imate neko vrijeme. Hoćeš li moći nositi?

Lejli su zasjajale oči i u njima se ogledala sreća i zahvalnost. S. Franciski se duboko u dušu usjekao taj pogled. Ispričala je sestrama što se dogodilo.

– Ne znam. Možda glumi! – prokomentirala je s. Mirta.

– Ne vjerujem da glumi. Izraz očiju ne možeš tako lako odglumiti – bila je sigurna s. Franciska.

U duši se osjećala ispunjena. Nije tražila zahvalnost, ali joj je bilo iznimno draga spoznaja da je ono što je udijelila jednom siromahu, doista tom siromahu i bilo potrebno. Oduvijek je razmišljala: „Bolje da me netko i prevari nego da ne dam onome kome je doista potrebno“. Ovo geslo je, nakon iskustva Lejlinog pogleda, dobilo posebno mjesto u njenom srcu.

/Četvrta nagrada  
na Zvonikovu Natječaju  
za duhovnu kratku priču 2016./

s. M. Jasna Crnković

## Želim biti poput Milosrdnog Oca

Svibanj, najljepši mjesec u godini, mjesec Blažene Djevice Marije. Svećenik sam skoro sedam godina. Župnikom sam u jednom malom selu, u kojem jedva da ima vjernika.

Bio sam na zamjeni u susjednom selu. Kolega me zamolio da ga zamijenim na tjedan dana, da obavljam sve njegove dužnosti. Naravno, prihvatio sam.

Držao sam vjeronauk mlađoj generaciji, djeci od sedam do deset godina. Bili su to anđeli koji su rado i pažljivo slušali što sam im pričao, htjeli su također naučiti moliti Gospinu kronicu, jer kao što sam rekao, bio je to Gospin mjesec. Iz njih je zračilo nešto posebno. Doista, toga je dana došlo baš dosta djece na vjeronauk.

Prije završne molitve, prije nego se završio sat, upitao sam djecu što bi htjela biti kad porastu?

Jedan dječak prihvati pa reče: „Ja bih volio biti pekar.“ Upitam ga što pekar. „Znate, nas je puno djece, siromašni smo, nemamo dovoljno kruha, kruh je skup, mama ne radi, a tata ima malu plaću. Kad bih ja bio pekar, svi bismo imali dovoljno, jeftinijeg kruha.“

Upitao sam jednu djevojčicu što bi ona željela biti kad poraste. „Ja, ja bih voljela biti liječnik“ – sagnula je glavu i nastavila – „moja mama je jako bolesna, kad dođem iz škole ona uvijek leži u krevetu, a tata joj daje lijekove. U kući nema nikada radosti, svi su tužni, nema osmijeha. Kada bih postala liječnik, izli-

ječila bih sve bolesne mame na svijetu i vratila bih radost u tužne domove.“

Jedan mali dječak je digao ruku, rekao sam mu da kaže što želi. „Velečasni, ja bih volio biti krojač. Nas isto ima puno djece i nikad nemamo novo odijelo. Mama i tata nemaju toliko novaca da kupe svima novo odijelo. Uvijek nasljeđujemo od starijih, nekad mi je preusko, nekad pak preveliko. Kad bih bio krojač, napravio bih svima novo odijelo. Sve bih ogrnuo da im ne bude hladno.“

Rastužio sam se čuvši što su sve ova djeca, ovi anđeli spremni učiniti kako bi pomogli bližnjima. Očima punih suza gledao sam ta mala više tužna, nego radosna lica. Iz njihovih očiju sjajila je toplina.



No, jedan je stidljivi dječak stajao pokraj zida, glave pognute prema zemlji, misleći da ću ga preskočiti. „Hej, ti!“ – uzviknuo sam – „što bi ti htio biti kad porasteš?“ On je spustio ramena i tiho rekao: „Želio bih biti OTAC.“ Iznenadio me. „A što otac?“ On odgovori: „Znate, ja nemam tatu, moja mama nema muža. Volio bih imati tatu da me nauči svemu; da se igramo, šecemo, da igramo nogomet. Volio bih imati tatu s kojim bih išao na pećanje, plivanje, tatu koji će mi kupiti bombone, tatu koji će voljeti moju mamu. Znate, ja kad dođem kući, nemam nikad tatu.“

Ova me rečenica dovela do suza, a on je nastavio govoriti o onome s čime se nosi svaki dan.

„Želio bih biti otac mnogima, želio bih biti onaj koji će dijeliti kruh svim gladnima, ne ovozemaljski, nego vječni. Želio bih biti liječnik koji će liječiti sve

bolesne, opterećene, umorne i napaćene duše. Želio bih biti ona snaga koja će obnavljati, koja će zaogrnuti sva gola i zamrznuta srca, ogrnuti novim odijelom! Želio bih biti onaj koji će vratiti na pravi put sve koji su izgubili životnu orijentaciju. Želim biti milosrdan poput našeg Milosrdnog Oca.“

Ovaj je dječak želio biti svećenik, biti otac mnogima... želio je biti milosrdan kao Milosrdni Otac, dijeliti radost s bližnjima, kruh s gladnima, zaogrnuti gologa i izliječiti bolesna. To je ono pravo milosrđe koje treba imati svaka osoba na ovom svijetu.

/Peta nagrada  
na Zvonikovu Natječaju  
za duhovnu kratku priču 2016./

**Đuro Juhas**

## Dobro je pričati i slušati šale

### Ispit

Pita otac Ivicu:

- Jesi li znao sva pitanja na ispitu?
- Jesam!
- Kako onda nisi položio?
- Nisam znao odgovore!

### Pokora

- Ukrao sam dvije jabuke – kaže dječak ispovijedajući se.
- Za pokoru dva Očenaša – kaže svećenik.
- Ako izmolim tri, jel mogu ukrasti još jednu?

### Istočni grijeh

- Danas sam napravio istočni grijeh – ispovijeda se dječak.
- Kako to – pita svećenik.
- Krao sam jabuke.

### Molitva

- Tri monaha sjede i meditiraju.
- Najednom jedan kaže – Gle jastreb.
- Mjesec dana nakon toga kaže drugi – Ne, nije to jastreb.
- Nakon još mjesec dana kaže treći – Pa dobro, hoćemo li mi moliti ili pričati?

### Jedanaesta zapovijed

- Vjeroučitelj – Kako glasi jedanaesta Božja zapovijed?
- Vjeroučenik – Ne pravi budalu od bližnjega svoga!

### Svećenik

Dosjetka o svećenicima koju je Đakovačko-osječki metropolit Marin Sračić izrekao u Aljmašu na Veliku Gospu.

Nadbiskup kaže: Ljudi govore o nama svećenicima i dobro je da je tako.

Kada je svećenik mlad kažu neiskusni, kada je star vele ishlapio je.

Kada obilazi župljane kažu samo se skita, kada ne, onda kažu zatvorio se u crkvu.

Kada kupi auto govore taj misli samo na novac, a ako nema auto onda vele nije sposoban ni automobil nabaviti.

A kad umre kažu: E ovakvog svećenika još nismo imali!

### Prosjak

Na vratima seoske crkve neki je prosjak prosio.

Jednom ga je opat izgrdio – Kako te nije stid? Prošli mjesec bio si slijep, a sad si hrom.

– Ne ljuti se oče, već raduj, Bog mi je vratio vid a meni su se od uzbuđenja oduzele noge.

### Dug do grla

Srela se dva prijatelja.

Pozdravljaju se i pričaju o svojim nevoljama.

– Kod mene loše! Do grla sam u dugovima!

– Ne očajavaj! Imaš sreću što si visok samo metar i pol!

### Dlakave životinje

Učiteljica pita Ivicu:

- Nabroji mi tri životinje koje imaju dlake.
- Mačka, pas i... vlak!
- Odakle sad vlak?
- Moj tata kaže kako uvijek za dlaku uhvati vlak!

### Hitan slučaj

- Liječniku predvečer zazvoni telefon.
- Prijatelji ga zovu na kartanje i on im odgovora:
- Evo, dolazim odmah!
- Što, zar je tako hitno? – upita ga žena.
- Još kako! Već su tri doktora tamo!

### Zmija

- U školi učiteljica upita malog Ivicu: Ivice, kojoj skupini životinja pripada zmija naočarka?
- Skupini kratkovidnih – odgovori Ivica.

### Spavanje

- E, Mario, nema spavanja u školi! – strogo će učiteljica.
- Kako bih mogao spavati kad stalno tako galamite?

### Raj

- Pita vjeroučiteljica djecu:
- Koliko dugo su Adam i Eva bili u rajju?
- Do jeseni – kaže Ivica.
- Zašto baš do jeseni?
- Pa morali su čekati da sazriju jabuke!



# Ide li Bog na godišnji?

Klinci znaju postaviti pitanja koja nas „velike“ ostavlja u neobranom grozđu. Tako mi je malac iz prvog razreda osnovne zadao teološku glavobolju – odlazi li Bog na godišnji odmor? Zar se nikada ne umori? Koliko simpatično i dječje iskreno, pitanje nije nimalo naivno. Tek u skicama imamo razrađenu teologiju odmora nasuprot teologije rada. Najdulji dommet diskursa svodi se na neradnu nedjelju i to je to. Svima je jasno da je čovjeku potreban odmor i tu prestaje rasprava. Ali zar u pozadini stvari ne stoji nešto puno dublje, božanskije, nešto što se ne svodi samo na prestanak rada, opuštanje te ponovno vraćanje poslu? Pitanje radoznalog klinca tiče se preispitivanja odnosa antropologije i teologije; ukoliko nam je potreban odmor a stvoreni smo na sliku Božju, što to onda govori o samome Bogu?

Stavljen pred zid, valjalo je udovoljiti radoznalosti malog teologa pred izazovom škakljivog pitanja. Ali što odgovoriti? Na nezgodna pitanja malenih mi odrasli najčešće pribjegnemo inventivnim odgovorima „shodnima njihovoj dobi“, kupujući si tako vrijeme dok ne smislimo nešto bolje ili dok sami ne nađu što traže. To su uglavnom oni odgovori s „figom u džepu“, tipa: *mama, kako sam ja došao na svijet? Donijela te roda, sine!* Roditelj se tako iskoprao iz komplikacija uslijed rešetanja dječje radoznalosti, znajući da kad sinak poodraste neće uzeti za zlo sumnju u rodine akušerske sposobnosti niti roditeljsko umetanje cucle-varalice. Vremenom, doći će tren šeretskog *ahaaaaa!* i daljnje razjašnjavanje neće biti potrebno. Tako i na pitanje Božjeg odlaska na raspust lako je naći simpatičan odgovor; *ne, srećo, bogica nikada ne odlazi na odmor jer nas voli i uvijek mora brinuti o nama i nikada se ne umara...* Za dijete prilično umirujuć odgovor. Međutim, je li dovoljan da i nas isključuje od daljnjeg produblivanja?

Pređemo sebi jedan Božji „radni dan“. Ujutro nije ustao jer navečer

nije ni legao. Vječito budan, u tri smjene. Uostalom, dok je na jednoj polutki Zemlje noć, nema vremena zavaliti se u fotelju jer je na drugoj dan. Svećenikovo „Uzmite i jedite...“ dovodi Krista na oltar istodobno i u Australiji, i u Africi i na svim drugim kontinentima. U međuvremenu, valja se pobrinuti i za onu pobožnu bakicu u trećoj klupi i za rađanje supernove na drugom kraju univerzuma.

Povazan zaprima molbe milijarde ljudi, ponekad i oprečnih. Nogometaši jedne ekipe uzdaju se u Božju pomoć da će pobijediti protivničku ekipu, a ovi isto tako misle da je Bog na njihovoj strani te će lopta, vođena driblingom svemoćnog Nogometaša, završiti u suparničkom голу. Zarađene strane očekuju intervenciju Neba, ali svaka u svoju korist. Pošto „vrag nikad ne spava“, ni Svesilni nema pravo zadrijemati makar na jedno oko. Bez sumnje, aktivan je 24 sata dnevno čitavu vječnost, bez prava na bolovanje i slobodne dane.

U redu. Bog je radiša, to mu ne možemo osporiti. No, ne mogu se ohrvati, skupa s onim prvašićem, pomisli da bi mogao tako vječito, da je to njegovo „prirodno“ stanje. Zar nije nakon šest dana stvaranja ipak *otpočinuo*? Od svih dana stvaranja, jedino je sedmi dan blagoslovljen i posvećen te time izvor posvete svim ostalim djelima stvaranja. E sad dolazi onaj *ahaaaaa!* Sedmi dan nije isključivo dan u tjednu, nedjelja, već eshatološka, konačna stvarnost, Nebo. Na kraju svega čeka nas *počinak* (počinu, nakon činjenja), *odmor* (odmoriti, *lat. mors* – smrt, odsustvo smrti). Odmor nije pitanje turističke destinacije, već stanje duha, hod prema ostvarenju slike Božje u nama, slike Božjeg počinka, odmora (besmrća). I da, Bog će „otići na godišnji“, ali tek kad cijelo stvorenje otpočinu u njemu. Znajući da je bez počinka rad prokletstvo, u čežnji za „vječnim godišnjim“, u duhu negdašnje drugarske budnice, „srce gromko nek' nam zbori da nam živi, živi rad!“

## Iz sadržaja

### Aktualno:

Pravoslavna i katolička kapelica svečano blagoslovljene u vojarni u Bačkoj Topoli .....5

### Tema broja:

Duhovna djela milosrđa...6

### Gerardovo 2016:

O. Gerard odgaja primjerom .....8

### 40 godina svećenstva

mons. Marka Forgića ....10

### Reportaža:

Novi barski nadbiskup mons. Rrok Gjonlleshaj preuzeo službu .....24

### Intervju:

Razgovor s Radom Marijom Bagarić o udruzi „Betlehem“ .....28

### Intervju:

Razgovor s Miroslavom Zelićem: Molitvom i postom kulturu smrti mijenjati u kulturu života .....30

### In memoriam:

Fra Ivan Holetić.....37

### Komentar urednika:

Stepinac – strašno biće iz mitologije (I.) .....47

### Za trenutke odmora:

- Kad roditelji zaplaču,  
- Pogled  
- Želim biti poput Milosrdnog oca .....I. - IV.



# Karmel je sav marijanski

*Piše: Nikola Knezi*

Božja providnost nam dva mjeseca u godini daruje da intenzivno liturgijski štujemo Blaženu Djevicu Mariju: u svibnju ili maju i listopada ili oktobru. Međutim, tijekom godine postoji još nekolicina dana kada je naša nebeska Majka uz Gospodina stavljena u središte misnih slavlja. Sredinom ljetnje žege, 16. srpnja slavi se Gospa od gore Karmela, pokroviteljica muškog i ženskog molitveno aktivnog reda koji svoju karizmu uz rad i apostolat temelji na neprekidnoj molitvi, razmatranju, šutnji, studiranju Biblije u prisutnosti Božjoj.

Karmel, Božji voćnjak ili vrt, predstavlja planinski masiv koji odvaja Galileju od Samarije, a završava se u rtu koji se uzdiže nad morem na južnom dijelu zaljeva Haife. To je mjesto okupljanja velikih proroka staroga zavjeta radi molitve i drugovanja s Bogom o čemu nalazimo trag u Prvoj knjizi o Kraljevima: *Ahab pozva sve sinove Izraelove i sakupi proroke na gori Karmelu* (1 Kr 18,20).

Osim pobožnih Židova ova gora s razvojem kršćanstva postaje mjesto okupljanja nekadašnjih ratnika križara ali i hodočasnika Bogotražitelja, podrijetlom iz Europe. Njihov cilj je bio, baš kao i u vrijeme proroka, živjeti u poslušnosti Bogu, u strogoj molitvenoj šutnji, pustinjačkom životu i razmatranju. *Na jednom vrlo lijepom i dražesnom mjestu staju latinski pustinjaci koji se nazivaju braća Karmela; tamo su sagradili vrlo lijepu malu crkvu Majci Božjoj*, ustvrdio je povjesničar, te tu vidimo da braća Karmela imaju u svojoj tradiciji ideju nasljedovanja Djevice Marije i darivanja njoj. *Totus Marianus est Carmelus!*, što u prijevodu s latinskog jezika glasi *Karmel je sav marijanski!*, govori nam jedan od najdugovječnijih nasljednika sv. Petra, papa Leon XIII. A duboki smisao tih riječi možemo naći u Evanđelju gdje saznajemo kako je Majka Božja bila žena tišine, pobožnosti odlikovane unutarnjom molitvom i povezanošću s Gospodinom, te je upravo po tim osobinama ozračje u Karmelu marijansko.

Redovničke su kuće braće Gospe od Karmela vremenom nicala diljem Europe i svijeta, a prisutnost Gospe možemo primijetiti i u trenucima opće Crkvene povijesti a ne samo povijesti ove gore i Karmelskog reda. Naime, u Lurdu je posljednje ukazanje Blažene Djevice Marije bilo 16. srpnja 1858., na blagdan Gospe Karmelske, dan kada Crkva slavi spomen Gospina ukazanja svetom Šimunu Stocku. Marija je u svom posljednjem ukazanju u Fatimi 13. listopada 1917. bila u karmelskoj odjeći i oprostila se od troje djece vidjelaca. Mnogi su poznati likovi Katoličke crkve bili zaogrnuti plaštem karmelskog škapulara, svojstven ovom karmelskom redu, a to potvrđuje da nisu samo redovnici u tišini i molitvenom ozračju karmelićanskih samostana htjeli drugovati s Gospodinom na način Marije, nego i drugi kršćani. Svakako je najpoznatiji među njima, sada već sveti, papa Ivan Pavao II. Nakon što je na trgu sv. Petra pokušao atentat na ovog sveca, liječnici koji su ga operirali ustvrdili su: *Nekoliko je minuta prije šest sati. Kod ulaska u operacijsku dvoranu papa više nema na sebi bijeli talar. Nosi samo majicu i na koži škapular, dva izreska smeđe tkanine, na gru-*



*Crkva sv. Stjepana kralja i karmelićanski samostan u Somboru, foto: Jožef Išpanović.*

*dima i na leđima, povezana trakom, sa slikom Majke Božje Karmelske.*

Od doba proroka Ilije prošlo je nekoliko tisućljeća, žamor oko čovjeka je postao intenzivniji, a čežnja za šutnjom, molitvom, razmatranjem u ovom užurbanom svijetu ostaje ista kao u Ilijino doba. Naša Subotička biskupija je od Boga dobila milost da ima vlastitu Goru Karmel, samostan u Somboru, s velebnom trobrodnom crkvom posvećenom sv. Stjepanu kralju. Posebno trebamo biti radosni zbog tog Božjeg dara. Svakako dar nema učinka ukoliko ga ne prihvatimo i ne stavimo sebi na raspolaganje. Čovjek današnjice ima malo vremena za stati, pogledati u svoju nutrinu, tamo pronaći Boga. Vidimo da je u svojoj povijesti i sadašnjosti Karmel idealno mjesto za to. Uđimo barem na kratko u tu oazu tišine i mira, pronađimo Boga u sebi, razgovarajmo s njim, i poslije njegovih smjernica krenimo dalje u život noseći ga u nama.

Dragi čitatelji, potičem vas da u skladu sa svojim mogućnostima posjetite Goru Karmel naše biskupije u Somboru na dan njene nebeske zaštitnice Kraljice i Majke Karmela, ove, ali i svake naredne godine 16. srpnja, na uočnicu ovoga dana ili barem u devetnici uoči Svetkovine. Iznesimo u šutnji Bogu i Gospi naše brige, patnje, čežnje, ali i radost i zahvalu.



# Pravoslavna i katolička kapelica svečano blagoslovljene u vojarni u Bačkoj Topoli

Na veliku radost pripadnika Vojske Srbije koji su vjernici na službi u vojarni „Bačka“ u Bačkoj Topoli, 7. lipnja blagoslovljeni su pravoslavni i rimokatolički bogoslužni prostori – kapele koje se nalaze u krugu ove vojarnje. Vojni objekt u Bačkoj Topoli treći je među objektima Vojske Srbije u kojima se nalaze prostori za bogoslužje. Osim nje ga to su i zgrada Generalštaba u Beogradu i objekt garnizona u Novom Pazaru. Kapelica u Bačkoj Topoli je druga planirana vojna kapelica u Srbiji. Kapela Božjeg Milosrđa u vojarni „Banjica“ u Beogradu blagoslovljena je 14. ožujka 2013.

Nakon svečanog dočeka sudjelujućih klerika Srpske pravoslavne i Katoličke crkve, čin blagoslova pravoslavne kapele sv. Stefana Visokog (Lazarevića), predvodio je mitropolit zagrebačko-ljubljanski **Porfirije**, uz suslavlje episkopa bačkog **Irineja**, šumadijskog i vojnog **Jovana**, kruševačkog **David**a i jegarskog **Jeronima**, dijecezanskih i vojnih svećenika i monaha. Nakon navještanja evanđelja, sudionicima se obratio episkop Irinej. *Ovo je radostan dan za sve, jer se blagoslivlja skromni, ali skladni hram, u kojem će se naši vojnici moliti Bogu, daj Bože u miru, a ne u ratu, i uz pomoć svojih vojnih svećenika izgrađivati svoj unutarnji duhovni lik, lik kršćanina, svagda poštujući i druge vjerske zajednice. Najviše se radujemo da naša vojska nije više u službi neke određene partije, ideologije, ma kako se ona zvala i ma kakve pretenzije imala, nego je u službi bližnjih, općeg dobra, prvenstveno u službi domovine ali i čitavoga svijeta*, istaknuo je episkop Irinej, čestitajući blagdan sv. Ivana Krstitelja kojeg su pravoslavni slavili toga dana.



Po okončanju blagoslova pravoslavne kapele i liturgije, svi pravoslavni episkopi su bili sudionici blagoslova katoličke vojne kapele Blažene Djevice Marije, Gospe brze pomoći. Liturgijski čin blagoslova oltara i same kapele predvodio je beogradski nadbiskup i metropolit **mons. Stanislav Hočev**ar, a u euharistijskom slavlju koncelebrirali su i subotički biskup **mons. Ivan Pé**nzes, fra **Leopold Rochmes**, fra **Ilija Alandžak**, preč. **Mirko Štefković**, preč. **Ferenc Fazekas**, bačkotopolski župnik i dekan i vlč. **Goran Avramov**, glavni vojni kapelan. U svojoj homiliji mons. Hočev ar zaželio je da *Gospa brze pomoći bude svima velika potpora i pratnja u novoj službi Vojske Srbije te da zajedništvo u različitosti pomaže svima da otkriju kako je naša zajednica svestrano bogata u različitostima, te kako, upravo zbog te različitosti ima mnogo mogućnosti i šansi. Stoga vjerujem da naša zemlja može biti uzor i promicatelj toga zajedništva, slobode i jedinstva u različitosti, za što se iskreno molim*. Biskup Pé nzes uputio je riječi zahvalnosti i radosti prisutnima na mađarskom i

hrvatskom jeziku, a prvenstveno pravoslavnim episkopima.

Posebno simbolična bila je prisutnost klerika, kao i pripadnika Vojske koji su katolici te članova njihovih obitelji u obredu blagoslova pravoslavne kapele, i, isto tako, pravoslavni klerika i vojnih službenika činu blagoslova katoličke kapele. Tijekom oba liturgijska slavlja gosti (i domaćini) bili su predstavnici Kopnene vojske i Generalštaba. Najviši predstavnik Kopnene vojske i domaćin svečanosti bio je **Željko Petrović**, zapovjednik Prve brigade, dok je Generalštab predstavljao pukovnik **dr. Saša Milutinović**, načelnik Odjela za vjeru.

Kako su zajednički izvijestili Eparhija bačka i Katolički medija centar Beogradske nadbiskupije, svečanost je odisala skladom i radošću, što je kod nazočnih ostavilo nepodijeljen dojam da je i u naše vrijeme, bremenito mnogim i teškim iskušenjima, moguće na planu zajedništva provesti u djelo riječ Kristovu: *Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge* (Jn 13, 35).

**Marko Tucakov,**  
izvor: [beseda.rs](http://beseda.rs)

# Duhovna djela milosrđa (II.)

*Piše: Dinko Bradvica*

## 3. Grešnika ukoriti

Grešnika ukoriti znači pokazati mu pravi put, odnosno nastojati ga s puta grijeha dovesti na put kreposti! Ovo treće duhovno djelo milosrđa u sebi sadrži pouku i opomenu, ukor, odnosno prijetnju i kaznu. Opomenu s prijetnjom i kaznom, odnosno ukor mogu učiniti samo poglavari prema svojim podložnicima. Opomenu treba promatrati kao djelo milosrđa učinjeno iz svete ljubavi prema bližnjemu koju uz stanovite uvjete svi možemo vršiti bez obzira na stalež u kojem se nalazimo. Ta opomena zove se bratska, jer smo je prema bližnjemu dužni vršiti u pravoj bratskoj ljubavi.

Da smo dužni grešnika, odnosno bližnjega opomenuti vidljivo je iz Božjih riječi. Već je Izraelcima Bog naložio da su dužni opomenuti brata koji pogriješi izričito ih upozoravajući da će im se propuštanje te službe ljubavi u grijeh uračunati: *Dužnost ti je koriti svoga sunarodnjaka. Tako nećeš pasti u grijeh zbog njega* (Lev 19,17).

Po ovom Božjem zahtjevu bližnjega smo dužni opomenuti bez obzira na to hoće li spoznati svoju pogrešku i popraviti se ili će i dalje ostati u svojoj zabludi. I Gospodin Isus Krist nam nalaže dužnost bratske opomene: *Ako ti brat sagriješi, pođi te ga ukori nasamo. Ako te poslušša, dobio si svoga brata. Ako te ne poslušša, dovedi još jednoga ili dvojicu sa sobom da sve, oslanjajući se na izjave dvojice ili trojice svjedoka, bude vjerodostojno. Ako ni njih ne poslušša, saopći to Crkvi! Ako li ni Crkve ne poslušša, smatraj ga za poganinom ili carinikom!* (Mt 18,15-17).

Iz ovih Gospodinovih riječi se vidi koliko je bitna bratska opomena i koliko je važno da se vrši. Dakle, nipošto ne smijemo propustiti učiniti bratsku opomenu, nego naprotiv dužni smo sve upotrijebiti da bude uspješna. Ako u svome nastojanju sami ništa ne postignemo tada smo u pomoć dužni pozvati i drugu braću, a ako i tada ništa ne postignemo onda smo dužni i svetu Katoličku crkvu u pomoć uključiti.

O toj našoj dužnosti apostol Pavao govori: *Braćo, ako i upadne tko u kakav prekršaj, takvog vi duhovni ispravljajte u duhu blagosti!* (Gal 6,1). Također o toj bratskoj dužnosti Solunjane upozora-

vaju apostol Pavao, Silvan i Timotej: *Također vas molimo, braćo, opomenite neuredne, sokolite malodušne, pomozite slabije, budite strpljivi sa svima* (1 Sol 5,14).

Isto tako, o toj katoličkoj dužnosti uče i Oci; tako, sveti Krizostom govori: *Ako si pravo dijete Duha onda dokaži svoju krepost ne samo brigom za svoje vlastito spasenje, već i brigom za spasenje svoje braće kao i svojom pomoći koju daješ onima koji su u grijeh pali. Čovjek pun kršćanskoga duha ima kršćansku dužnost da ne prezire svojih bližnjih koji su s njim članci jednoga Tijela.*

Sveti Bernard o tome govori: *Nitko neka ne laska opačini i neka se ne pretvara da ne vidi grijeha. Nitko neka ne rekne: 'Zar sam ja čuvar brata svoga?' (Post 4, 9). Nitko ne smije, koliko je do njega, biti ravnodušan kada vidi da se red krši i da discipline nestaje. Jer ako šutiš gdje bi govoriti trebao tada daješ svoju privolu a trebaš znati da ista kazna čeka i onoga koji zlo čini i onoga koji zlu daje svoju privolu.*

Sveti Toma Akvinski uči da je propuštanje bratske opomene kada se radi o važnoj stvari, a koja bi se s dobrim uspjehom mogla izvršiti, posve teški grijeh. Ovaj sud svetog Tome nije prestrog ako se uzme i razumije činjenica da ako grešnika ne opomenemo tada veoma teško griješimo iz ljubavi prema bližnjemu. Sveti Augustin o tome govori: *Zar ne bi bio okrutan onaj čovjek koji bi vidio slijepca gdje ide rubom ponora a ne bi ga opomenuo da ga izbavi od vremenite smrti. A, zar onaj nije još okrutniji koji bi svoga brata mogao osloboditi od vječne smrti, a to propušta učiniti od lijenosti?*

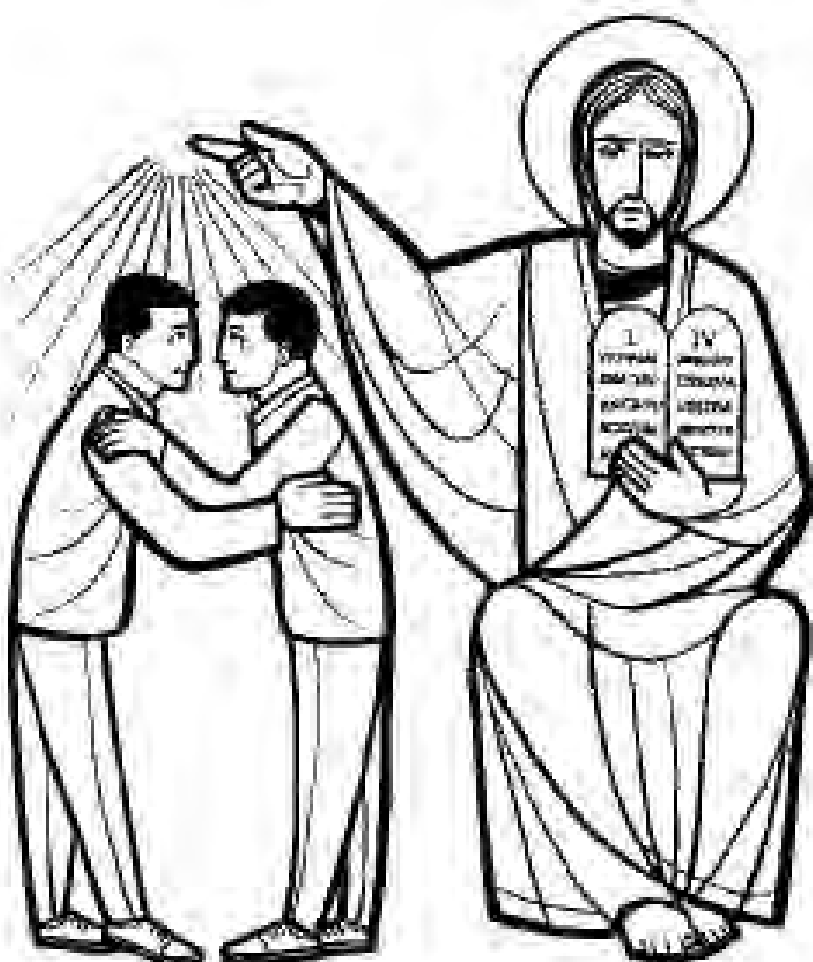
Dužni smo znati da je veliko i posve izvrsno djelo kada se po našem milosrdnom djelovanju grešnik obrati i krene putem spasenja. Tada suzbijamo grijeh koji je najveće zlo i pridobivamo dušu za koju je Gospodin Isus Krist na križu prolio svoju predragocjenu krv te zatvaramo Pakao koji je svoj ponor već otvorio da svoju nesretnu žrtvu zauvijek proguta. Čineći tako pripremamo Bogu, anđelima i svetima najveću radost i veselje, a sam grešnik, čija je duša spašena, kroz cijelu vječnost sjećat će se tog djela milosrdne ljubavi i pred Bogom u nebu nama će zahvaljivati priznajući da je blažen postao jer smo ga u svojoj ljubavi prema bližnjemu opo-

menuli i na put pokore i spasenja doveli. O tome sveti Krisostom govori: *Podijeli nebrojeni novac među siromahe ipak puno više činiš ako jednu jedinu dušu obratiš. U istinu je veliko i hvale vrijedno smilovati se siromasima ali je još više ako opomenesh onoga koji zaluta.* Upravo iz ovog razloga mnogi sveti bili su gorljivo zauzeti da grešnike obrate i oslobode ih od vječne propasti. Tako je Lot svoje sugrađane u Sodomi od u nebo vapijućeg grijeha nastojao odgovoriti i osloboditi kada im je govorio: *Braćo moja, molim vas, ne činite toga zla!* (Pos 19,7). Isto tako Mojsije je često opominjao djecu izraelsku i svom silom nastojao da se obrate sa svoga zlog puta. Ivan Krstitelj je svojom odlučnošću opomenuo zlog kralja Heroda da ne može imati ženu svoga brata Filipa te mu prostodušno i jasno rekao: *Nije ti dopušteno imati je* (Mt 14,4).

Po Gospodinovoj zapovijedi apostoli su prešli gotovo cijelu zemlju i poučavali ljude u nauči spasenja. Također i apostol Pavao opominje svoga učenika Timoteja da se na svaki način zauzme za grešnike da ih dovede na put Istine i kreposti kada mu piše: *Zaklinjem te – pred Bogom i Kristom Isusom koji će suditi žive i mrtve – i njegovim dolaskom i njegovim kraljevstvom: propovijedaj riječ – pristupi (k vjernicima) – bilo da im je zgodno, bilo nezgodno – kori, prijeti, opomeni u svoj strpljivosti i svakoj vrsti pouke* (2 Tim 4,1-2).

Po primjerima svetih i mi smo danas dužni sve učiniti da grešnika dovedemo do toga da upozna svoje pogreške kako bi za njih vršio potrebnu pokoru. To nam nalaže sveta katolička ljubav koja se zauzima za nesretne i ne pazi na nikakvu žrtvu samo da od njih odvрати nesreću i vječnu propast.

Ovdje je nužno naglasiti da se dužnost opomenuti grešnika veže na stanovite ili određene uvjete koje je potrebno navesti. Prije svega, odnosno u *prvi uvjet* spada to da je grijeh bližnjega siguran bilo da za grijeh sami znamo ili su nam to kazale druge osobe dostojne vjere, jer sve dok posve sigurno ne znamo da je bližnji ovu ili onu pogrešku učinio, nismo ga dužni opomenuti. Važno je napomenuti da nam nije dopušteno da na svaki mogući način istražujemo pogreške bližnjega. To mogu činiti samo poglavari prema svojim pod-



ložnicima kao i roditelji svojoj djeci kako bi saznali jesu li ispunili svoje dužnosti. Ako nam bližnji nije podložan, bila bi velika preuzetnost kada bi na svaki njegov korak pazili i nastojali ispitati cijelo njegovo ponašanje.

O tome sveti Augustin govori: *Ti ne trebaš ono tražiti što bi trebao kazniti već što sam vidiš to trebaš kazniti inače ćeš postati uhoda načina života drugih.* S pravom se može reći da ima dosta onih koji puno više paze na druge nego na sebe i koji sve ispituju što se u susjedstvu i cijeloj okolici događa i ako doznaju za koju pogrešku bližnjega odmah je glasno, odnosno javno osuđuju. Takvima se s pravom može reći da bi trebali prije svega počistiti smeće pred svojim vratima pa onda tuđu brigu voditi.

Naravno da nismo dužni ni svakome vjerovati i sve zlo što čujemo o bližnjemu odmah uzeti za istinu, jer se vrlo često dogodi da je ono što je rečeno neistinito ili vrlo pretjerano. Dakle, bratsku opomenu smo dužni odgoditi sve do onda dok se posve ne uvjerimo u pogrešku bližnjega.

*Drugi uvjet* je da smo bližnjega, za kojeg smo sigurni da je pogrešku učinio, dužni opomenuti samo onda ako se bez te bratske opomene bližnji ne bi nikako poboljšao. Ako je bližnji pogrešku

činio pa se je gotovo već sam od sebe popravio, onda ga nismo dužni opomenuti.

Svi smo dužni znati da je bratska opomena duhovna milostinja. Kao što onoga koji je bio siromašan pa je postao bogat ne treba više materijalno podupirati, isto tako nije nužno grešnika koji se popravio opominjati. Zašto ga opominjati kada se je već sam od sebe popravio. Takvoga smo dužni samo bodriti da ustraje na pravom putu i da se više ne udalji od njega. Dakako da onda kada se bližnji još nije popravio, ali postoji nada da će se popraviti i da neće opet pasti u istu pogrešku, možemo opomenu propustiti. Tada smo dužni biti razboriti kao liječnik koji bolesniku ne propisuje nikakve lijekove ako vidi da će sam od sebe ozdraviti. Ako imamo siguran razlog da se grešnik sam od sebe neće popraviti već da će i dalje nastaviti svoj zli život, tada smo ga obavezno dužni opomenuti.

*Treći uvjet* je da smo bližnjega dužni opomenuti onda ako ima nade da ćemo svojom bratskom opomenom nešto i postići. Ako nema nikakve nade da će bližnji riječi opomene poslušati i popraviti se ili smo u strahu da će našu opomenu bližnji prezreti pa umjesto da se popravi još zlobniji postati, onda je opomena bez svrhe i treba je izostaviti. Koji

bi to liječnik dao bolesniku lijekove za koje zna da mu neće koristiti ili koji će mu štetiti? Sam Gospodin o tome govori: *Ne dajte svetinje psima! Ne bacajte svoga biserja pred svinje, da se, pošto ga pogaze, ne okrenu te vas rastrgaju!* (Mt 7,6).

Ali, ovo vrijedi samo o bližnjemu koji nam nije podložan. Poglavlari kojima je u dužnosti da opominju one koji su im podložni iako bi i znali da njihove opomene neće koristiti, ipak se ne smiju ustegnuti od opomene jer ih na to obvezuje njihov stalež. Trebaju se vladati po Gospodinovu primjeru koji je pismoznance, farizeje i mnoge druge tvrdokorne grešnike puno puta opomenuo iako je znao da se neće obratiti. Kao takvi, oni imaju sredstvo da podložnika koji je tvrdokoran propisno kazne jer trebaju u svojoj savjesti paziti na sud pravednosti po kojem krivca trebaju kazniti i tako se brinuti za dobro ostalih podložnika.

*Četvrti uvjet* je da smo bližnjega dužni opomenuti samo onda ako to poglavari propuste, a nema nikoga drugoga koji bi to htio i mogao ispravno učiniti. Ako poglavari uredno vrše svoje dužnosti i opominju podanike onda nitko drugi to nema pravo, a ni potrebe činiti.

U peti uvjet spada to da je bratska opomena naša dužnost samo onda ako se bez velike štete može izvršiti. Ovdje treba reći da ljubav prema bližnjemu nas ne obvezuje ako bi nam bila nanesena velika šteta zbog opomene koju bi učinili. Dakle, kada bi radi bratske opomene mogli izgubiti imetak ili život tada je možemo propustiti i to nam se neće uzeti za grijeh. Ali, ako je šteta neznatna tada smo dužni bližnjega opomenuti, a pogotovo ako ima ikakve nade za njegov popravak.

Međutim, s poglavarima je drukčije, jer oni radi svoje službe bližnjega trebaju opomenuti i onda ako zbog toga mogu imati veliku štetu. Pogotovo duhovni poglavari trebaju koriti zlo koje je zavladao među podložnicima bez obzira na to što bi ih zbog toga njihovi bližnji mogli mrziti i proganjati. Ako postoje svi ovi navedeni uvjeti onda imamo strogu dužnost da grešnika bratski opomenemo, a kada bi to propustili učiniti u nekoj važnoj stvari tada bi teško sagriješili i bili gori od grešnika koji je grijeh počinio.

Nadalje, da bi bratska opomena bližnjemu bila posve od koristi dužni smo je učiniti: *oprezno, iz ljubavi, u pravo vrijeme, na pravom mjestu te popratiti dobrim primjerom.*

O tome u sljedećem broju *Zvonika*.

# O. Gerard odgaja primjerom

Piše: Katarina Čeliković

Proslava Gerardova u Karmelskom samostanu i crkvi u Somboru ove je godine svečano proslavljena 23. (na mađarskom) i 24. lipnja (na hrvatskom jeziku) u znaku dviju obljetnica: 140. obljetnice rođenja i 60. obljetnice smrti Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina.

## Molitva i nagrade za „Gerardiće“

Završna svečanost na hrvatskom jeziku započela je duhovnim programom u 17,30 sati koji su animirale vjeroučiteljice **Kristina Ralbovski** i **Zorica Svirčev**, a glazbeni su program predvodili članovi sastava „Don Bosco“ iz Selenče. Dirljivo je bilo vidjeti mnoštvo vjeroučenika koji su došli sa svojim župnicima i roditeljima, što je zasigurno znak da o. Gerard Tomo Stantić ima male molitelje koji mu se utječu u zagovor. To su dokazali svojim sudjelovanjem u literarnom natječaju koji je raspisala Vicepostulatura o. Gerarda i Katehet-



ski ured Subotičke biskupije na temu „Moje hodočašće – posjet bolesniku, siromašnom, napuštenom – čovjeku u potrebi“, u svetoj Godini milosrđa. Nakon uvodne pjesme „Ljubav nema stanice, ljubav nema granice“ i molitve krunice Božanskog milosrđa djeca iz Selenče izvela su igrokaz Milosrdni Samaritanac. Potom je **Katarina Čeliković** u ime Povjerenstva za odabir najboljih radova (u kojem su još bile **Jelena Zečević**, **Nevena Mlinko** i **Željka Zelić**) uručila nagrade najboljima na natječaju – petero će ih ići na nagradno putovanje, a 34 nagrade pojedinačno i 2 skupne nagrade sastojale su se od majica s geslom o. Gerarda *Tko moli Boga voli*, slikovnice *Ljestve za nebo*, svijeće, privjeska i slatkiša.

## Euharistija kao srce zajedništva



Svečanu koncelebriranu svetu misu u 18,30 sati predvodio je subotički biskup **mons. Ivan Pénzes** u zajedništvu s provincijalom Hrvatske karmelske provincije **o. Srećkom Rimcem** i dvadesetak svećenika, a crkva je bila ispunjena hodočasnicima iz mnogih mjesta Subotičke biskupije. Posebno nadahnutu propovijed izrekao je **mons. Stjepan Beretić**, katedralni župnik, iz koje izdvajamo:

*Poslije ove svete mise ćemo se okupiti na njegovu grobu, da u molitvi počastimo posmrtnu ostatku svećenika, koga je Bog postavio za svjetlost svim narodima koji su živjeli ovdje u Somboru. A bio je on svjetlost svojoj subraći karmelićanima. Njegove su propovijedi Somborci gutali, promišljali i pamtili. U ispovjedaonici je Bog iz Gerardova srca podizao ljude, učio, hrabrio, tješio. Gerarda su voljeli i katolici, ali i ljudi drugih vjera. Govorio je hrvatski, mađarski i njemački. Tako je u ovom gradu mogao biti svima sve. Nije on odgajao samo kroz ispovijed i propovijedi. Odgajao je prije svega primjerom svoga života. On je bio odgojitelj mladih karmelićana. Njegova nastojanja da se karmelićanski red presadi i u Hrvatsku su se ostvarila nedugo poslije njegove smrti. Zato ga članovi velike karmelićanske obitelji u Hrvatskoj, u Bosni i Hercegovini smatraju ocem svoje provincije. Bio je i odgojitelj i duhovni vođa desetina časnih sestara kroz više desetljeća. I kad je prije 60 godina umro nastavio je služiti ljudima. Na njegov grob dolaze bolesnici, da traže njegovu pomoć za ozdravljenje. Ovamo dolaze supružnici koji ne mogu imati djeteta. Tu ćeš naći đake i studente. A Gerard svima pomaže./.../ Ponesite sličicu s molitvom o. Gerardu. I molite molitvu s te sličice, tražite da i on podupre te molitve. Vidjet ćete, Bog će nas uslišati.*

Djeca su prinijela na oltar svoje literarne radove, a na oltar su donesene i slike u tehnici slame, kao i umjetnički portret o. Gerarda. Za vrijeme svete mise pjevao je katedralni zbor pod ravnanjem **Miroslava Stantića**, a za orguljama je bio **Kornelije Vizin**.

Na kraju misnog slavlja, vicepostulator kauze sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, **o. Mato Miloš** izrekao je



## Duhovna priprava za Gerardovo 2016.

Duhovna priprava je počela 17. lipnja duhovnim programom od 18 do 18,30 sati. U 18,30 sati bila je pjevana sveta misa i propovijed, a nakon mise molitva na grobu o. Gerarda. U ovoj devetnici sudjelovali su hodočasnici karmelski laici iz Slavenskog Broda sa sestrama karmelićankama Božanskog Srca Isusova, mladi i djeca iz župne crkve sv. Jurja u Vajskoj i sv. Ilije iz Bođana sa svojim župnikom **vlač. Vincom Cvijinom**. Osim gostiju, duhovnu obnovu uoči Gerardova predvodili su karmelićani iz Sombora s karmelskim svjetovnim redom.

svoju zahvalnost subotičkom biskupu Ivanu koji se svesrdno brine za napredak kauze sluga Božjega o. Gerarda i redovito sudjeluje u svim misama na dan o. Gerarda. Potom je zahvalio na dolasku karmelićanskom provincijalu o. Srećku Rimcu i o. **Zlatku Pletikosiću**, prioru iz zagrebačkih Remeta, o. **Platonu**, bazilijancu iz Kule te redovnicama Kćeri Milosrđa iz Subotice i sestrama Službenicama Bezgrešne iz Ruskog Krstura. Osobitu zahvalnost izrazio je kateheta i katehisticama Subotičke biskupije koji su animirali školsku djecu te Katarini Čeliković koja osmišljava program za djecu. Zahvalio je Somborcima za sve dane molitvene osmine za Gerardovo i za njihovu materijalnu pomoć koju su darivali samostanu, djeci i svim hodočasnicima. Svoju zahvalnost izrazio je o. **Stjepanu Vidaku**, prioru somborskog samostana, o. **Zlatku Žuveli** superioru, bratu **Andriji** i bratu **Stipi**, karmelićanskim kandidatima, svjetovnom karmelskom redu i sakristanu **Saši Domiću**. I na koncu, osobitu zahvalnost je izrazio **vlč. Dominiku Ralbovskom** i njegovoj sestri Kristini koji su u dva dana u samostanskom dvorištu priredili za djecu i hodočasnike zanimljiv zabavni program i poslastice.

Nakon mise molitva na grobu o. Gerarda okupila je sve hodočasnike, biskupa i svećenike. Mnoge su se molitve vinule u zagovor našem kandidatu za oltar i vjerujemo da će biti uslišane a o. Gerard će s pravom biti čašćen kao svetac.

### Gerardovo na mađarskom jeziku

U četvrtak, 23. lipnja, od 17,30 školska djeca Subotičke biskupije mađarskog govornog područja izvela su svoj duhovni program uz glazbenu pratnju župnog zbora mladih „Vox Angelica“ iz Čantavira. Program je pripremila katehisticica **Erzsébet Pölhe**. Misu u 18,30 predvodio je subotički biskup **mons. Ivan Péntzes** s desetak svećenika, a propovijedao je župnik iz Čantavira, **vlč. Róbert Utcai**. Hodočasnici mađarskog govornog područja odazvali su se u vrlo velikom broju, što veseli karmelićane.

Ove je godine slikovnica *Ljestve za nebo* tiskana u prijevodu na mađarski jezik i podijeljena djeci koja su proglašena najboljima u literarnom natječaju.

## 40. obljetnica svećeništva vlč. Ivana Skenderovića

Vlč. Ivan Skenderović drugo je od četvero djece Magdalene i Fabijana, rođen 17. veljače 1946. na Hrvatskom Majuru a kršten u župi sv. Roka u Subotici. Od 1970. godine živi u SAD-u gdje je i zaređen za svećenika 1976. godine na hrvatskoj župi „Our



Lady of Bistrice“ Lackawanna, NY. Srednjoškolsko obrazovanje stekao je u „Paulinum“, a bogoslovne studije u Đakovu i Rijeci. Studije nastavlja 1976. na „Chris the King Seminary“, pri „Niagara University“, te na State University of New York at Buffalo, na francuskom jeziku. Tečno govori engleski, talijanski, francuski i svoj materinji jezik hrvatski, a služi se i njemačkim. Od 2008. je na župi St. Raphael, Niagara Falls, NY. Starija sestra i brat žive u Subotici, a mlađa sestra u Švicarkoj. Ima pet nećaka i nećakinja, jednu pranećakinju i tri pranećaka. Otac mu je preminuo 2006. a majka 2009. godine. Vlč. Ivan povremeno navratu na svoju rodnu grudu ne zaboravljajući odakle je potekao. Neka mu Gospodinu podari zdravlja i snage da i dalje revno vrši svoju svećeničku službu. /K. D./

## Dvije sestre proslavile dijamantni jubilej redovništva

U crkvi sv. Jurja u Subotici dvije su redovnice dominikanke, s. Borislava i s. Sofija, zahvalile početkom lipnja Bogu za svojih 60 godina redovničkog života, predanja Bogu, redu i narodu.

Župnik **István Palatinus** oduševio je cijelu crkvu svojom homilijom. Lijepo je spojio 800. godišnjicu postojanja reda, postojanje kipa sv. Katarine Sijenske i dolazak baš u ovu Subotičku župu sestara dominikanki.

S. Sofija je bila sakristanka, a s. Borislava je još uvijek aktivna i vodi brigu oko crkve i u crkvi.

Slavljenicama je stigla i čestitka u ime sestara: „Draga sestra Borislava i sestra Sofija!

Šezdeset godina čistog dara Bogu i ljudima, šezdeset godina ustrajnog izgaranja poput svijeće koja širi svjetlost i polako umire!

Utkale ste sve svoje mladenačke sile i sve sposobnosti odrasle osobe u biće naše Kongregacije, u biće naše Crkve i svoga naroda. Uranjale ste u svoje molitve potrebe, bolesti, muke svih vrsta i probleme vaših dragih i onih koje ste susretale na svom životnom putu. Bile ste i ostale suposrednice brojnih milosti i darova koje je Gospodin izlio na svoje voljene poput nabujale rijeke.

Sigurno ste ponekad posumnjale u vrijednost svoga dara, vjerujem da ste često osjećale umor i zamor u radu na Gospodnjoj njivi ali i da ste vjerovale Kristovoj riječi: *O svi vi umorni i opterećeni, dođite i ja ću vas odmoriti!*

Danas se skupa s vama radujemo i Bogu zahvaljujemo za zajedništvo, za muku i znoj, za umor i suze kojima ste gradile mostove među ljudima i smanjivale daljine među onima koje su ponori dijelili.

Vaši napori su ostali manje više nevidljivi ljudskim očima, ali sam uvjeren da su upisani u dlan Očeve ruke i da su mu dragocjeni.

Drage naše sestre! Danas s vama slavimo i radujemo se, jer šezdeset godina duge zajedničke molitve, rada i žrtve, svakodnevnog odricanja od svoje volje i prohtjeva, od svojih planova i želja, šezdeset godina dugog i širokog dara za služuje sve pohvale i divljenje, zaslužuje naš zajednički veliki i duboki HVALA!

**Vaše sestre iz cijele Kongregacije  
sestra Katarina Maglica, OP  
vrhovna poglavarica**



s. Borislava Malagurski



s. Sofija Aladžić

# Duhovni poziv puno zahtijeva, pruža još više

*Razgovarala: Katarina Čeliković*

**Mons. Marko Forgić**, svećenik Subotičke biskupije, rođen je u Monoštoru 20. 12. 1950. Svetu teologiju studirao je u Zagrebu od 1969. do 1976. Zaređen je za svećenika u subotičkoj katedrali na Petrovo 1976. Bio je župni vikar u Subotici, u župi sv. Jurja od 1976. do 1977, odakle je premješten u župu subotičke stolne bazilike, da bi 1979. bio imenovan za administratora u župi u Maloj Bosni, te za kasnije i za župnika u istoj župi. Od 1985. je bio župnik u Sonti. Počasćen je titulom kapelana Njegove Svetosti 1992. Ovaj skroman, ali nadasve vrijedan svećenik obavljao je mnoge dužnosti u Subotičkoj biskupiji i u biskupskoj konferenciji: bio je konzultor biskupa, član više vijeća: prezbiterskog, za liturgiju i svetu umjetnost, za apostolat obitelji, promotor duhovnih zvanja, član povjerenstva biskupske konferencije za Caritas i socijalna pitanja kao i biskupijski povjerenik za selioce, te biskupijski sudac. Od 1998. do dana današnjeg ustrajno djeluje na mjestu duhovnika malog sjemeništa „Paulinum“, a sudjeluje u svim velikim euharistijskim biskupijskim i župnim slavljinama u Subotici i okolici, gotovo uvijek ispovijedajući. Godine 2004. odlikovan je naslovom prelata Njegove Svetosti. Mons. Forgić je, osim što djeluje kao duhovni pomoćnik u subotičkoj župi sv. Roka, redoviti i požrtvorni suradnik Radio Marije.



## **Zvonik: Kako ste i kada osjetili svećenički poziv?**

□ Što se tiče mogega životnog poziva, o njemu sam razmišljao već u prvim razredima osmoljetke. Volio sam praviti razne predmete od drveta, papira... od onoga što sam imao. Sanjao sam da ću graditi kuće... Nisam se znao još dobro izraziti, ali mislio sam na velike kuće... Kako sam dosta rano postao ministrant, a ubrzo i glavni ministrant, počele su mi dolaziti misli kako bi bilo lijepo biti kao moj župnik... Radiš s djecom, narodom, starima, misiš i sve ostalo... Budući da nisam psovao niti prosto govorio, već su me prijatelji po koji puta zvali „popa“. Ali kako ću biti *popa* kad sam sam u roditelja...? U šestom razredu je došla prva ljubav, nezvana, sama... Kako došla, tako otišla da bi se u osmom razredu dobrim raspalsala. Planirao sam završiti prvo gimnaziju, potom poći na arhitekturu, specijalizirati visokogradnju, statistiku i graditi velike kuće... I onda se oženiti. Kako sam bio samac, dvoje malih je umrlo, želio sam veliku obitelj... Napisao sam molbu za somborsku gimnaziju, koju sam trebao ujutro predati. Međutim, u isto vrijeme sam osjećao u sebi neki daleki zov svećeničkog poziva koji je bivao sve bliži... U to vrijeme sam čitao misijske časopise i divio se misionarima, osobito našem o. Anti

Gabriću. U isto vrijeme kad sam trebao odnijeti molbu u somborsku gimnaziju, župnik Mihael Zolarek je organizirao duhovnu obnovu za osmoškolce koju je vodio isusovac o. Zvonko Majić. Za vrijeme duhovne obnove ja sam konačno odlučio o svojem pozivu. U predvečerje, posljednjeg dana duhovnih vježbi, otišao sam do župnika i rekao mu o svojoj odluci da postanem svećenik. Odgovorio je samo, uz osmijeh o. Zvonka: „Znao sam... Molili smo za tebe u duhovnim vježbama.“

Posebno mi se urezala u sjećanje reakcija moje mame. Bili smo u vinarstvu. Ne znajući kako bih joj rekao, a da je možda ne razočaram, upitam kako bi se osjećala kad bih ja postao svećenik. Ona se radosno okrene prema me-

ni i kaže: „Nisi mi niti lipšu novost mogao izreći.“

I tako umjesto sutradan ujutro u somborsku gimnaziju, upisao sam se nekoliko dana kasnije u subotičku klasično-vjersku.... PAULINUM.

## **Zvonik: Tijekom 40 godina imali ste različitih iskustava – i onih veoma lijepih ali i onih vezanih uz bolest... Što pamтите kao posebno lijepo a što kao teško ili možda tragično?**

□ Za sve vrijeme svećeništva bilo je bezbroj lijepih trenutaka jer sam ja tako htio, uz Božju volju i pomoć. Ne kažem da su ti trenuci bili svi laki... Ne, nisu, ali su bili lijepi i dragi. Kako ih čovjek prihvati i osmisli – takvi su. Što god nam Bog daje, sve je Božji dar. Bolesti, neprilike, nevolje, neprihvaćanje, osude, ogovaranja... i kušnje su Božji dar. Sve treba prihvatiti iz ruke Oca i sve će odmah biti lakše i ljepše.

Mogao bih danima govoriti o iskustvima jedne i druge vrste.

Lijepa iskustva s djecom, mladima, odraslima, starima, bolesnima, umirućima... Vjeronauk, izleti, ministranti, priredbe, sviranje svima i pjevanje sa svima... Gradnja na materijalnom i duhovnom planu...

Jedna majkica, ležeći ili sjedeći na krevetu od bolesti i nemoći, veselo me je uvijek dočekala kod božićnih ili uskrsnih ispovijedi... Trideset kila s krevetom, ruke i noge zgrčene, prsti na rukama savijeni jedni preko drugih ali na tone radosti i osmijeha, lijepe riječi i pjesme, ugodnih razgovora o vjeri i nikada niti jedna žalopojka...! Pitao sam je otkud joj sve to? Znala mi je reći: „Gospodine, što ja volim Božić, al' što ja volim Božić... Pivam božićne pisme i uživam u malom Isusu“. A oči joj se can-



*U crkvi sv. Roka*



*U crkvi Isusova Uskrsnuća*

klile kao da gleda samog Isusa... Mali Isus je već odavno pozvao u svoje društvo...

Druga majkica koja nije vidjela, prepoznala bi svoje po koraku... Meni je jednom rekla dok sam otvarao vrata od sobe: „Znala sam da ste to vi. Pripoznala sam vas po hodu.“ I mnogo je bilo lijepih iskustava.

A bilo je i teških koje bez Božje pomoći ne bih mogao niti podnijeti niti izdržati. Nerazumijevanja, osuđivanja, ogovaranja, ocrnjivanja, neprihvatanja... to su Božji darovi preko braće i sestara pomoću kojih se umnaža vjera, učvršćuje nada i usavršava ljubav... Ali i stječu se novi prijatelji...

Bolest je posebno poglavlje. Kad su me pohodile razne bolesti, nikad se nisam osjećao kažnjenim. Prihvatio sam ih. Ne baš kao sv. Franjo. Nisu mi bolesti bile baš drage, ali znao sam uvijek da mi Bog daruje ono što je meni a i onima oko mene najbolje i najpotrebnije. Pa zar to nije dio života? Čak sam se mnogo puta našalio sam sa sobom ili izgovorio koji vic o sebi i bolesti tako da su se prisutni slađe nasmijali nego nekoj šali na njihov račun.

Nisam ni ja bio uvijek idealan... bilo je padova i podizanja... pa čak i svadanja s Bogom... Jer i ja sam samo jedan od ostale moje braće i sestara, kojima sam poslan iako nedostojan, naviještati RADOSNU VIJEST i KOJE SAM UVIJEK VOLIO I DANAS VOLIM JOŠ VIŠE.

Bogu hvala i na lijepim i na onim drugim iskustvima... Potrebna su mi bila i jedna i druga kako bih došao što bliže Bogu.

**Zvonik: Možete li nam reći kako to da slavite 40. obljetnicu svećeništva – u više župa?**

□ Tko zna hoću li doživjeti još 10 godina do zlatnog jubileja. Godišnjica kao i jubilej se slavi u krugu obitelji, župe ili više župa. Kako ja nemam svoju župu s crkvom, zamolio sam kolege gdje sam

bio na župama župnik, zamolit ću i one gdje sam bio kapelan, zatim župnike kod kojih pomažem i župnika moje rodne župe, da u njihovim crkvama mogu proslaviti godišnjicu misništva. Tada slavim misu u zajedništvu sa sadašnjim župljanima za sve žive i pokojne stanovnike te župe. Na kraju podijelim uspomene i malo se obiteljski nakon mise proveselimo.

**Zvonik: Kako danas gledate na svećenička zvanja? Što biste poručili mladima – djevojkama i mladićima?**

□ Danas je drugačiji odgoj, ali Isus zove na način kako današnji mladi razumiju. S mladima sam povezan skoro cijelog života. Razmišljao sam i osjećao kao i oni. Misli i osjećaji nisu više isti ali još možemo itekako komunicirati... Samo je potrebna dobra volja... Na taj način možemo ih voditi i prema duhovnom pozivu.

Poruka bi bila i roditeljima i mladima...

Duhovni poziv je prelijep, zahtjevan, odgovoran, svet.... Puno zahtijeva, pruža još više! Očekuje odricanja da bi se osjetio duh zadovoljstva... Ne biramo samo mi, nego smo od Boga izabrani... Mi smo Božji POZVANICI... ODZVANICI... I POSLANICI...

Mladi, kad osjetite u dubini duše ljubav, volju i radost služiti Bogu i ljudima, to je poziv! Odazovite se... Ništa ne gubite... Dobivate...

Bog zna koga će pozvati u sv. zeniđu, koja ima slične osobine, a koga u duhovni poziv...

Roditelji bi trebali surađivati u odabiru životnog poziva svoje djece i veseliti se s njima. Napose u odabiru svećeničkog ili redovničkog zvanja.... Trebaju se veseliti i moliti roditelji, rodbina i cijela župna zajednica!

Nikada se nisam pokajao zbog svećeničkog poziva koji sam izabrao i na koji sam se Bogu odazvao!

Neka je Bogu vječna hvala i slava!

## Proslave u...

### ... u Maloj Bosni

Mons. Marko Forgić proslavio je u nedjelju, 12. lipnja, u župnoj crkvi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni 40. obljetnicu svog svećeničkog ređenja, sa zajednicom u kojoj je djelovao kao župnik, i u konceleciji sa sadašnjim župnikom vlč. **Draganom Muharemom**. Na okrugloj obljetnici ovom našem vrijednom pastiru čestitalo je župno Pastoralno vijeće, župljani i mladi.

### ...crkvi sv. Roka

Mons. Marko Forgić proslavio je nedjelju 19. lipnja u crkvi sv. Roka 40. obljetnicu svećeništva. On je predvodio euharistijsko slavlje u zajedništvu sa župnikom i dekanom, **preč. Milanom Vidakovićem** iz Novske. Na misi je pjevao župni zbor župe sv. Luke evanđeliste iz Novske pod ravnanjem **s. Jasne Crnković**. Slavlje su uljepšale Šokice iz Monoštora, rodne župe slavljenika te mladi u bunjevačkoj narodnoj nošnji iz župe sv. Roka.

Čestitku slavljeniku u ime Pastoralnog vijeća, pjevača i župljana župe sv. Roka uputio je vjeroučitelj **Silvester Bašić**, a posebnu zahvalnicu i čestitku svečaru je uputio i župnik **mons. dr. Andrija Anišić**. Zbor župe sv. Roka pod ravnanjem **s. Silvane Milan**, uz orguljsku pratnju **mr. Ervina Čelikovića**, čestitao je slavljeniku pjevajući u njegovu čast „Magnificat“. U ime gostiju iz Novske slavljeniku je čestitao preč. Milan Vidaković, koji je ujedno predstavio i zbor povjerenice mu župe. Zbog je poslije svete mise otpjevao još četiri pjesme. Slavlje je nastavljeno druženjem u dvorištu župe za sve sudionike toga slavlja. Za ručkom slavljeniku, mons. Forgiću prigodne recitacije su pročitale njegove rođakinje **Marija i Ružica**. Recitacije je napisao pučki pjesnik iz Monoštora **Ivan Pašić**. /A. A./

### ...u crkvi Isusova Uskrsnuća

Vjernici župe Isusova Uskrsnuća zahvalili su 26. lipnja Bogu za 40 godina misništva mons. Marka, ali i za njegovu velikodušnu pomoć cijele godine!

U ime župljana čestitku je uputio **Mirko Šokčić**, koji je među ostalim rekao: „Hvala Vam za sve Vaše pouke i propovijedi, za sve sate provedene u ispovjedaonici i za strpljenje i savjete kojima ste vraćali Božji mir u naše duše. Neka Vas Bog poživi i neka preko Vas nastavi dijeliti svoje darove, pa da zajedno proslavimo i zlatni jubilej i još mnogo obljetnica.“

## Antunovo u Subotici

Vjernici koji su započeli pobožnost devet, ili pak oni koji to čine čak trinaest utoraka u čast svetom Antunu s nestrepljenjem očekuju 13. lipanj ili pak blagdan posvećen svetom Antunu. Razvidno je da se ovaj blagdan najljepše i najsvečanije proslavlja u franjevačkoj crkvi svetog Mihovila, te je tako bilo i ove godine.

U jutarnjim satima misu na hrvatskom je predvodio i propovijedao **mons. Bela Stantić**, a subotički biskup **mons. Ivan Pénzés** je predslavio i propovijedao na misi na mađarskom jeziku. Poslijepodne je subotički gvardijan **Zdenko Gruber** predvodio misu nakon koje se blagosivljaju djeca i ljljani.

U predvečerje sv. Antuna misa je posvećena bolesnicima na kojoj je podiljen sakrament bolesničkog pomazanja onima kojima su za to imali potrebe. Vrijedno je primjetiti kako blag-



dan sv. Antuna privlači katoličke vjernike čiji je i ovo svetac, ali i mnoge druge, kao što su pravoslavni, pa čak i muslimanski vjernici. Doista je sv. Antun svetac vjerujućeg čovjeka. Sveti Antune, moli za nas!

Mir i dobro,

*Silvester Bašić, OFS*

## Antunovo u Baču

U franjevačkoj crkvi Uznesenja Marijina u Baču 13. lipnja proslavljen je blagdan sv. Antuna Padovanskog.

Sveti Antun se u Baču uvelike štuje još od davnina. Pobožnost sv. Antunu promicali su franjevci kroz stoljeća kao i danas. Sv. Antun je svetac cijeloga svijeta. Svečanu sv. misu slavili su svećenici Bačkog dekanata. Predslavitelj misnoga slavlja bio je **Siniša Tumbas Loketić**, novi župnik u Selenči zajedno s vlč. **Josipom Štefkovićem**, župnikom u Baču, vlč. **Vinkom**



**Cvijinom**, župnikom iz Vajske i **Patrikom Tvorekom**, đakonom, a ispovijedao je vlč. **František Gašparovski**, župnik iz Bačke Palanke. Poslije svete mise krenula je procesija s kipom sv. Antuna.

Na svetoj misi pjevao je zbor franjevačke crkve sv. Marije pod ravnanjem kantora **Davidu Bertrana**. Crkva je bila dupke puna djece i vjernika iz Bača, Selenče, Plavne, Vajske, Novog Sada i drugih mjesta. Svetom Antunu došli su i mnogi pravoslavni vjernici Bača.

*Stjepan Fuks*

## Proslava jubileja bračnih parova

Jubileji i obljetnice vjenčanja bračnih parova proslavljeni su u župi sv. Roka 5. lipnja.

Misno slavlje predslavio je župnik **Andrija Anišić**. Umjesto župnika propovijedao je bračni par **Blaženke** i **Grge Bašića Palkovića**. Bračni parovi su tijekom svete mise obnovili svoje bračne zavjete. Zajedništvo je nakon svete mise nastavljeno u dvorištu župe. /Zv./



## Hodočašće župe Uzvišenja sv. Križa u Međugorje

Župljani somborske župe Uzvišenja sv. Križa krenuli su 16. lipnja na hodočašće u Međugorje. To je ujedno bilo i oproštajno putovanje dr. **Marinka Stantića** od svojih župljana. U srpnju mjesecu preuzima župničku dužnost u župi **Majka Marija Crkve u Subotici**. Somborskim župljanima pridružili su se župljani **Son-te** i **Monoštora**.

Blaženi mir svaki hodočasnik je osjetio u susretu s Majkom Marijom na brdu ukazanja. Iz daleka puta donijeli smo joj svoja srca kako bi nas odvela do srca svojega Sina.

Zahvale, prošnje, neizvjesnosti, brige i boli, sve smo prostrli pred nju kako bih nas spasila od besmisla i površnosti. Tijekom dana posjetili smo i sigurnosnu kuću koja pripada zajednici Cenacolo, **Majka Crispina** – Da životu. Na povratku iz Međugorja put nas je odveo do Zenice gdje smo prisustvovali misi u crkvi sv. Ilije. **Fra Zdravko Adić** nam je poželio dobrodošlicu, a domaćini – bračni par **Danijela** i **Zoran Čurić**, glazbom i pjesmom su uljepšali misno slavlje. Danijela i Zoran su inače članovi glazbene skupine „Novo nebo“ i sudionici „HosanFesta“. Ove godine navršava se trideset pet godina od međugorskih događaja. Ispunjeni Duhom Svetim i radosna srca, ponijeli smo svojim domovima i svojim najmilijima taj mir koji nam je darovala Gospa.

*Marica Mikrut*



## Krizma u crkvi sv. Stjepana u Kruščiću

Na svečanoj svetoj misi 19. lipnja, u prepunoj crkvi sv. Stjepana u Kruščiću, sakrament Potvrde primilo je po rukama subotičkog biskupa Ivana Pénzesa šesnaestero krizmanika.

Uz biskupa, u misnom su slavlju koncelebrirali vlč. **Károly Vajda**, kulski dekan **György Juhász**, tajnik subotičkog biskupa **mr. Mirko Štefković**, a za oltarom je bio i bogoslov Srijemske biskupije **Đuro Juhász**. Okolica crkve bila je za ovu svečanost ukrašena ručno izrađenim žardinjerama s cvijećem koje je darovao **Bela Papajcsik**. Župa sv. Stjepana kralja pripravlja se za još jednu svečanost 20. srpnja kada će pro-



slaviti 25. obljetnicu služenja svećenika Károlya Vajde kojeg je zareadio biskup Ivan u svojoj prvoj godini služenja.

*Rada Marija Bagarić*

## Obilježen Zavitni dan Sonćana

Trećega petka nakon Duhova, katolici slave **blagdan Srca Isusova**. Sonćani su ovaj dan odredili za **zavjetni**. U prvoj polovici devetnaestog stoljeća na taj dan **Sontu** bi često znalo zahvatiti veliko nevrijeme. **Jake grmljavine, velike oluje i preobilne kiše s neizostavnom tučom opustošile bi usjeve, koji su ionako davali male prinose, jer je poljoprivreda bila vrlo slabo razvijena.**

Kako su u to vrijeme kuće i gospodarske zgrade bile pokrivene trščanim krovovima, a dvorišta su bila pretrpana drvima, slamom i kukuruzovinom, u požarima izazvanim mu-



njama znale su nestati i cijele ulice. Na taj način izgorjela je, baš na taj dan i prva sonćanska crkva izgrađena od drveta. Uvjetovana takvim pošastima ovim prostorima harale su i kolera i životinjska kuga. Priče o tim zbivanjima prenošene su s koljena na koljeno. Puk je tada bio bogobožan, pa su se Sonćani nakon godina stradavanja zavjetovali Srcu Isusovom da će toga dana postiti, slušati riječ Božju i izgraditi kapelu. Kapela Srca Isusova izgrađena je 1842. godine na mjesnom groblju od milodara Sonćana. Uz nju je kasnije, početkom XIX. stoljeća podignut i zvonik iz nepoznatih razloga srušen 2006. godine, a zvona su premještena na krov kapele. Izgrađeno je i četrnaest postaja križnoga puta, srušenih 1989. godine zbog izgradnje mrtvačnice ispred kapele, iako su za tu namjenu postojale i druge pogodne lokacije.

Na blagdan Srca Isusova misa se još i danas služi prijedpodne na uređenom prostoru ispred kapele. Na misu dolaze hodočasnici vjernici, svećenstvo i časne sestre sa svih strana. Svi se klanjaju Srcu Isusovu. Tako je ove godine uz župnika **vlč. Josipa Kujundžića** svetu misu slavio i održao vrlo nadahnutu propovijed đakon **Patrik Turek** iz Nove Gradiške. Poslije mise vjernici su još dugo ispred kapele molili molitve i pjevali pjesme posvećene Isusu. Tako je kapela Srca Isusova do danas ostala simbol vjere sonćanskih katolika – Hrvata, Nijemaca, Roma i Mađara, koji su i pored svojega siromaštva, političkih i ratnih zbivanja, ustrajali u očuvanju svoje vjere, tradicije i kulture.

*Ivan Andrašić*

## Dan biskupa Antunovića u Kalači

Na poziv Hrvatske samouprave grada Kalače, a u povodu rođendana narodnog preporoditelja biskupa Ivana Antunovića, 19. je lipnja u Kalači boravio predsjednik Katoličkog društva „Ivan Antunović“ **mons. Stjepan Beretić** te je tim povodom u samostanskoj crkvi sv. Josipa služio svečanu svetu misu i propovijedao.

Koncelebrirao je santovački župnik, koji obnaša službu nadbiskupovoga vikara za manjine. Za orguljama je bio santovački kantor, a pjevao je župni zbor župe Santovo. Na svetoj misi su bile gospođe iz Bačina i Kalače u narodnoj nošnji. Na svetoj misi bila je i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu **Vesna Haluga**, predsjednik Hrvatske državne samouprave **Ivan Gugan** i nekoliko predstavnika Hrvata iz Mađarske.

Poslije svete mise je bilo polaganje vijenaca na spomenploču Ivana Antunovića. Potom je uslijedio kulturno-umjet-



nički program u nadbiskupovim vrtovima u kojem su nastupale pjevačke skupine iz Bačina, folklorna skupina iz Gare, a svirao je garski tamburaški sastav „Bačka“. Kalački su Hrvati poslije koncerta počastili svoje goste. Tako su se u Kalači i ove godine tamošnji Hrvati spomenuli svoga preporoditelja. /S. B./

## Svetkovina Presvetoga Tijela i Krvi Kristove u Subotici

Blagdan Tijelova proslavljen je 26. svibnja u subotičkoj katedrali bazilici sv. Terezije Avilske svetom misom, koju je predvodio subotički biskup mons. Ivan Pénez.

Nakon misnog slavlja uslijedila je tijelovska procesija oko katedrale u kojoj su sudjelovali ovogodišnji prvopričesnici, mladi u bunjevačkim narodnim nošnjama, te prisutni vjernici. Po već ustaljenoj tradiciji na ovaj se blagdan predstavljaju i ovogodišnji predvoditelji žetvenih svečanosti, bandaš i bandašica *Dužijance 2016*. Za bandaša je izabran **Ninoslav Radak** iz Subotice, a za bandašicu **Nataša Vojnić Tunić** iz Žednika. /Zv/



## Proslava Tijelova u Somboru

Tijelovo je jedna od najvažnijih liturgijskih svetkovina Katoličke crkve, u spomen na ustanovljenje euharistije na Veliki četvrtak. Ivan Pavao II. je za Tijelovo kazao da je to „blagdan radosti zbog čudesnog dara Kruha s kojim je Krist povezo svoje obećanje života vječnoga“. Idući u procesiji, vjernici pokazuju svoju vjeru i stvarnu Kristovu prisutnost u posvećenim prilikama kruha i vina. Tradicionalna tijelovska procesija u Somboru je obilježena u nedjelju 29. svibnja u karmelićanskoj crkvi sv. Stjepana kralja.

Svečanu svetu misu predslavio je prior o. **Stjepan Vidak** uz koncelebraciju o. **Zlatka Žuvela**. Nakon mise održana je procesija u crkvi uz sudjelovanje članova Karmelskog svjetovnog reda i somborskih vjernika. Cijelim putem kamo je prolazila procesija posipane su latice ruža, dok se crkvom orila pjesma *Do nebesa nek' se ori*. U Katoličkoj crkvi ustaljena je poruka kako je Tijelovo blagdan jedinstva čovjeka i Boga,



jedinstva svih ljudi te podsjeća na poruku apostola Pavla da u Kristu nema rasnih, etničkih niti vjerskih podjela među ljudima. /s. **Marijana od Kraljice Karmela**/

## Oproštaj vlč. Siniše Tumbasa Loketića od vjernika Novog Sada

Velečasni Siniša Tumbas Loketić slavio je 29. svibnja zadnju svetu misu kao kapelan župe Imena Marijina u Novom Sadu. Bila je to prigoda da velečasni i okupljeni vjernici zahvale Bogu za vrijeme koje su proveli skupa.

Od vlč. Siniše u ime cijele župne zajednice oprostila se najstarija članica zbora te mu kroz suze zahvalila na odanom vršenju službe župnog vikara i uručila mu prigodni dar vjernika. Nakon sv. mise vjernici su se uputili u vjeronaučnu dvoranu gdje je vlč. Siniša priredio domjenak.

Prema: [www.svjetlo-vjere.com](http://www.svjetlo-vjere.com)

## Siniša Tumbas Loketić preuzeo službu u Selenči

Novi upravitelj župe u Selenči vlč. Siniša Tumbas Loketić predstavljen je župljanima Selenče na svečanoj proslavi proštenja, na blagdan Presvetog Trojstva. Svoju prvu svetu misu u ovoj župi slavio je 6. lipnja, a svečana inauguralna euharistija, kojom je započeo svoju službu u ovoj župi, slavljena je 12. lipnja. Uz njega su koncelebrirali svećenici iz Selenče, Bača i Vajske, a novog župnika pozdravio je i pastor selenčanske župe Slovačke evangeličke Crkve Vladimir Valent.



## Dužijanica 2016. – Priskakanje vatre u Đurđinu i Tavankutu

U dvorištu župe sv. Josipa Radnika u Đurđinu, 23. lipnja, uoči blagdana sv. Ivana Krstitelja (Cvitnjaka) održana je u organizaciji UBH „Dužijanica“ manifestacija „Priskakanje vatre“.

Prije šest godina, na prijedlog **Alojzija Stantića**, Dužijanica je obnovila ovaj običaj, koji ga je i protumačio. U programu su sudjelovala djeca i mladi folklornog odjela HKC „Bunjevačko kolo“ s voditeljem **Andrijom Bašićem** kao i djeca i mladi HKPD „Đurđin“. Riječi pozdrava uputio je **Marinko Piuković**, direktor UBH „Dužijanica“. Među gostima su bili i **mons. Stjepan Beretić**, predsjednik Katoličkog društva „Ivan Antunović“, **mons. dr. Andrija Anišić**, predsjednik UBH „Dužijanica“ te mjesni župnik **vlč. Miroslav Orčić**. Program je vodila **Ana Dulić**, a svirali su članovi tamburaškog orkestra HKC „Bunjevačko kolo“. /A. A./



I Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Matija Gubec“, povodom blagdana sv. Ivana Krstitelja, 25. lipnja priredilo je „Priskakanje vatre“ na Etnosalašu „Balazević“.

## Za svećenika zaređen fra Péter Dezső

Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić podijelio je 18. lipnja u zagrebačkoj katedrali sakrament svetog reda trinaestorici đakona, među kojima je i fra Péter Dezső, član Hrvatske franjevačke provincije Sv. Ćirila i Metoda.

Fra Péter je rođen 1982. godine u Apatinu, a osnovnu školu je pohađao u Kupusini. Nakon završene somborske



gimnazije, upisao se na Učiteljski fakultet u Subotici, gdje je diplomirao 2006. Franjevačku postulaturu započeo je godinu dana kasnije u Somboru, a novicijat 2008. godine na Trsatu, da bi 2009. godine položio privremene zavjete. Studij filozofije i teologije započeo je u Rijeci, nakon dvije godine nastavio u Zagrebu, te od rujna 2012. godine na Bogoslovnom fakultetu za redovnike „Sapientia“ u Budimpešti. Godine 2013. položio je doživotne redovničke zavjete. /Marko Tucakov/

## Treći evangelizacijski susret

U crkvi sv. Roka u Subotici, 18. lipnja održan je treći evangelizacijski susret – duhovna obnova koju je predvodio **Dražen Bušić**, teolog i publicist iz Zagreba sa svojom suprugom **Kristinom** i zajednicom „Proroci“. Tema ovoga susreta bila je: **Bdijte i molite da ne padnete u napast**.

Osim Dražena, na duhovnoj obnovi govorili su i njegova supruga **Kristina** te **Vladimir Lišić**, voditelj zajednice „Proroci“. Nekoliko sudionika duhovne obnove svjedočilo je o



uslišanim molitvama i ozdravljenjima. Aleluja za ovaj lijep i plodan duhovni događaj./A. A./

## Karmelski svjetovni red na Facebooku

Na svetkovinu Presvetog Tijela i Krvi Kristove pokrenuta je Facebook stranica **Karmelski svjetovni red – Ordo Carmelitarum Discalceatorum Secularis**. Facebook stranica je namijenjena svim vjernicima koji žele izbliza pratiti djelovanje Karmelskog svjetovnog reda ali i Karmelski red, njegovu karizmu, duhovnost, rad i povijest.

Svjetovni red je zajednica vjernika laika, a zajednica je bitna da možemo nositi jedni druge. Kao zajednica možemo ići naprijed, moliti jedni za druge, osobito za one kojima je teško. Kad čovjek zna da braća za njega mole, puno lakše nosi životni teret. Karmel ne smije biti „pribježište“, nego mjesto

gdje ću dobiti snagu za sebe, obitelj, radno mjesto. Važno je da u meni netko prepozna Boga. Hod u Karmelu je najprije hod k Bogu, a onda zajedno s Njim, k braći. Karmelski svjetovni red u Somboru je ustanovio na blagdan rođenja Blažene Djevice Marije 1913. godine sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin, a prvi redovnički habit obuklo je 12 žena, 8. 12. 1913. godine. Redovnički habit Karmelskog svjetovnog reda ili škapular predstavlja tkaninu od štofa smeđe boje, sastavljenu od dva jednaka komada, duga 25 cm a široka 18 cm koji su spojeni istovjetnom trakom. Škapular se nosi preko ramena, tako da jedan dio visi sprijeda a drugi na leđima. Kod oblačenja škapulara isti se blagoslovi. Trenutačno zajednica broji 46 člana, među kojima je najstariji član 93 godine a najmlađi 25 godina.

**Nikola Knezi**, tajnik Karmelskog svjetovnog reda

## Zlatna misa salezijanaca Stanka Tratnjeka u Mužlji

nuela Topolcsányija uz asistenciju stalnog đakona **Zoltána Sándora** i **Vinceja Nováka**. Svečanu propovijed održao je generalni vikar **mons. János Fiser**.

Janez Jelen

Svoju zlatnu misu u Mužlji proslavio je 4. lipnja salezijanac **Stanko Tratnjek**, koji već 47 godina službuje u tom predgrađu **Zrenjanina**.

Na slavlju su se okupili njegovi prijatelji, znanci i suradnici, a proteklo je u duhu zahvale za svećeničko i redovničko zvanje te molitve da Dobri Pastir pošalje nova redovnička, svećenička i misionarska zvanja u Vojvodinu. Koncelebriranu svetu misu predslavio je slavljениk uz suslavlje protonotara **mons. Jenőa Tietzea**, salezijanaca **Stojana Kalapiša**, **Srečka Goloba**, **Janeza Jelena** i **Zoltána Varge**, kao i subrače svećenika **Franje Lulića**, **Lászla Gyurisa**, **Tamása Mase**, **Emmá-**



## Sveti Antun proslavljen u Nikincima

„Svetac svega svijeta“ posebice svečano je proslavljen u Nikincima, u jedinoj župnoj crkvi u Srijemu koja je posvećena njemu na čast.

Na vanjskom liturgijskom prostoru, uvijek punom hodočasnika, slavile su se dvije mise na hrvatskom i jedna na mađarskom jeziku, koju je predslavio župnik iz Vrbasa **vlč. Károly Szabady**. Svečanu koncelebriranu euharistiju predslavio je **vlč. Dragan Muhare**m, župnik iz Male Bosne, u zajedništvu sa srijemskim župnicima. /M. T./



## Antunovo u Zemunu

Zemunski gvardijan p. **Željko Paurić** i zajednica koja se okuplja u franjevačkoj crkvi sv. Ivana Krstitelja i Antuna u Zemunu, proslavili su skupa s vjernicima i hodočasnici, uz prethodnu trodnevnu pripravu, blagdan sv. Antuna Padovanskoga.

Svečana trodnevnica sastojala se od pobožnosti sv. Antunu te misnog slavlja s homilijom. Voditelji trodnevnice bili su subiritualac o. **Darko Rac**, grkokatolički župnik u Bačincima, i **vlč. Željko Augustinov**, umirovljeni svećenik Subotičke biskupije. Na sam blagdan, 13. lipnja, slavljene su tri mise. Tijekom svečane koncelebrirane večernje mise, svećenik Beogradske nadbiskupije **don Aleksandar Ninković** blagoslovio je djecu i cvijeće. /M. T./

## Blagdan Marije Pomoćnice u Zemunu

Na blagdan Marije Pomoćnice, 24. svibnja, župljani župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu su na poseban način zahvalili svojoj Nebeskoj Majci i zaštitnici grada u kojemu žive i djeluju. Misno slavlje predslavio je **vlč. Božidar Lusavec** iz Beške, a u koncelebraciji su bili **Petar Tašev**, **Marko Kljajić**, **Berislav Petrović** te domaći župnik **Jozo Duspára**.

Ugođaju duhovne ispunjenosti pridonio je i ambijent okićen i uređen s puno ukusa i ljubavi zahvaljujući s. **Ozani**. U svojoj homiliji, **vlč. Lusavec** je predočio s kojim se problemima suočavaju suvremene žene i koja sve iskušenja se svakodnevno postavljaju pred njih. Tom prilikom je istaknuo činjenicu da su se vremena drastično promijenila i da supruge i majke imaju prividno veliki izbor kada je u pitanju konzumacija realnih i virtualnih sadržaja. *Do toga se došlo*, kako je zaključio, *emancipacijom žena kojom su one izgubile na suštinskoj vrijednosti i ljepoti koja krase nježniji spol. Uzvišena uloga majke postaje nejasno definirana te je tako ni suvremene žene ne razumiju u potpunosti. Prioritet u odnosu na roditeljstvo je, čini se, ekonomski i svaki drugi vid neovisnosti. Zato je važno da žena slijedi primjer svoje Nebeske Majke koju je Bog uzdigao iznad svih ljudi kao nekoga tko je dostojan suparnik đavlu i svim kušnjama. Ona je naša nada*, zaključio je **vlč. Lusavec**. /Danijela Lukinović/

## Prva pričest u Mužlji

Na devetu nedjelju kroz godinu, 29. svibnja, kada u mnogim mjestima salezijanci svečano proslavljaju blagdan Marije Pomoćnice kršćana, u mužljanskoj crkvi Imena Marijina sakrament Prve pričesti primilo je četrdesetero djece.

Jedan dan prije ovoga slavlja, sakramentu svete ispovijedi pristupila su djeca, roditelji i kumovi. Misno slavlje predslavio je župnik **Srećko Golob**. Vjeroučitelji **Ferenc Gabona** kao i svećenik **Stojan Kalapiš** djecu su brižno pripremali na taj veliki dan te su ona glasno i sabrano molila, pjevala i recitirala prigodne tekstove. Svečanost je zvonkim pjevanjem modernih euharistijskih pjesama uzveličao omladinski vokalnoinstrumentalni zbor „Don Bosko“ pod vodstvom dirigentice **Simone Mezei**. Posebna radost je bila za roditelje, kumove,



rodbinu i prvopričesnika **Miklósa**, koji je prvi puta primio presveto Tijelo Isusovo zajedno sa svojim vršnjacima, na bolesničkim kolicima. Bio je to snažni poticaj za djecu i odrasle. Poslije svete mise održan je zajednički agape u Zavodu „Emaus“. /**Janez Jelen**/

## Tijelovo u Banatu

Na blagdan Tijela i Krvi Kristove, 26. svibnja, svečane svete mise proslavljene su u Mužlji, Ečki, Belom Blatu i Lukinom selu. Vjernici su za tu prigodu lijepo



uresili oltare u Mužlji, pored kojih je prolazila procesija s Presvetim.

Na misi je pjevao mužljanski crkveni zbor koji već godinama predvodi kantoriga **Márta Rontó**, a pomogla je i kantoriga **Teréz Sofránkó**. Procesije su bile po podružnicama: u Belom Blatu po selu, u Lukinom Selu po crkvenom dvorištu, a u Ečki je bila svečanost najskromnija jer je procesija išla samo po crkvi; kod jednog oltara su bile molitve na hrvatskom, a kod drugog na mađarskom uz pratnju i pjevanje kantorige **Kristine Janjić**. Svećenik je u propovijedi spomenuo kakvu duhovnu snagu daje euharistija kršćanima u izvršavanju njihovih svakidašnjih dužnosti i u apostolskom djelovanju, poželjevši da nas ti divni primjeri beskrajne ljubavi prema Isusu euharistijskom potaknu da i mi crpimo snagu za ljubav prema Bogu i bližnjemu iz uske povezanosti s Isusom, našim Spasiteljem i Prijateljem. /**Janez Jelen**/

## Različitost u događajima župe Irig

Župnik **Blaž Zmaić** nazočio je 17. svibnja u Neradinskoj crkvi uz o. **Atanasija** obredima pravoslavne sahrane **Katice Ristić** (81), teške bolesnice a drage osobe, majke pedagoga **Dragane Ristić** u OŠ u Vrdniku. Sahrani su nazočili nastavnici OŠ u Irigu i Vrdniku, zajedno s ravnateljima obiju škola. Sutradan 18. svibnja župnik je u marijanskom svetištu Doroslovo nazočio zajedničkom susretu svećenika i biskupa četiriju biskupija u RS u Godini milosrđa: dvojezično predavanje o ispovijedi, klanjanje, prilika za sv. ispovijed i zajednička sveta misa. Svetkovinu Presvetog Trojstva, 22. svibnja, slavili smo u dva naša mjesta uz poruku: *Bog je samo jedan i prijatelj ljudi. Isus je mjesto gdje doživljavamo Boga*. Poslijepodne je župnik u Starim Perkovicima (RH) bio na slavlju Prve svete pričesti **Katarine Zmaić**, trećeg bratova djeteta. U četvrtak, 26. svibnja svečano je proslavljena svetkovina Presvetog Tijela i Krvi Isusove s predstavnicima naših filijala a župnik je tom prigodom poručio: *Bez euharistije u nedjelju ne možemo živjeti*. Dana 28. svibnja sudjeluje kod podjele sakramenta Sv. potvrde u Bilju (Baranja), kod kolege svećenika **vč. Ivana Petričevića**. Djelitelj sakramenta svete potvrde je bio **mons. dr. Đuro Hranić**, đakovačko-osječki nadbiskup, a sakrament je primila i **Veronika Funarić**, kćerka župnikova sestrića. Devetu nedjelju kroz godinu, 29. svibnja, slavili smo u tri naša mjesta s razmišljanjem: Susret u strancu: *Molitva vodi susretu. Molitva mijenja svijet, i jedna riječ. Riječ koja ima snagu da nas ozdravi i u dubini dotakne našu dušu: Ti-Da-Praštanje-Milosrđe*. U petak, 3. lipnja župnik nazoči sjednici nastavnič-

kog vijeća za maturante OŠ Irig. Desetu nedjelju kroz godinu, 5. lipnja slavili smo u dva naša mjesta s razmišljanjem o smrti od čežnje za životom: *Tko da zaustavi povorke s mrtvim tjelesima? Samo susret s Isusom. A mi im posređujemo pouzdanje u život, budimo pratioci idući komadić puta i ne ostavimo jedan drugoga samog. A povorka ide dalje...*, kazao je župnik. Tim riječima i u tom svjetlu oprostili smo se 6. lipnja od **Ankice Šimonji** (86) u Vrdniku. Već u srijedu, 8. lipnja u istoj žalosti i većom tugom oprostili smo se od njezina sina **Đule Šimonjija** (54). Župnik 10. lipnja kao vjeroučitelj nazoči proslavi Dana škole u Irigu, akademiji u Domu kulture i zajedničkoj večeri (donator) osoblja škole i gostiju. Jedanaestu nedjelju kroz godinu, 12. lipnja, slavili smo svetu misu u župi uz lijep broj nazočnih u Šatrinčima (za pokojnog **Janka Stončika**), u Dobrodolu (za pokojnu **Bežiku Prikel**) uz poruku župnika: *Drugi svijet je moguć – zato nas ljubav pokreće da ljude spašavamo, činimo boljima i sretnijima. Tako ćemo opstati pred Bogom*. U dan najomiljenijeg sveca, sv. Antuna Padovanskog, župnik najprije nazoči u srijemskom prošteništu u Nikincima (ispomoć u svetoj ispovijedi), te u filijali Vrdnik (u posjetu bolesnom **Anti Karačiću** uz imendan) i Irigu sa svetom misom uz molbu sveca *da se i mi jednom svjesno odrekne i izgubimo, tako da možemo opet nešto naći: sami sebe*, potvrđujući riječima samog sveca: *Riječ je živa kad život govori*. Dan je završen imendanom najstarijeg člana i velikog darodavca naše crkve, devedesetogodišnjaka **Ante Antolovića**. U utorak, 14. lipnja, završena je školska godina te župnik nazoči oproštajima „četvrtaka“ u osnovnim školama u Šatrinčima, Vrdniku i Irigu, gdje predaje školski vjeronauk. /**f. f.**/



## Papa u Armeniji

**Od 24. do 26. lipnja, papa Franjo boravio je na svom apostolskom putovanju u Armeniji. Obraćanje Armenije, naime, potječe iz 301. godine, zahvaljujući djelovanju svetoga Grgura Prosjetitelja, te se za nju može reći da je prva među zemljama koja je prihvatila Kristovo evanđelje.**

Papa je u petak, 24. lipnja, u poslijepodnevnim satima stigao u glavni armenski grad Erevan, gdje je sudjelovao u molitvi u armenskoj apostolskoj katedrali u Etchmiadzinu, te se susreo s poglavarom armenske crkve, predsjednikom i predstavnicima građanskih vlasti, te se obratio diplomatskom zboru.



Tragovima svetoga Ivana Pavla II., papa Franjo je u subotu, 25. lipnja, posjetio Spomenik žrtvama velikoga krvoprolića počinjenoga nad Armencima između 1915. i 1916. godine, u vrijeme Otomanskoga carstva. U Gyumriju, drugom gradu po broju stanovnika u Armeniji, Papa je služio misu, te posjetio armensku apostolsku katedralu i armensku katoličku katedralu Svetih mučenika. Navečer je ponovno boravio u Erevanu, gdje je održan ekumenski susret i molitva za mir.

Trećega dana posjeta Armeniji, u nedjelju, 26. lipnja, Papa se u Apostolskoj palači u Etchmiadzinu susreo s katoličkim biskupima i sudjelovao na Božanskoj liturgiji u armenskoj apostolskoj katedrali. Nakon objeda, susreo se s izaslanicima i dobročiniteljima iz Armenske apostolske Crkve, kada je i potpisana zajednička izjava. /RV/

## Objavljen dokument Kongregacije za nauk vjere *Iuvenescit Ecclesia*

**I hijerarhijski i karizmatički darovi bitni su u životu Crkve, središnja je tvrdnja pisma Kongregacije za nauk vjere *Iuvenescit Ecclesia* (Crkva se pomlađuje) koji je 14. lipnja predstavljen u Vatikanu.**

Tekst je upućen katoličkim biskupima i tematizira odnos hijerarhijskih i karizmatičkih darova u životu i poslanju Crkve. U hijerarhijske spadaju oni koje udjeljuje sakrament svetoga reda, dok su karizmatički oni koje Duh Sveti slobodno dijeli. Objavu ovoga pisma – s nadnevkom

15. svibnja 2016., na svetkovinu Duhova, naredio je papa Franjo 14. ožujka.

*Iuvenescit Ecclesia* je osobito usredotočen na teološka, a ne pastoralna ili praktična pitanja o odnosu između Crkve kao ustanove i novih pokreta, naglašavajući skladnu povezanost i komplementarnost tih dviju stvarnosti, ako se radi o „plodnome i uređenom“ sudjelovanju karizmi u crkvenome zajedništvu, koje ne dozvoljava „opozivanje poslušnosti crkvenoj hijerarhiji“ te ne udjeljuje „pravo na autonomnu službu“. Kao „darovi od nezamjenjive važnosti za život i poslanje Crkve“, autentične karizme trebaju voditi računa o „misijskoj otvorenosti, nužnoj poslušnosti pastirima i održavanju crkvenoga zajedništva“.

Zbog toga je suprotstavljanje hijerarhijskih i karizmatičkih darova pogrešno. U Crkvi su temeljne institucije također karizmatične, a „karizme se trebaju institucionalizirati kako bi stekle dosljednost i kontinuitet“. Tako se „slažu i uprisutnjuju u svijetu Kristovo otajstvo i spasonosno djelo“.

Postojanje novih stvarnosti ispunja srce Crkve „radošću i zahvalnošću“, ali ih poziva da se „stave u pozitivan odnos sa svim drugim darovima koji su prisutni u crkvenome životu“, kako bi ih se „promicalo s velikodušnošću i pratilo s očinskom budnošću“ pastira, tako da „pridonose dobru Crkve i njezinom evangelizacijskom poslanju“. „Karizmatička dimenzija“ – navodi se u dokumentu – „ne može nikada izostati iz života i poslanja Crkve“.

Kako međutim prepoznati da je karizmatički dar autentičan? U pismu Kongregacije za nauk vjere podsjeća se da je razlučivanje zadatak koji pripada crkvenim ovlastima, prema specifičnim kriterijima: biti sredstvo posvećivanja u Crkvi; zalagati se u širenju evanđelja; ispovijedati u cijelosti katoličku vjeru; svjedočiti stvarno zajedništvo s čitavom Crkvom; prihvaćati s odanom spremnošću njezin doktrinarni i pastoralni nauk; prepoznati i cijeniti druge karizmatičke čimbenike u Crkvi; prihvaćati s poniznošću trenutke iskušenja i razlučivanja; posjedovati duhovne plodove poput ljubavi, radosti, mira, humanosti; gledati i na socijalni vidik evangelizacije, svjesni činjenice da „nastojanje oko cjelovitog razvoja najnapuštenijih u društvu ne može izostati u vjerodostojnoj crkvenoj stvarnosti“.

Novi dokument k tome objašnjava kako odnos karizmatičkih i hijerarhijskih darova treba voditi računa o „bitnom i konstitutivnom odnosu opće i mjesnih Crkvi“. To znači da se karizme daju za čitavu Crkvu, ali se njihova dinamika ne može nego „ostvariti u službi konkretne biskupije“. To predstavlja i „vjerodostojnu mogućnost“ da se živi i razvije svačiji kršćanski poziv – bilo da se radi o braku, celibatu ili zaređenju službi.

Na kraju *Iuvenescit Ecclesia* poziva da pogled upravimo prema Mariji, Majci Crkve, uzoru potpune poslušnosti Duhu Svetomu te poniznosti. Uz njezin zagovor, izražava se nada da će vjernici „krotko prihvatiti karizme koje Duh Sveti obilno dijeli te da će dati ploda za život i poslanje Crkve i dobro svijeta“. /IKA/

## Mnogi brakovi nevaljani zbog nerazumijevanja sakramenta

**Papa Franjo otvorio je 16. lipnja u bazilici sv. Ivana Lateranskoga godišnji skup Rimske biskupije. Tijekom svečanosti odgovorio je na nekoliko pitanja**

**sudionika, povezanih s općom temom trodnevnog skupa „Obitelj i radost ljubavi u svjetlu apostolske pobudnice *Amoris laetitia*“.**

Papa je izrazio mišljenje da je mnogo sakramentalnih brakova nevaljano zato što parovi koji ulaze u brak nemaju ispravno razumijevanje njegove doživotnosti i nerazrješivosti. „Živimo u kulturi privremenoga“, rekao je, navodeći kao primjer jednoga mladića koji je rekao da ga zanima pristupanje svećeništvu, „ali samo na deset godina“. „To je kultura provizornoga i to se zbiva posvuda, čak i u svećeništvu, posvećenome životu – provizornost – to je razlog zašto je jedan dio naših sakramentalnih brakova nevaljan: zato što supružnici kažu: ‘Da, doživotno’, ali ne znaju što govore, zato što imaju drugu kulturu. Kažu to, imaju dobru nakanu, ali ne znaju.“

Spomenuo je susret s jednom ženom u Buenos Airesu koja ga je „prekorila“, napominjući da svećenici godinama studiraju prije ređenja, a poslije mogu dobiti i dozvolu da napuste svećeništvo, ožene se i zasnuju obitelj. Za laike je pak sakrament ženidbe „za čitav život, nerazrješiv“, a za njega ih se sprema samo u nekoliko zaručnickih susreta. Papa je rekao kako je ženidbena priprema problematična te da su bračni problemi povezani sa socijalnom situacijom oko vjenčanja. Ispripovjedio je susret s čovjekom koji je tražio crkvu koja bi odgovarala haljini njegove zaručnice, a ne bi bila predaleko od restorana. „To je društveno pitanje. Kako možemo to promijeniti? Ne znam“, priznao je.

Također je istaknuo da je kao nadbiskup Buenos Airesa zabranio „brze brakove“ – žurno sklapanje ženidbe kad djevojka ostane trudna, zato što je bila upitna slobodna privola potrebna za brak.

Uzrok krize braka vidi u nerazumijevanju tog sakramenta. „Ne znaju da je nerazrješiv, ne znaju da je za čitav život“, kazao je, napominjući da su parovi na zaručnickim tečajevima u Argentini redovito zajedno živjeli prije braka. „Oni radije kohabitiraju. To je izazov, zadatak. Ne pitati: ‘Zašto se ne vjenčate?’ Ne, nego pratiti, čekati, pomoći im da dozriju, pomoći da vjernost dozrije.“ „Ni rigorizam ni laksizam nisu istina. Evanđelje bira drukčiji put“, rekao je Papa, odgovarajući na pitanje o izbjegavanju dvostrukoga morala u kršćanskim zajednicama. Potrebno je „prihvaćati, pratiti, integritati, razlučivati, ne gurajući takoreći nos u moralni život ljudi“.

Osvrćući se na sadržaj dokumenta *Amoris laetitia*, kazao je: „Sve ono što je napisano u Pobudnici – i koristim riječi jednog velikog teologa, koji je bio tajnik Kongregacije za nauk vjere, kardinala Schönborna, koji ju je predstavio – sve je to tomistički, od početka do kraja. To je siguran nauk. Ali mi tako često želimo da siguran nauk ima onu matematičku sigurnost koja ne postoji, bilo s popustljivim laksizmom, bilo s rigidnošću.“ Naveo je prisporodu o ženi uhvaćenoj u preljubu koju je mnoštvo htjelo kameinovati. Nakon Isusovih riječi: „Tko je od vas bez grijeha, neka prvi baci kamen“, odustaju od izvršenja zakonske kazne za preljub. „A koji je moral? Bio je da ju se kamenuje. Ali Isus je propustio, propustio je moral. To nas nuka misliti da se ne može govoriti o rigidnosti, o sigurnosti, o matematici u moralu kao što je moral evanđelja“, smatra Papa. Također je naveo evanđeoski ulomak o Samarijanki koju je Isus susreo kod bunara, a koja je „imala mnoge medalje u preljubu“. „A ona je bila, prije nego joj je bilo oproš-

teno, apostol Samarije.“ To znači „tražiti istinu i da je moral uvijek čin ljubavi: ljubav prema Bogu, ljubav prema bližnjemu. To je također čin koji daje prostora obraćenju drugoga, ne osuđuje odmah: daje prostora.“ Spomenuo je tome da mu je kardinal Aramburu dao savjet kako postupiti sa svećenicima koji žive u teškome grijehu: Pozvati ga i reći mu da živi dvostrukim životom. Nakon što se vjerojatno počne braniti, reći mu da se vrati za 15 dana kako bi nastavili o tome razgovarati. „I u tih 15 dana, taj svećenik imat će vremena razmisliti pred Isusom i vratiti se te reći: ‘Da, istina je. Pomozi mi.’ Ali taj čovjek živio je i slavio 15 dana misu u stanju smrtnoga grijeha. Tako kaže moral. Što je bilo bolje: da je biskup imao tu velikodušnost te mu da 15 dana da se predomisli, s rizikom da slavi misu u smrtnome grijehu“ ili je bolja druga opcija“, upitao je Papa. Osim toga istaknuo je kako je individualizam poput „osi“ naše kulture, što ponekad dovodi do „pastoralne okrutnosti“. Naveo je primjer svećenika koji nisu htjeli krstiti djecu neudanih majki. Osudio je i hedonistički individualizam, prema kojem obitelji radije imaju kućne ljubimce nego djecu. „Pas, mačka, dat će ti određeni afekt, ali je on ‘programiran’, do određene točke, nije slobodan.“ Djeca će, s druge strane, biti „slobodna i morat će ići životom uz životne rizike“. „To je izazov koji izaziva strah: sloboda.“ „Vjerujem da se bojimo slobode. I u pastoralu“, nastavio je papa Franjo, predlažući da se u trenutku izbora riskira: „Ako pogriješiš, ima ispovjednik, ima biskup, ali riskiraj!“ Hedonistički individualizam naprotiv „zatvara u kavez“. /IKA/

## Stepinčev život predstavljen u Bruxellesu

**„Službeno otvaram ovu izložbu i pozivam vas sve da ovdje provedete vrijeme. To je svetište u srcu Europskog parlamenta.“**

Tim je riječima potpredsjednica Europskog parlamenta zastupnica Mairead McGuinness otvorila izložbu o bl. Alojziju Stepincu koja je pod pokroviteljstvom hrvatske zastupnice Marijane Petir te uz suorganizaciju Ureda za kulturna dobra Zagrebačke nadbiskupije postavljena u Europskom parlamentu u Bruxellesu. „Moram reći da nisam puno znala o velikom čovjeku kojega danas ovdje predstavljamo, ali naučila sam ponešto i pozivam vas sve da pogledate izložbu i naučite malo više o njemu“, kazala je potpredsjednica McGuinness te dodala kako je važno gledati u prošlost kao što radimo danas, ali i nadati se boljoj i sjajnijoj budućnosti. /Bitno.net/



# Vodeni kukci: vretenca (vilini konjici)

Piše: Marko Tucakov

Oni su letjeli između dinosaura! No, tadašnja vretenca imala su raspon od čak 65 cm, čime i dan danas drže titulu najvećih kukaca koji su živjeli na Zemlji. Današnja vretenca, ti izraziti vodoljupci, daleko su manji, no i dalje plijene svojim izgledom i sposobnostima.

Vretenca su vrlo interesantan i specifičan red kukaca. To su grabežljivi kukci koji najdulji dio svojeg života provode kao larve u vodi. Odrasli su veoma dobri letači, imaju dva para prozirnih i izduženih, jednakih ili različitih krila. Svako krilo je sa složenom mrežom sitnih izukrštanih žilica. Oči su vrlo velike i loptaste. Obojeni su najčešće vrlo jarkim metalno-sjajnim bojama. Često ih možemo vidjeti kako lete iznad svih vodotokova, bara, močvara, slatkih i brakičnih voda. Pošto su dobri letači, mogu se sresti i veoma daleko od vode.

Životni ciklus vretenaca vezan je za vodu. Mužjaci zauzimaju i brane sviju lovnu teritoriju iznad vode od drugih vretenaca i samo ženka svoje vrste dozvoljavaju pristup. Parenje je jedinstveno u svijetu kukaca i vrši se u letu. Spojeni mužjak i ženka čine „kopulacioni prsten“. Ženke polažu jaja, kod nekih vrsta u pratnji mužjaka, ili same, direktno u vodu ili vlažnu zemlju, ili na dijelove biljaka koje su pod vodom, na vodi ili u njezinoj blizini. Iz položenih oplođenih jaja razvijaju se larve koje su predatori i koje se nekoliko puta presvlače. Period proveden u stadiju larve različit je, i može biti od mjesec-dva do nekoliko godina. Posljednje presvlačenje je izvan vode. Iz košuljice larve ispili se krilati kukac.

Odrasli žive nekoliko tjedana. Nakon parenja i polaganja jaja krilati kukci uginu, samo jedna naša vrsta prezimljuje. Krilati kukci su također grabljivice. Hrane se drugim kukcima, a i manjim i slabijim jedinkama istog reda. Oni u letu love, jedu, pare se, i polažu jaja.



1 *Aeschna viridis* – zeleni kralj

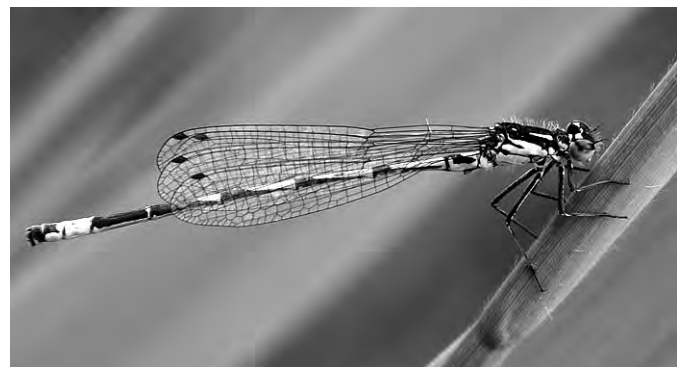
U Srbiji je do sada evidentirano oko 65 različitih vrsta vretenaca, a u svijetu ih ima više od 5000 vrsta. Veoma su značajni kao indikatori nezagađenih prirodnih sredina i kao predatori odraslih komaraca ali i njihovih larvi. Ugrožavanje staništa ugrožava i vrste koje se u njima razvijaju i žive. Posljednja istraživanja pokazuju vrlo zabrinjavajuće rezultate. Neke vrste vretenaca potpuno su nestale s pojedinih područja. Vodeni ekosus-

tavi, toliko bitni za život vretenaca, često stradavaju zbog isušivanja, motiviranim raznoraznim ljudskim potrebama. Namjerno ubijanje vretenaca, te korištenje njihovih larvi za pecanje ili ishranu kućnih ljubimaca, koje se kod nas još uvijek bilježi, svakako nije dozvoljeno.

**Marko Tucakov**



2 *Anax parthenope* – mali car



3 *Coenagrion pulchellum* – ljupka vodendjevojčica



4 *Hemianax ephippiger* – grof skitnica



3. 7. 2016.

## 14. nedjelja kroz godinu

Iz 66,10-14c; Gal 6,14-18;  
Lk 10,1-12.17-20

Isus reče svojim učenicima: U koju god kuću uđete, najprije recite: „Mir kući ovoj!“ Bude li tko ondje prijatelj mira, počinit će na njemu mir vaš. Ako li ne, vratit će se na vas. U toj kući ostanite, jedite i pijte što se kod njih nađe. Ta vrijeme dan je radnik plaće svoje. Ne prelazite iz kuće u kuću. Kao nekad učenike, Isus danas šalje nas i to da donosimo mir onamo kamo idemo. Imajmo ovo u vidu kad idemo u posjete, kad susrećemo ljude – pozvani smo biti mironoscima. Veliki je to dar nekome donijeti Kristov mir.

10. 7. 2016.

## 15. nedjelja kroz godinu

Pnz 30,10-14; Kol 1,15-20;  
Lk 10,25-37

Tumačeći nekom zakonoznancu tko je bližnji, Isus mu je ispriповjedio pripovijest o milosrdnom Samarijancu, koji je pomogao unesrećenom čovjeku, i o svećeniku i levitu koji su ga bili zaošli. Potom je Isus toga čovjeka upitao: Što ti se čini, koji je od ove trojice bio bližnji onomu koji je upao među razboj-nike?, a ovaj je odgovorio: Onaj koji mu iskaza milosrđe, te mu je Isus uzvratilo: Idi pa i ti čini tako! Nažalost, događa se i nama vjernicima da svoje bližnje tražimo negdje drugdje, a ne ovdje gdje jesmo. Isus nas potiče da budemo bližnji ponajprije onima s kojima živimo, da ih riječju i djelima podižemo, pomažemo, te tako svjedočimo svoju pripadnost Kristu.

17. 7. 2016.

## 16. nedjelja kroz godinu

Post 18,1-10a; Kol 1,24-28;  
Lk 10,38-42

Marta bijaše sva zauzeta posluživanjem pa pristupi i reče: „Gospodine, zar ne mariš što me sestra samu ostavila posluživati? Reci joj dakle da mi pomogne.“ Odgovori joj Gospodin: „Marta, Marta! Brineš se i uznemiruješ za mnogo, a jedno je potrebno. Marija je uistinu izabrala bolji dio, koji joj se neće oduzeti.“ Što je to jedno potrebno? Zar nije potrebno poslužiti, pripremiti, odraditi? Zar

je bolje izvući se od posla, služenja? Isus poziva na usredotočenost, da ne radimo jedno a drugdje smo mislima, nego da poput djece budemo skroz posvećeni onomu što nam je činiti. To je za nas ono jedino potrebno. Tada imamo vremena za sve, za rad, molitvu, odmor, bližnje...

24. 7. 2016.

## 17. nedjelja kroz godinu

Post 18,20-32; Kol 2,12-14;  
Lk 11,1-13

Isus reče: Ištite i dat će vam se! Tražite i naći ćete! Kucajte i otvorit će vam se! Doista, tko god ište, prima; i tko traži, nalazi; i onomu tko kuca, otvorit će se... Ako dakle vi, iako zli, znate dobrim darima darivati djecu svoju, koliko li će više Otac s neba obdariti Duhom Svetim one koji ga zaištu! Ovom usporedbom Isus ne podcjenjuje čovjeka, nego ukazuje na dobrotu Oca nebeskog. On poziva da mu se s pouzdanjem obraćamo, sigurni da ćemo primiti ono što tražimo. A ono što mi kao vjernici tražimo sadržano je u našem molitvenom obraćanju Ocu: *budi volja tvoja.*

31. 7. 2016.

## 18. nedjelja kroz godinu

Prop 1,2; 2,21-23; Kol 3,1-5.9-11;  
Lk 12,13-21

Netko iz mnoštva reče Isusu: „Učitelju, reci mome bratu da podijeli sa mnom baštinu.“ Nato mu on reče: „Čovječe, tko me postavio sućem ili djeliocem nad vama?“ I dometnu im: „Klonite se i čuvajte svake pohlepe: koliko god netko obilovao, život mu nije u onom što posjeduje.“ Zašto Isus nije prihvatio da presudi oko podjele baštine čovjeku koji mu se obratio? Ovim nam je Isus dao dobru pouku da se i mi uzdržimo od presuđivanja nad drugima, da se ne držimo kompetentnima suditi o svakomu i o svemu. Isus ovdje upućuje na čuvanje od pohlepe. Nije li upravo pohlepa razlog tolikih naših presuđivanja i osuđivanja drugih?

7. 8. 2016.

## 19. nedjelja kroz godinu

Mudr 18,6-9; Heb 11,1-2.8-19;  
Lk 12,32-48

Neka vam bokovi budu opasani i svjetiljke upaljene, a vi slični ljudima što

Uređuje: mr. Mirko Štefković

čekaju gospodara kad se vraća sa svadbe da mu odmah otvore čim stigne i pokuca. Blago onim slugama koje gospodar, kada dođe, nađe budne! Zaista, kažem vam, pripasat će se, posaditi ih za stol pa će pristupiti i posluživati ih. Ova slika o budnosti može djelovati previše stroga, kao da se ne bismo smjeli odmoriti, odspavati. Isusu ovdje upućuje na jednu drugu razinu budnosti, na pripravnost da svakoga trenutka, gdje god bili i što god radili, možemo prihvatiti Gospodina u svoje društvo.

14. 8. 2016.

## 20. nedjelja kroz godinu

Jr 38,4-6.8-10; Heb 12,1-4;  
Lk 12,49-53

Oganj dođoh baciti na zemlju pa što hoću ako je već planuo! Ali krstom mi se krstiti i kakve li muke za me dok se to ne izvrši! Mislite li da sam došao mir dati na zemlji? Nipošto, kažem vam, nego razdjeljenje. Ova Isusova poruka djeluje zastrašujuće, a još više kad oko sebe pa i među nama vidimo podjele, razdore, neprijateljstva. Zar Isus nije došao donijeti nam mir? Ta rekao je: *mir vam svoj ostavljam, mir vam svoj dajem. Dajem vam ga, ali ne kao što svijet daje.* On je također svoje upozorio da će ih svijet progoniti. Nema kompromisa između dobra i zla, to dvoje je razdijeljeno. Ako u sebi nosimo Kristov mir, nismo u sebi razdijeljeni, ali kad se priklonimo zlu, kad počinimo grijeh, itekako u sebi osjećamo moć razdjeljenja o kojem govori Isus.

21. 8. 2016.

## 21. nedjelja kroz godinu

Iz 66,18-21; Heb 12,5-7.11-13;  
Lk 13,22-30

Reče mu tada netko: Gospodine, je li malo onih koji se spasavaju? A on im reče: Borite se da uđete na uska vrata jer mnogi će, velim vam, tražiti da uđu, ali neće moći... Evo, ima posljednjih koji će biti prvi, ima i prvih koji će biti posljednji. Zanimljivo je da se Crkva nikad nije definitivno očitovala o vječnoj sudbini apostola Jude, koji je izdao Isusa. Odakle tolika znatiželja i među nama o tuđoj sudbini, o savjesti drugih? Svi smo pozvani ući na uska vrata, pomoći jedni drugima stići onamo. Neka nas uvijek prožima želja za spasenjem svakoga čovjeka.

28. srpnja

# Sveti Petar (Pedro Poveda)

(\* 3. prosinca 1874. + 28. srpnja 1936.)

- Hrabar svećenik ● pedagog ● apostol Roma ● učitelj duhovnog života ● kapelan kraljevske palače ● veliki katehist ●
- i stručnjak za vjeronauk ● osnivač prvog studentskog doma za djevojke ● starao se za opismenjavanje odraslih ●
- učitelj odgajatelja ● pisac stručne literature za katehete i odgojitelje ● član Karmelskog svjetovnog reda ●
- veliki štovatelj svete Terezije od Isusa ● osnovao Terezijanski institut ● čovjek duboke molitve ● mučenik ●

Rođen je 3. prosinca 1874. u Linaresu u španjolskoj Andaluziji. Bile su mu 23 godine kad je zaređen za svećenika 1897. u Guadixu u biskupiji Granada. Tri godine kasnije u Sevilji je stekao licencijat iz teologije. Mladi svećenik se istaknuo kao učitelj i dušobrižnik. Podizao je pedagoške ustanove i škole za djecu i mlade. Mlade i djecu je posvetio Presvetom Srcu Isusovu. Na brizi je imao i školovanje odraslih posebno u siromašnijim slojevima društva. Posebnu je pozornost posvećivao školovanju djevojaka i žena. Puno je učinio za unapređenje obrazovanja učitelja. U tome je zastupao najnaprednije ideje suvremene pedagogije.

Na srcu su mu bili siromašni Romi u špiljama Guadixa. Izložen nerazumijevanju, zavisti i optužbama, premješten je na sjever zemlje i 1906. imenovan kanonikom bazilike marijanskog svetišta u Covadonge u Asturiji. U to su vrijeme do naobrazbe teško dolazili neki slojevi društva, a posebno siromašni. Puno je pisao o tome koliko je važna uloga učitelja u suvremenom društvu. Svoj rad je posvetio životnoj pripravi budućih odgajatelja. Blaženi Petar se posebno zagledao u uzor svete Terezije od Isusa. U svetoj Tereziji Avilskoj je vidio učenu i svetu ženu. Terezija od Isusa se sva predala Bogu, a u svome životu je bila neposredna i posjedovala je privlačnost duha. Tim je svojim darovima bila privlačna i za redovnice i za ljude koji su je poznavali. Blaženi Petar se zanio Terezijinim primjerom, pa je u Oviedu 1911. godine osnovao laičku udrugu pod imenom Akademija svete Terezije Avilske. Ta je laička udruga pružala smještaj i duhovno pastoralno obrazovanje učitelja. Udruga je u prvom redu bila okrenuta ženama. Akademija je kasnije dobila ime „Terezijansko sjedinjenje“. U članicama Akademije se sve više izgrađivao duhovni i intelektualni razvitak. Sveti Petar se neumorno zalagao da učitelji laici budu profesionalno osposobljeni i čvrsto izgrađene vjere kako bi u državnim školama mogli prenositi evanđeosku poruku i unositi bitne vri-

jednosti u izgradnji pravednijeg i solidarnijeg svijeta.

Taj novi put kršćanskoga života i evangelizacije papinski je odobren 1924. kao sekularni institut. Danas taj institut djeluje kao Terezijanski institut (IT) na području odgoja po cijelome svijetu i broji više od 4500 članova. Inače danas institut djeluje u 34 zemlje. U svome radu za formaciju mladih odgojiteljica veliku mu je pomoć pružala Pepita Segovia, dobro obrazovana katolkinja.

Vodio je poseban centar pod imenom „Los Operaios“ gdje su se obrazovali vjeroučitelji, koji su imali zadaću uvoditi u vjeru kršćanski narod. Zalagao se neumorno za međusobno prožimanje vjere i znanosti.

Učitelj molitve i kršćanskoga života, duhovni voditelj katehetskog centra, pisac katehetskih djela, član Svjetovnog reda bosonogih karmelićana, kanonik katedrale u Jaénu. Pored svih svojih svećeničkih dužnosti Petar je u Madridu 1914. godine otvorio prvi dom za studentice. To je bio prvi dom za djevojke u Španjolskoj. I kad je ustanovio tu ustanovu bio je pravi pionir društvenog napretka. Kad se 1921. godine sveti Petar nastanio u glavnom španjolskom gradu Madridu, imenovan je kapelanom kraljevske palače. U to vrijeme dvije trećine španjolskog stanovništva je još bilo nepismeno. Tu je došla do izražaja Petrova prosvjetna djelatnost. On je 1922. godine postao član središnjeg predsjedništva za borbu protiv nepismenosti. Petar je bio svećenik jake vjere. Djelovao je i kao pisac, te je izdavao više stručnih časopisa. Petar je održavao kontakte i s njemačkim katoličkim odgojnim ustanovama.

Prvi Terezijanski karmelski institut u Rimu je ustanovio 1934. godine. U povodu njegovoga stotoga rođendana UNESCO ga je odlikovao kao jednog od najglasovitijih stručnjaka za odgojne znanosti. U njemu je prepoznao velikog humanistu na području odgoja, kulture i znanosti. Taj svećenik je po ocjeni UNESCA jako i pozitivno unaprijedio svjetsku kulturu. UNESCO ga je proz-



vao pedagogom i humanistom. Od mladih koji su bili u njegovim ustanovama je tražio odgoj koji će ih učiniti stabilnima i sigurnim ljudima, koji bi bili spremni i život svoj položiti za vjeru. Petar je bio s jedne strane čovjek duboke molitve, a s druge svećenik uvijek spreman na posao.

I sam je bio takav čovjek. Posljednji dan svoga života 28. srpnja 1936. godine, nakon što je odslužio svetu misu, uhitile su ga trupe generala Franca. Pred njima je hrabro rekao: „Ja sam Kristov svećenik“. To su bile njegove posljednje riječi. Tek što ih je izgovorio, bio je strijeljan. Petru je tada bilo 61 godina. On je samo jedna u nizu nemilih žrtava katolika za vrijeme španjolskog građanskog rata. Nije on jedini svećenik koga su ubile fašističke jedinice za vrijeme toga građanskoga rata. Samo je u Baskiji ubijeno više od deset svećenika. U svakom slučaju, broj ubijenih svećenika sa strane komunističkih boraca bio je daleko veći. I na jednoj i na drugoj strani su se događale brojne okrutnosti i zločini.

Papa Ivan Pavao II. proglasio ga je blaženim 10. listopada 1993. u Rimu, a svetim 4. svibnja 2003. u Madridu.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

# Milosrdnost Boga (6)

*Piše: o. Mato Miloš, OCD, vicepostulator*

*Isusov skupocjeni život žrtvovan je za moju dušu i za sve duše, i pripravan je opet umrijeti i svaku dušu spasiti. Ovo razmatrajući vazda bih trebao pitati: „Isuse, što je spasonosno za duše?“ On sigurno neće šutjeti, nego će kazati, čini koliko možeš, slijedi me koliko možeš, moli se i ti što više za duše. Ako ne možeš ići iz mjesta u mjesto, nek tvoja svakidašnja molitva prođe po svem svijetu, moleći i želeći spas sviju.<sup>1</sup>*

Gerardova razmatranja što ih vrši za vrijeme svojih duhovnih vježbi 1928., sve više ulaze u dubinu dragocjenog Isusova života. Isus je na oltaru križa prinio sebe kao žrtveno Janje za spas svijeta. Isusova milosrdna ljubav prema čovječanstvu nema stanice, nema granice. Gerard, zaljubljenik u Raspetog Isusa, želi se suobličiti Isusovoj otkupiteljskoj žrtvi, želi dati svoj doprinos otkupljenju svijeta. U meditativnom razgovoru s Isusom, Gerard pita Isusa što je spasonosno za duše? Od Isusa dobiva odgovor: Čini koliko možeš, slijedi me koliko možeš, moli se i ti što više za duše. Isus dobro poznaje svakoga od nas koliko možemo podnijeti trpljenja i na taj način sudjelovati u otkupljenju svijeta. On ne nalaže teški teret. On jednostavno kaže o. Gerardu: Čini koliko možeš. I još mu dodaje. *Ako ne možeš ići iz mjesta u mjesto, nek tvoja svakidašnja molitva prođe po svem svijetu, moleći i želeći spas svijeta.* Divna poruka za svakoga od nas, osobito bolesnicima i patnicima koji se ne mogu kretati, i koji su vezani uz bolesničku postelju. *Ako ne možeš ići, neka tvoja molitva prođe po svem svijetu.* Moliti za spas svijeta. Željati spas svijeta. To je Isusova želja. Gerard ju prihvaća i ulaze samoga sebe za spasenje svijeta. *Tko Tvoje Utjelovljenje ozbiljno razmatra, duhovni čovjek mora patiti. Patnja Tvoga čovječstva je ruho*

*koje si obukao, da možemo na Tebe gledati. Tebe što većma voljeti.<sup>2</sup> Otac Gerard želi misliti, govoriti, činiti i ponašati se onako kako je Isus činio, govorio i poučavao. Isus je pošao na križ, na njemu umro, svega sebe žrtvovao vršeći volju Oca svojega, koji je na nebesima da spasi čovjeka, da mu pokaže put spasenja. Vjerujem da ćeš Ti dati milosti, pa će biti kraj svakoj propasti. Vjerujem da me miluješ, kad mi patnje šalješ.<sup>3</sup> Trpjeti je teško, ali za Gerarda koji ljubi Isusa i duše, za njega je to užitak: Trpjet ću, jer Te volim!<sup>4</sup>*

*U meditativnom razgovoru s Isusom, Gerard pita Isusa „Što je spasonosno za duše“? Od Isusa dobiva odgovor: „Čini koliko možeš, slijedi me koliko možeš, moli se i ti što više za duše“. Isus dobro poznaje svakoga od nas koliko možemo podnijeti trpljenja i na taj način sudjelovati u otkupljenju svijeta. On ne nalaže teški teret. On jednostavno kaže o. Gerardu: „Čini koliko možeš“.*

Dopustimo da nam o. Gerard izravno govori što mu je Isus u razmatranju rekao u svezi sudjelovanja u otkupljenju svijeta. Isus je jedini Otkupitelj svijeta. Mi smo samo Šimuni Cirenci ili Veronike, pobožne žene, ili kao Majka Isusova, koji sutrpimo s Isusom. Spasenje svijeta se postiže trpljenjem i molitvom: *Molitva nek ti bude tako sabrana da od mene može biti milovana, neka nema u njoj sebičnosti, rastresenosti, suvišnosti. Sve što je u molitvi suvišno, ako opaziš zato reci „O“, jer je to već prljavo, pa žalosti Mene. Sveti Pavao je želio biti proklet za duše. Isus je vatru na zemlju slao i hoće da gori i ova je gorljivost za duše spas. Teško je bilo njemu čuti ruganje, što je drvodjeljin sin,*

*drugi su Ga za varalicu držali. Veliki svećenici su mu nauk prokleli, kao da se Bogu ruga i s Belzebulom se prijatelji. Isus ipak na dalje čini dobro, moli se za obraćenje i još je prema Judi ljubezan. Dok se u ovakvom progonstvu Njegova gorljivost nije ugasila, neka se ni moja ne gasi u manjoj nezgodi, koja se sa mnom dogodi. Oružje protiv svake nezgode: sebe zatajiti, Tebi ugađati, barem toliko paziti, da falingu odmah popravim, s Tobom i sa svakim se odmah pomirim i svakog, po mogućnosti, Tebi vodim. Ako još i ovo ne ispadne za rukom, onda mislit = „O“ ponizno se po-*

*pravljat.<sup>5</sup> Dakle, dragovoljno trpljenje i molitva doprinose spasenju svijeta. Krist je donio oganj na zemlju, pa što drugo hoće nego da se svijet zapali njegovom ljubavlju, milosrdjem i opraštanjem. Otac Gerard se sav predaje Isusu: *Žeži me Isuse... da se u meni probudi Tvoje Božanstvo... Tvoja milost, iskorijeni slabost.<sup>6</sup> Sve za spasenje svijeta!**

*(nastavlja se)*

<sup>1</sup> Milosrdnost, 004840.

<sup>2</sup> Razgovor s Isusom, 003917.

<sup>3</sup> Isto, 004001.

<sup>4</sup> Theologia pastoralis, 86.

<sup>5</sup> Milosrdnost, 004840.

<sup>6</sup> Sjedinjenje s Isusom, 003632.

# Služiti Bogu i svima

Piše: Marko Tucačkov

Tijekom svečanog euharistijskog slavlja, 28. svibnja u Nadbiskupijskom pastoralnom centru u sklopu konkatedrale sv. Petra apostola u Baru, u katedralu barskih nadbiskupa ustoličen je mons. Rrok Gjonlleshaj, kojega je na tu službu imenovao papa Franjo 5. travnja ove godine. Primanjem baculusa, nadbiskupskog štapa, iz ruke dosadašnjeg nadbiskupa **mons. Zefa Gashija** SDB, mons. Gjonlleshaj postao je 64. pastir ove drevne dijeceze.

Uz novozaređenog nadbiskupa, u euharistijskom slavlju su koncelebrirali i apostolski nuncij u Crnoj Gori **mons. Luigi Pezzuto**, barski nadbiskup u miru Gashi, skadarski nadbiskup i metropolita **mons. Angelo Massafra**, dubrovački biskup **mons. Mate Uzinić**, apostolski administrator Prizrenske apostolske administrature **mons. Dode Gjergji**, biskup Rrëshenamonsa **Cristoforo Palmieri** CM, apostolski administrator Južne Albanije (bizantskog obreda) **mons. Hil Kabashi** OFM, generalni vikari Mostarsko-duvanjske biskupije **Željko Majić** i Kotorske biskupije **Anton Belan**, administrator biskupije Sape **Simon Kulli**, kancelar Tiranско-dračke nadbiskupije i metropolije

**Henricus Veldkamp**, kustod Franjevačke kustodije Albanije i Crne Gore **p. Aurel Gjerkaj** OFM, te asistent generala franjevačkog reda za Kustodiju Albanije i Crne Gore **p. Lovro Gavran** OFM. Svojim sudjelovanjem na inauguraciji, svečanost su uzveličali barski pravoslavni paroh **Radoman Mijailović** i glavni barski imam **Muidin Mijaimi**, kao i gradonačelnik Bara **dr. Željko Srzentić**.

**\*U svojem pastirskom služenju želim postići da svi stanovnici Crne Gore žive u miru i ljubavi**

U svojoj homiliji, novi nadbiskup se obratio riječima zahvale i poticaja vjernicima i gostima, kojih je bilo više od sedamsto. *Zahvaljujem dragom Bogu za život, rast i zdravlje, za roditelje, za braću i sestre i za brojnu rodbinu, za sveto zvanje i za mogućnost rada i služnja u Njegovom vinogradu. Zahvaljujem svetome ocu papi Franji na danome povjerenju. Još jednom izražavam svoje poštovanje, poslušnost i odanost. Hvala vama, poštovana braćo u episkopatu; vama iz Međunarodne biskupske konferencije Svetih Ćirila i Metoda i svima*



*vama u susjednim biskupijama. Hvala što ste me prihvatili! Iz ljubavi prema dragome Bogu, svetoj Crkvi i narodu Božjemu, izražavam svoju ljubav i spremnost za suradnju, kazao je mons. Gjonlleshaj. Osobito snažnu poruku uputio je predstavnicima ostalih vjernih zajednica, kao i društvene vlasti, naglasivši zajedničku odgovornost za sve stanovnike Crne Gore, da žive u miru i ljubavi, u sporazumu i toleranciji, u zajedničkom življenju i suradnji. U svojem pastirskom služenju želim i hoću to postići, jer je to naše poslanje i to zaslužuju svi stanovnici Crne Gore. Molim se dragomu Bogu da našu zajedničku suradnju, naš primjer života, uvide ljudi, da bi i oni živjeli zajedno u slozi i ljubavi. Nju u crnogorskom društvu karakterizira kulturno bogatstvo koje dolazi iz različitih narodnih kultura koje ovdje žive, s mnoštvom vjera, jezika i tradicija i vrednota života, rekao je propovjednik,*

## Bula pape Franje o imenovanju mons. Rroka Gjonlleshaja barskim nadbiskupom

Franjo biskup, sluga slugu Božjih, dragom sinu Rroku Gjonlleshaju, iz klera Apostolske administrature Prizrena, do sada župniku župe Svetog Antuna u gradu Prištini, kao i ekonomu iste Apostolske administrature, izabranom nadbiskupu Bara, pozdrav i apostolski blagoslov.

Milost Gospodina našega Isusa Krista, koji je uskrsnuo od mrtvih, i time nam je darovao nadu života vječnoga, ujedinjuje sve vjernike svijeta, u brižnom proučavanju njihovih pastoralnih potreba. Budući da je stara stolica dragoga Bara, nakon ostavke cijenjenog brata Zefa Gashija SDB, bila u svetom čekanju pastira, mislili smo na Tebe, dragi Sine. Ti si stvarno marljivošću obavljao služenje župe, kao i radijske postaje „Radio Marija“, isto i dužnost ekonoma, svjedočeći posebno posvećenje, brigu u naviještanju Evanđelja,

kao i iskustvo upravljanja dobrima. Zato se Nama činiš u potpunosti prikladnim za ovu dužnost. Dakle, puninom Našeg apostolskog autoriteta, imenujemo Te nadbiskupom Bara, s pravima i obvezama koje uz to pripadaju. Biskupsko ređenje možeš primiti bilo gdje izvan Rima, poštujući liturgijske propise. Prije toga trebaš obaviti svjedočenje vjere i vjernost prema Nama i Našim nasljednicima, prema zakonu i propisu Crkve. O ovom dekretu želimo upoznati kler i vjernike tvoje nadbiskupije; sve njih pozivamo da, vođeni Tobom, vrše volju Krista u njihovom svakidašnjem životu. Na kraju, dragi sine, preporučamo te pod zaštitu Djevice Marije, da upravljajući mudro i marljivo stadom koje ti je povjereno, u miru i nadi.

Objavljeno u Rimu, pri Svetom Petru, petog travnja, godine Gospodnje dvije tisuće šesnaeste, u Jubileju milosrđa, četvrte godine Našeg pontifikata.

**Franjo**





spominjući i otvorenost Crkve u Barskoj nadbiskupiji za sve ljude bez razlike. Riječi poticaja uputio je osobito vjernicima povjerene mu nadbiskupije. *Mi pripadamo ovoj Crkvi koju je Krist ustanovio i koju vodi Duh Sveti, koja je određena da ljude privodi spasenju. Ona danas mora postati znak Božje prisutnosti, djelovanja i ljubavi među ljudima. Svaki od nas, jer smo pripadnici svete Crkve, mora osjetiti potrebu živog apostolata, dati Crkvi novo lice, da ona i danas po nama i preko nas uzmogne vršiti poslanje koje je Krist odredio. O nama ovisi hoće li suvremena Crkva oduševiti svijet za vjeru i hoće li ona biti i*

*danas blagoslov i radost za suvremenog čovjeka. Moramo posjedovati odlike kojima se odlikovala Crkva prvih kršćanskih vremena, osobine koje su kroz stoljeća posjedovali veliki pastiri ove mjesne Crkve. Ako smo pravi pastiri i pravi kršćani, nismo to radi toga da po svaku cijenu konzerviramo svoju vjeru i stare tradicije, već da u ovom svijetu i u ovoj nadbiskupiji omogućimo rast Kristova Kraljevstva i ljudima donosimo Blagu vijest spasenja onako kako će je suvremeni čovjek najbolje shvatiti i primiti, zaključio je nadbiskup Rrok.*

Na kraju mise, vjernici kosovskih župa u kojima je do sada služio nadbis-

kup Gjonlleshaj, kao i iz Barske nadbiskupije, uručili su prikazne darove umirovljenom i novopostavljenom nadbiskupu, među kojima su bile i umjetničke rukotvorine u maslinovom drvetu **Filipa Pipa Jovovića** iz Gretve. Darove su predali djevojke u šestanskoj, zubačkoj, spičanskoj i barskoj te mladić u kosovskoj narodnoj nošnji. Pjevali su crkveni zborovi iz Bara i Tuzi. Za svoje nadbiskupsko geslo mons. Gjonlleshaj uzeo je moto „Deoservire et omnibus“ (Služiti Bogu i svima). Barski nadbiskupi tradicionalno nose i titulu „primas Srbije“.

## Tumačenje grba nadbiskupa Rroka

Tumačenje grba za čitatelje *Zvonika* iznio je ljubazno sam barski nadbiskup mons. Rrok Gjonlleshaj. Štit grba je postavljen na prednju stranu latinskog križa, koji se nalazi ispod zelenog „galero“ šešira, s kojega se sa svake strane grba pruža po deset kičanki. Štit podijeljen u četiri jednaka polja, na kojima su predstavljeni: stvaranje, život, hod-put i vječnost.

U gornjoj lijevoj četvrtini je simbolika stvaranja protkana počecima stvaranja svijeta, kada je *Duh Gospodnji lebdio nad vodama* (Post 1,2), što je povezano s nadbiskupskim ređenjem na uočnicu blagdana Duhova, 14. svibnja 2016. More je snažan simbol. Nadbiskupski stolni grad Bar nalazi se na obali mora. Simbol upućuje i na molitvu Duhu Svetomu da bez prestanka lebdi nad Barskom nadbiskupijom, da je vodi i posveti, i da izlije na nju svoje darove.

U donjem lijevom dijelu nalazi se stablo (života) koje upućuje na Isusove riječi: *Došao sam da život imaju* (Iv 10,10). Simbolika stabla povezana je s

precima i podrijetlom nadbiskupa. Njegovi preci su iz područja Mirdita na sjeveru Albanije, iz mjesta Kaçinar. Ovo mjesto dobilo je ime upravo po drvetu Çinar (platan, *Platanus orientalis*) a koje je u zajednici bilo značajno topografsko spomen-mjesto i putokaz. Kada su se njegovi pređi selili na Kosovo (prije više od 200 godina), nastanili su se u Zlokučanu. Kada je bilo potrebno da se gradi crkva i župni stan u tome mjestu, oni su poklonili dvorište za mjesto gradnje crkve, a svoju kuću dali za župni stan, dok su sami sebi sagradili kuću na drugoj njeni. U tom župnom dvorištu i dan danas je staro stablo koje su posadili njegovi preci. I nadbiskup će, po poruci Isusa Krista, nastojati ljudima pokazati put koji vodi u susret i zagrljaj Milosrdnog Oca i u vječnost.

U donjem desnom polju simbol je jubilarne Godine milosrđa. Put naš je put križa. Na tom putu Isus nas grli, oprašta, i preko križa spašava nas za vječnost.



Četvrto polje, gornje desno, simbolizira vječnost. U godini Majke Tereze iz Kalkute zbilo se nadbiskupsko ređenje u Svetištu Majke Tereze u Prištini. Majka Tereza svojim životom, molitvama i služenjem dala je primjer kako se postiže vječnost. Ispod štita je traka na kojoj je ispisano geslo nadbiskupa: **Deoservire et omnibus** (Služiti Bogu i svima).

## Noć muzeja

Grad Subotica i ove se godine uključio u *Noć muzeja*, te smo i mi Paulinci s poglavarima posjetili neke institucije u gradu i vidjeli povijesno-kulturna umjetnička djela. Najprije smo posjetili Suvremenu galeriju gdje nas je dočekala naša profesorica umjetnosti **Jasmina Jovančić Vidaković**, koja nam je tumačila djela raznih sadržaja. Posjetili smo i Gradski muzej i neke druge institucije.



## Posjet Ruskom Selu i Kikindi

Krajem svibnja učenici i sjemeništarci „Paulinuma“ bili su u Banatu na teritoriju Zrenjaninske biskupije. Posjetili su župnu zajednicu u Ruskom Selu i u Kikindi.

U Ruskom Selu u crkvenom dvorištu dočeka nas je župnik vlč. **Tibor Király** i uveo nas u crkvu gdje nam je ispričao povijest crkve i župe. Svečanu sv. misu je predvodio rektor mons. **Josip Mioč** u konce-



Poslije objeda, posjetili smo etno kuću u selu, a zatim dvorište crkvenog oca **Zoltana Ökrösa**, koji posjeduje veliko gazdinstvo s raznim kućnim i poljoprivrednim strojevima. Poslijepodne smo proveli u Kikindi. Obišli smo znamenitosti centra grada, a zatim smo posjetili crkvu sv. svetog Franje gdje nas je čekao dekan i župnik **Tibor Koncz**. On nam je govorio o crkvenom i župnom životu u gradu, posebno o njegovoj župi. Nakon kratke adoracije preč. gđin Koncz nas je počastio u blagovaonici župe. Poslije okrjepe, puni lijepih uspomena i doživljaja vratili smo se u „Paulinum“.

lebraciji s mjesnim župnikom. U propovijedi je gđin rektor govorio o vjeri i o ustrajnosti u vjeri, prema primjeru iz Evanđelja o rimskom satniku. Nakon propovijedi, maturant **Attila Katona** je svjedočio o svojoj vjeri i o svom sjemenišnom životu. Misne dijelove i pučke pjesme pjevali su vjernici pod vodstvom kantorice **Margarete Itari**, a ostale dijelove ordinarija pjevali su Paulinci. Nakon svete pričesti, kao razmatranje, izveden je duet na flauti i jedna recitacija. Poslije svete mise u župi smo imali susret s vjeronaučnom djecom i mladima. Ručak je bio priređen u Rekreacijskom centru „Baja“.



## Te Deum

Na ovome svijetu sve ima svoj početak, tako ima i svoj kraj. To se odnosi i na školsku godinu. U utorak, 7. lipnja Paulinci su se oprostili od školske 2015./2016. godine. U zajedništvu s odgojiteljima, profesorima, roditeljima i djelatnicima gimnazije proslavljena je sv. misa zahvalnica – Te Deum – u kapeli Paulinuma. Svetu misu su služili ravnatelj **mons. Josip Mioč**, duhovnik sjemeništa **mons. Marko Forgić**, preč **Josip Vogrinc** i đakon **Arnold Lukács**. Pod svetom misom je bio upriličen kratki program u kojem je bio izveden trio na flautama i na orguljama, te govori trećoškolaca na hrvatskom i mađarskom jeziku.



Najboljim učenicima su uručene prikladne nagrade za marljiv rad u školi, a zatim su svi od srca zapjevali himnu Tebe Boga hvalimo.

## Spomenik Presvetog Trojstva

Posebno je velik događaj blagoslov vraćenog kipa Presvetog Trojstva na prvobitno mjesto – u park pred Gradskom kućom u Subotici. Ovom smo događaju i mi prisustvovali, 22. svibnja i vjerujemo da će nam ovaj događaj svima ostati u sjećanju. Na svečanosti je govorio državni tajnik Mađarske **dr. Péter Silágyi** u ime donatora, potom gradonačelnik **Jenő Maglai**, a obred blagoslova vodio je katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**. On je, među ostalim, rekao kako je ovaj spomenik *Znak zajedništva, Otac, Sin i Duh Sveti jedan su Bog. Tako su svi građani Subotice jedan grad.*



*Znak zajedništva, Otac, Sin i Duh Sveti jedan su Bog. Tako su svi građani Subotice jedan grad.*

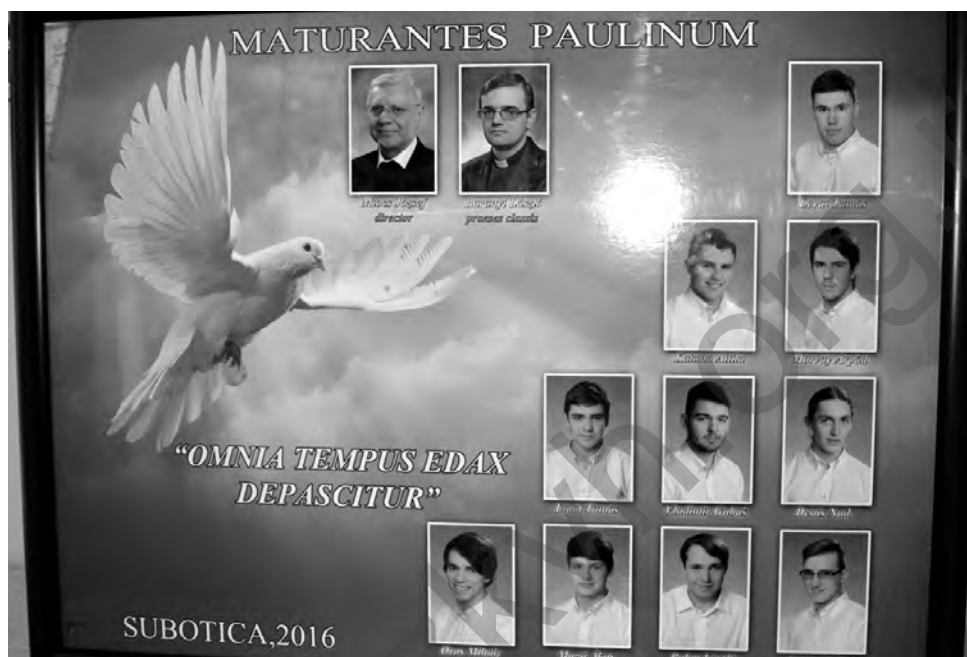
## Tijelovo

Sjemeništarcu najčešće ne ostaju u „Paulinum“ za svetkovinu Tijelova, ali poglavari kažu kako se u njihovo vrijeme ipak ostajalo ovdje. Sad smo već drugu godinu za redom svi tu, jer ove je godine Uskrs bio ranije, pa je i svetkovina Tijelova bila ranije. Svi smo s našim poglavarima sudjelovali na svetoj misi i tijelovskoj procesiji koju je predvodio biskup **mons. Ivan Pénzes** na dva jezika. Neki su Paulinci sudjelovali u asistenciji, neki su čitali, a neki su svojim glasom pridonijeli katedralnom zboru. Za nas je to bio pravi doživljaj da uz mnoštvo vjernika možemo proslaviti jednu tako veliku svetkovinu.

## Oproštaj od 51. generacije maturanata

Nakon položenog ispita zrelosti – mature, deseterica naših maturanata oprostila su se od svojih profesora, odgojitelja i mlađih učenika – kolega. U svečanoj dvorani sjemeništa i gimnazije „Paulinum“, 11. lipnja bilo je proglašenje mature i banket na kojem su prisustvovali učenici, profesori, odgojitelji, roditelji i ostali djelatnici gimnazije i sjemeništa. Nakon pjesme „Prašta se već stari đak“, govorio je ravnatelj gimnazije **mons. Josip Mioč** i pročitao uspjeh na maturi. U kratkom prigodnom programu govorio je razrednik **Marijan Kujundžić**, a zatim su se u ime maturanata oprostili **Dennis Nađ** i **Mihalj Oroš**. Na kra-

ju programa svi su zapjevali himnu učenika Gaudeamus igitur. Svečanost je završena čestitanjima i zajedničkim fotografiranjem.



Rada Marija Bagarić, voditeljica Udruge „Betlehem“ u osnutku

# „Betlehem“ spašava nerođene

Razgovarala: *Željka Zelić*

**Zv.: U Devetnici sv. Josipu koja je u ožujku održana u župi sv. Roka, gost predvoditelj misnoga slavlja i propovjednik tijekom tri dana bio je p. Kornelije Marko Glogović koji je u više navrata govorio o Udruzi za promicanje dostojanstva ljudskoga života i obrane nerođenog djeteta „Betlehem“ koja je svoje djelovanje započela 2002. godine u Karlovcu, a osnovao ju je upravo p. Marko. Što je zapravo ova Udruga, koji su njeni ciljevi i kako je nastala?**

□ Rada M. B.: „Betlehem“ je udruga za promicanje dostojanstva ljudskog života i obrane nerođenog djeteta, koja ima za cilj molitvom i djelovanjem spasiti svako začeto dijete koje je u opasnosti od pobačaja, kao i osnovati kuću za napuštene trudnice i samohrane majke. Pater Marko se prije mnogo godina prihvatio ozbiljnog i zahtjevnog zadatka te započeo s djelovanjem na području Karlovca gdje je i osnovao prvu udrugu koja danas ima brojne podružnice.

**Zv.: Koliko podružnica danas ima ova Udruga na području Republike Hrvatske i kakav je odjek u javnosti, ali i među vjernicima imao njen osnutak i, sada već četrnaestogodišnje djelovanje? Koji su konkretni plodovi djelovanja ove Udruge?**

□ Rada M. B.: Podružnice Udruge „Betlehem“ Karlovac osnovao je svaki veći grad na području Hrvatske: Zagreb, Osijek, Sisak, Slavonski Brod, Šibenik, Zadar, Ogulin, Split, Varaždin, a i dalje se osnivaju u nekim gradovima. Udruge su nevladine i neprofitne. Poslije osnutka Udruge u Karlovcu Bog je providio i uvjete za osnivanje i registriranje udruga na svim područjima Hrvatske. Četrnaestogodišnje djelovanje je izazvalo snažne reakcije u javnosti kao i kod vjernika koji nisu bili puno upućeni u bit i posljedice koje izaziva i donosi abortus. Rad udruga je veoma učinkovit što se najbolje vidi po broju spašene djece od kojih su sad neki već osmoškolci. Broj od preko 700 spašene djece od pobačaja govori o djelotvornosti ove Udruge a kuće za primanje napuštenih trudnica i samohranih majki su dobro opremljene potrebnim stvarima za majke i bebe. Ljudi dobre volje su ozbiljno shvatili ovu inicijativu i spremni su se nesebično davati kako mate-

rijalno tako molitvom i odvojenim vremenom za djelovanje. U kriznim situacijama na području Hrvatske, na pr. za vrijeme poplava, ove udruge kao i mnoge druge ovoga tipa su snažno i svakodnevno pomagale pogođenima nesrećom, u vidu hrane, odjeće, zbrinjavanja u konačištu itd. Organiziranje javnih tribina je od značajne važnosti za edukaciju stanovništva, kako vjernika katolika tako i vjernika drugih vjeroispovijesti. Čovjek se mora osvijestiti i shvatiti i prihvatiti da je čin abortusa ubojstvo. Samim tim saznanjima utjecati na izmjene zakona u korist zaštite nerođenog djeteta.

**Imamo molitvene skupove „Treće srce“ koje želimo proširiti po župama na području Subotice ali i cijele Vojvodine i samim tim osvijestiti vjernike o važnosti osnivanja Udruge Betlehem. Želimo surađivati s pravoslavnim vjernicima i ostalim religioznim i nereligioznim ljudima koji shvaćaju ovu problematiku.**

**Zv.: Na susretu s p. Markom 16. ožujka u vjeronaučnoj župi sv. Roka, dvadesetak nazočnih odlučilo se priključiti ovoj udruzi kao članovi, te je odlučeno da će se u što skorije vrijeme pristupiti osnutku iste te osnivačkoj skupštini. Nakon toga, ponedjeljkom su održavani molitveni susreti u okviru Nove evangelizacije kada se molilo i za nerođene. S tim u svezi kakvi su planovi glede konkretizacije osnutka ove udruge, njenog registriranja i početka aktivnoga djelovanja nakon susreta 7. lipnja na kojemu ste izabrani za voditeljicu ove Udruge za područje Subotice?**

□ Rada M. B.: Za sada imamo molitvene skupove „Treće srce“ koje želimo proširiti po župama na području Subotice ali i cijele Vojvodine i samim tim osvijestiti vjernike o važnosti osnivanja Udruge Betlehem. Želimo surađivati s pravoslavnim vjernicima i ostalim religioznim i nereligioznim ljudima koji shvaćaju ovu problematiku. Mnoge stvari se moraju posložiti prije registriranja Udruge i mi smo ozbiljno prišli molitvi i dogovaranju u svezi toga. Usporedo je inicijativa „40 dana za život u“ kojoj ćemo javno moliti ispred bolničkih usta-



nova i time buditi svijest stanovništva ali i potaknuti napuštene trudnice da se imaju komu i gdje obratiti. Članovi i volonteri se redovito sastaju na molitvama i razrađuju razna pitanja na temu osnivanja udruge. Veoma je važno pozabaviti se pitanjem sponzorstva i donatora (ljudi dobre volje koji će donirati potrebne stvari za bebe i majke i novčano poduprijeti one koji su ostavljeni od svih i potrebna im je pomoć dok im se situacija ne stabilizira). Na području Subotice i općenito Srbije to nije ni malo lak zadatak!

**Zv.: Što je zapravo zadaća članova odnosno volontera ove Udruge? Koliko se njih za sada priključilo Udruzi i postoji li mogućnost uključivanja novih volontera?**

□ Rada M. B.: Zadaća članova i volontera ove Udruge je molitvom i djelovanjem spasiti svako začeto dijete od pobačaja. Svojim aktivnim i redovitim sudjelovanjem potaknuti buđenje svijesti o apsolutnoj svetosti ljudskog života, od trenutka začeća do prirodne smrti; isticati dostojanstvo ljudske osobe, savjetovanjem potaknuti na razmišljanje o teškim posljedicama pobačaja, pružati



duhovnu pomoć ženama koje su imale pobačaj, preko Udruge pružati materijalnu pomoć napuštenim trudnicama, samohranim roditeljima i obiteljima slabijeg imovinskog podrijetla, stručni članovi i volonteri trebaju surađivati s uredima za socijalnu skrb, ginekološkim ordinacijama, udrugama koje se bave sličnom djelatnošću, molitvenim zajednicama i župnicima. Za sada imamo petnaestak aktivnih članova i volontera a očekujemo veći odaziv jer radimo na informiranju građana u svezi ovog problema. I konkretan odgovor u svezi novih volontera: naravno, da nam se može svatko pridružiti i za to nema nikakvog ograničenja. Napose će nam trebati puno volontera i ljudi dobre volje koji će htjeti moliti pred bolnicama.

**Zv.: Jeste li za ovo kratko vrijeme imali konkretnih slučajeva?**

□ Rada M. B.: Bog nam je, dok smo se gotovo mjesec dana od boravka p. Marka u Subotici i našeg premišljanja i dogovaranja, pokazao koliko je važno i hitno djelo osnivanje Udruge „Betlehem“. Naime, imali smo konkretni slučaj žene koja je imala zakazani abortus u našoj bolnici. Ona je, hvala Bogu, zahvaljujući našim molitvama, konkretnim razgovorima i duhovnoj pomoći odustala od pobačaja i sada je u petom mjesecu trudnoće. No, Gospodin nam je pokazao da to nije dovoljno, da je za ovo djelo stvarno potrebno i materijalno pomagati, pa smo imali priliku istoj obitelji vrlo konkretno materijalno pomoći. Imali smo i slučaj žene koja ima veliku grižnju savjesti i duševne poteškoće zbog počinjenog pobačaja. Kao i konkretan slučaj žene koja je silovana... Dakle, u našem Gradu ali i u našoj biskupiji i u cijeloj zemlji stvarno postoji potreba ovakvog djelovanja. A kad još više iziđemo u javnost, bit će sigurno još više konkretnih slučajeva i potrebe za aktivnim djelovanjem za spas nerođenih i pomoć trudnicama koje se nađu u neželjenoj trudnoći.

**Zv.: Postoje li u Srbiji slične udruge?**

□ Rada M. B.: Sigurno postoje različite ideje, a najkonkretnija je udruga „Sačuvajmo bebe“ s kojom ćemo sigurno uspostaviti kontakt i surađivati u budućnosti.

**Zv.: Udruga „Betlehem“ i Inicijativa „40 dana za život“ aktivno surađuju u Republici Hrvatskoj. Na koji način će ta suradnja biti ostvarena u Subotici, nakon što se i pravno riješi status Udruge odnosno Inicijative?**

□ Rada M. B.: O pravnom rješavanju statusa Udruga ne možemo unapri-



jed govoriti a članovi i volonteri obje inicijative premda će biti formalno podijeljeni, zajednički organiziraju veliki molitveni susret u crkvi sv. Roka, 1. 07. (petak) u 19,30 sati te ovom prilikom pozivamo i sve ljude dobre volje koji shvaćaju kako je pobačaj veliko zlo, a spas nerođenih veliko djelo, da dođu i molitvom podupru rad naših inicijativa, osnivanje Udruge i suradnju građana Subotice za početak ovog vrlo važnog djela za naš grad. Objе inicijative, „Betlehem“ i „40 dana za život“ broje oko 30 vjernika, članova i volontera.

**Zv.: Planovi Udruge u budućnosti?**

□ Rada M. B.: Plan Udruge je prvenstveno buđenje svijesti vjernika i ostalih građana na ovim prostorima o tomu da je čovjek od samog začeca doista osoba! Da je abortus ubojstvo. Da tek začeto dijete nema prava glasa i da se mi trebamo izboriti (molitvom, postom i kršćanskim djelovanjem) biti glas nerođenog djeteta i boriti se za sva njegova prava. Sastavni dio aktivnosti Udruge „Betlehem“ je i osnivanje kuće u koju će moći doći odbačene trudnice i majke i dobiti potrebnu materijalnu, duševnu i duhovnu pomoć sve dok ne

budu ponovo zbrinute i stabilne za samostalni život. Na prostorima Hrvatske su udruge naišle na vrlo dobar odaziv i djeluju aktivno i učinkovito već dugi niz godina. U Srbiji je situacija nešto drugačija i ne nadamo se prevelikoj suradnji i potpori države, premda su svi u našoj državi svjesni i ističu veliki problem niskog nataliteta. No vjerujemo da će nam Bog, komu je sve moguće, doista pomoći jer je ovo djelo za spas nerođenih sigurno njegova volja. Mi vjerujemo i znamo da je pomoć roditeljima kao i mladiću i djevojci koji razmišljaju o abortusu da odustanu od toga čina, kao i spas nerođenog djeteta sigurno najveće djelo milosrđa, što posebno ističemo u ovoj Svetoj godini milosrđa.

**Plan Udruge je prvenstveno buđenje svijesti vjernika i ostalih građana na ovim prostorima o tomu da je čovjek od samog začeca doista osoba! Da je abortus ubojstvo. Da tek začeto dijete nema prava glasa i da se mi trebamo izboriti (molitvom, postom i kršćanskim djelovanjem) biti glas nerođenog djeteta i boriti se za sva njegova prava.**

Miroslav Zelić, voditelj Inicijative „40 dana za život“ u Subotici

# Molitvom i postom kulturu smrti mijenjati u kulturu života

Razgovarala: Željka Zelić

**Miroslav Zelić** (Subotica, 29. 03. 1974.) osnovnu i srednju medicinsku školu završio je u Subotici. Poslije završenog srednjoškolskog obrazovanja položio je stručni ispit za medicinskog tehničara i zaposlio se u Hitnoj medicinskoj pomoći Doma zdravlja Subotica. Tijekom rada upisuje studij sestrištva na Visokoj zdravstvenoj školi strukovnih studija u Beogradu gdje je diplomirao 2012. godine s najvišom ocjenom na temu „Potreba uvođenja i plan specijalističkih strukovnih studija urgentne medicine u Republici Srbiji“. Autor je više radova za područje rada medicinskih sestara i tehničara koje je prezentirao u tuzemstvu i inozemstvu. Trenutačno radi na poslovima referenta za higijensko-epidemiološki nadzor i gospodarenje medicinskim otpadom u Domu zdravlja Subotica. Aktivni je vjernik župe sv. Roka u Subotici. Bio je voditelj vjeronauka za studente i radnike kao i organizator hodočašća na ekumenske susrete mladih u Taizéu i drugim europskim gradovima. Od 2010. godine oženjen je **Mirjanom Vacić**.



**Zv.: U župi sv. Roka početkom lipnja održana je tribina te na taj način predstavljena Inicijativa „40 dana za život“. Što je konkretno misija i nakana ove molitvene Inicijative i kako se provodi molitva „40 dana za život“?**

□ **Miroslav Z.:** Inicijativa „40 dana za život“ pokrenuta je kao odgovor na rješavanje krize pobačaja. To je ekumenska pro-life inicijativa oblikovana prema Svetom pismu i okuplja kršćane svih denominacija na zajednički angažman za zaštitu života nerođene djece, iscjeljenje žena koje su pobacile, obraćenje medicinskog osoblja koje vrši pobačaje te političara i aktivista koji ga zagovaraju i promiču; duhovnu, moralnu i materijalnu pomoć svakoj majci i ocu koji razmišljaju ili su donijeli odluku da pobace svoje dijete. Misija Inicijative je u duhu zajedništva i jedinstva, tijekom 40-dnevne kampanje, ujediniti Tijelo Kristovo. Molitvom i postom, miroljubivim bdijenjem i osvješćivanjem lokalne zajednice odvratiti od grijeha pobačaja i duha smrti. Molitvom tražiti od Gospodina da promijeni srca i kulturu smrti pretvori u kulturu života, prema Njegovoj veličanstvenoj zamisli.

**Zv.: Kako smo čuli na predavanju, statistike glede abortusa u Srbiji su porazne, budući da se po nekim istraživanjima u Srbiji godišnje izvrši od 150 do 200 tisuća pobačaja. Na koji konkretni način ova molitvena udruga može pridonijeti da se nerođeni spase?**

□ **Miroslav Z.:** Kao prvo, potrebno je da svatko kao kršćanin zauzme stajalište da svaki život treba zaštititi, osobito život onih koji se ne mogu braniti. Kao što svatko u društvu može iznijeti svoje mišljenje tj. to je pravo svakoga od nas, tako i mi želimo na jedan miran način upoznati svakoga da je pobačaj uništavanje nezaštićenog života i da Gospodin uvijek nađe načina pomoći svakome koji se nađe u problemu, pa tako i u nedoumici što uraditi s nerođenim djetetom. Konkretni način djelovanja je kroz molitvu i post, miroljubivo bdijenje pred zdravstvenim ustanovama koje vrše pobačaje i kroz osvješćivanje lokalne zajednice kroz predstavljanja, edukativne tribine, audiovizualne publikacije, predavanja, promotivne materijale, istupanje u medijima.

**Zv.: Na susretu Udruge „Betlehem“ i Inicijative u osnutku, 7. lipnja u Subotici izabrani ste za voditelja Inicijative za područje Subotice. Na gore spomenutoj tribini sudjelovalo je šezdesetak osoba. Koliko se zapravo od tolikog broja zainteresiranih odlučilo aktivno uključiti u rad ove inicijative? Kakva će biti njihova zadaća?**

□ **Miroslav Z.:** Na prvom susretu/sastanku bilo je tridesetak osoba od kojih se njih jedanaestero odlučilo aktivirati u molitvenoj Inicijativi „40 dana za život“. Stajališta smo da ništa ne treba nagliti i da svaku aktivnost trebamo dobro analizirati pa će sve to doći na svoje mjesto. Uzdamo se u Gospodina jer smo uvjereni da samo uz Njegovu pomoć sve ovo možemo uraditi. Za početak smo se odlučili da ćemo se okupljati na molitvenim susretima petkom u 19,30 sati kako bismo molili za spas nerođenih. Svakako da ćemo surađivati s Udrugom „Betlehem“ koja će konkretno pomagati ženama i obiteljima koji se nalaze u problemu. Naša Inicijativa je molitvenog karaktera.

**Zv.: Imamo li doista i molitvene ljudske kapacitete da bi se jedna, ne tako nezahtjevna, inicijativa provela u djelo u Subotičkoj biskupiji odnosno u Općoj bolnici Subotica?**

□ **Miroslav Z.:** Inicijativa jest zahtjevna jer traži da se dva puta godišnje tijekom 40 dana moli pred zdravstvenim ustanovama. Molitveni kapaciteti postoje kao i ljudski. Kada bi svatko bio kršćanin na pravi način, ako tako smijem reći, održavanje inicijative ne bi bilo upitno. Sigurni smo da će problema biti, ali ja osobno ne razmišljam o tomu na taj način. Povjerio sam Gospodinu sve jer znam da On zna što je za nas i za sve druge najbolje. Znamo da mi svojom molitvom nikoga ne želimo povrijediti. Želimo pomoći svakoj ženi, svakom čovjeku, svakom djetetu. Vodimo se mišlju da trebamo činiti sve ono što bi željeli da i nama drugi čine. Nikoga ne osuđujemo, ni one žene koje su počinile pobačaj. Njih Gospodin voli kao što voli svakoga čovjeka. Nama su Njegovi putovi često puta nedokučivi, ali na kraju uvijek bude dobro za svakog čovjeka. Zato smo se i odlučili krenuti polako u sve ovo.

**Zv.: Smatrate li da će inicijativa u Subotici imati odjeka u javnosti, s obzirom na to da nerijetko u javnosti i medijima ono što dolazi iz crkvenih krugova unaprijed biva stigmatizirano kao negativno?**

□ **Miroslav Z.:** Toga će biti sigurno i mene to ne straši. U životu je to uglavnom tako, kada netko ima stajalište unaprijed stvoreno o nečemu, to će biti obilježeno kao negativno. Realno nema razloga za time. Želimo mirno moliti za spas svake duše. Kao što često čujemo da je pravo žene, pravo čovjeka da odluči što će sa svojim tijelom, tako i mi isto imamo pravo reći svoje mišljenje, a osobito kada to radite na miroljubiv način. Mi ne vičemo, ne prosvjedujemo, ne upiremo prstima ni u koga. Pravo je svakoga čovjeka da sasluša svaku stranu pa tako i našu. Istine se ne treba bojati. Ako netko smatra da je sloboda govora da se čuje samo ono što ja želim, onda to i nije sloboda govora. Nas nitko realno ne može optužiti da smo klerofašisti, da širimo govor mržnje... Zalažemo se za svakog čovjeka, osobito za zaštitu onih koji se ne mogu braniti i koji ne mogu reći svoje mišljenje, a to su nerođeni.

**Zv.: Na koje ste sve moguće poteškoće u radu i djelovanju upozoreni od strane voditelja Inicijative iz Zagreba?**

□ **Miroslav Z.:** Gospodin Ante Čaljušić nam je ukazao na razne poteškoće na koje su oni nailazili. Optuživali su ih za govor mržnje, napadali su ih iz raznih nevladinih udruga, prosvjedovali protiv njih. Uglavnom, kada vide da je to miran susret i da molitelji nikoga ne napadaju, da ne viču, jednostavno odustanu. Protivnika će uvijek biti, a tako je to uglavnom u svemu, ne samo kada je ovakav vid okupljanja i udruživanja u pitanju. Naglasili su nam da su i kod predstavljanja u nekim župnim zajednicama imali poteškoća. I to je nešto što znamo i što smo iskusili do sada u drugim područjima vezanim za rad župne zajednice. Nama je bitno da činimo dobro na radost Gospodinu, a ljudi će to onda prepoznati, podržati i priključiti nam se.

**Zv.: Što su konkretni ciljevi i planovi Inicijative u narednih nekoliko mjeseci?**

□ **Miroslav Z.:** Možda će zvučati nekromno, ali imamo više ciljeva. Prvi je da krenemo s molitvenim susretima petkom u 19,30 sati. Prvi susret smo za-

kazali za 1. 07. u crkvi sv. Roka u Subotici. Naredni planiramo u bolničkoj kapei. Voljeli bismo susrete imati svaki petak ili svaki drugi petak u drugoj crkvi. Jedan od ciljeva nam je Inicijativu proširiti i predstaviti drugim župnim zajednicama kao i kršćanima drugih denominacija, pravoslavnim prije svega, jer s njima zajedno živimo u ovom gradu, trebamo se skupa boriti za život nerođenih, što je i njima jedna od kršćanskih zadaća te računamo na razumijevanje, potporu i priključivanje ovoj Inicijativi. U planu je i održavanje 40-dnevnog molitvenog okupljanja ispred Opće bolnice u Subotici tijekom rujna, listopada i studenog. To jest velika zadaća, ali nije neostvariva. Inicijativu planiramo proširiti i na druge gradove u Srbiji. Otvorili smo e-mail adresu: [40danaživot Srbija@gmail.com](mailto:40danaživot Srbija@gmail.com) pa nam se mogu obratiti i preko elektroničke pošte. Ima još puno zamisli i planova kao što je tiskanje brošura, organiziranje tribina, ali o tome ćemo razmišljati na susretima nakon molitve petkom. Ovom prilikom želim pozvati sve one koji žele makar molitvom pomoći nerođenima da nam se priključe i svojim konstruktivnim prijedlozima unaprijede rad ove molitvene Inicijative.

## Tribina „40 dana za život“

U ponedjeljak, 6. lipnja u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka u Subotici, u nazočnosti šezdesetak osoba, predstavljena je molitvena inicijativa „40 dana za život“. Inicijativu su predstavili Ante Čaljušić, voditelj Inicijative u Hrvatskoj i Petra Tišljarić, koordinatorica te Inicijative za Hrvatsku.

Goste je na početku tribine pozdravio župnik, mons. **Andrija Anišić**, izrazivši radost što je konačno došlo do te tribine i u Subotici. On je također istaknuo kako se nada da će tribina biti konkretni poticaj za pokretanje i ostvarenje te Inicijative i u Subotici, i u Srbiji.

Petra je u svom izlaganju istaknula statistike o pobačajima u svijetu a posebno u Srbiji, koja je – kako navodi srbijska organizacija „Spasimo bebe“ – šampion u broju pobačaja. Naime, po nekim istraživanjima u Srbiji godišnje izvrši od 150 do 200 tisuća pobačaja. Naglasila je također kako je velika razlika u službenim statistikama i o stvarnom broju pobačaja, što je očito znak da se želi sakriti stvarni broj pobačaja. Statistike su vrlo porazne, ali ima li rješenja, upitala se Petra, te prikazala povijest Inicijative „40 dana za život“ koja je nastala u Americi a zatim se proširila i u mnogim drugim zemljama i u R. Hrvatskoj.

Ante je u svom izlaganju svjedočio kako je on osjetio poziv da se uključi u ovu Inicijativu i kako je ona započela i proširila se po Hrvatskoj. Protumačio je također tri glavne sastavnice Inicijative: molitva i post; miroljubivo bdijenje i osvježavanje lokalne zajednice uz pomoć tribina i razgovora. Inicijativa ima molitveni a ne prosvjednički karakter i nema cilj vrijeđati ni osuđivati nikoga nego molitvom, razgovorom i savjetima spašavati nerođenu djecu i pomagati onima koji



namjeravaju počiniti pobačaj da od njega odustanu a onima koji su ga počinili da iscijele rane koje su pobačajem nastale na njihovoj duši. Ante je također svjedočio o plodovima ove Inicijative koja je u svijetu spasila već više od deset tisuća beba a u Hrvatskoj dosada 36. Inicijativa je također dovela do zatvaranja brojnih klinika za pobačaje.

O svom uključivanju i sudjelovanju u Inicijativi svjedočio je i **Tomislav Čolakić**, član Organizacijskog tima „40 dana za život – Zagreb“. U subotičkom „timu“ bila je i **Ivana Andrić Penava**, volonterka inicijative „40 dana za život“ iz župe Velika Mlaka, u kojoj je tribinu o inicijativi organizirao župnik **Andelko Kufrić**, i dio tima **Damira Mirenića**, voditelja inicijative „40 dana za život“ za Veliku Goricu.

Poslije izlaganja nazočni su u razgovoru s voditeljima doznali još neke konkretne korake za organizaciju te molitvene inicijative. Događaj je pratila i televizija PANNON RTV na mađarskom jeziku kao i RTV Vojvodine (hrvatski program) te hrvatsko uredništvo Radio Marije Srbije.

**Andrija Anišić**

# Vjeronauk kroz osobnu prizmu

Kraj školske godine za učenike je radost a stanje u koje ulaze često nazivam „ekstatičnim stanjem“. Za profesore kraj školske godine i nije baš kraj jer ih čekaju razne sjednice i sređivanje dokumentacije. Taj je kraj za svakoga, i učenike i profesore, kao polaganje računa pred sobom i Bogom. Nameće se pitanje – koliko sam uspješno prenio znanje? Vrijedi li dati odgovor? Mislim kako bi svaki odgovor u svojoj biti bio neodgovoran, jer uspjeh ne ovisi samo o profesoru nego i o drugim faktorima koji zaslužuju pedagošku i psihološku analizu. Ulaziti u debatu i obrazlagati te faktore ostavljam stručnijima. Valja svakako napomenuti kako je školski vjeronauk jednak svim predmetima, ali je on po svojoj prirodi drugačiji, mnogo dublji u egzistencijalnom smislu, jer svojim temama dotiče dubine samoga ljudskog bića.

Ne prenosi se samo znanje nego i vrijednosni sustav koji katolička vjera zahtijeva te učenika nastoji približiti Kristu kao osobi kroz razne pedagoške metode. Cilj koji je naveden za vjeronauk jest idealan, ali koliko se taj ideal ukorijeni u biće ili osobu učenika ostaje pitanje na koje je teško dati odgovor. Kaže stara izreka kako će vrijeme pokazati svoje. U svakom slučaju, ne treba odustajati od ideala. Ukoliko je ideal ili cilj upoznati dublje učenika s osobom Isusa i njegove Crkve, a jest, onda je to ogroman proekat. Za uspjeh tog „projekta“ nikako ne treba izostaviti milosno Božje djelovanje, a to je molitva u kojoj se čovjek s povjerenjem obraća Bogu i gradi odnos s njim koji traje čitav život. Stoga je i sam predmet školskog vjeronauka bitan za izgradnju osobe kroz katehizaciju ili poučavanje u vjeri, tj. prenošenjem znanja. Prenosjenje znanja je jedan dio plućnog krila, a drugi dio je vjera, ali ne vjera samo u postojanje Boga nego vjera kao potpuno predanje u Božje ruke. Samo znanje je neučinkovito ako ne postoji duboka vjera koja poziva da se to znanje i primijeni. Plastično da dočaram ono što sam htio reći: sotona sve zna o Bogu, ali što vrijedi kad nije vjernik! Dakle, može vjeroučitelj, ako su učenici voljni, njih sve naučiti ako postoje odgovarajući mehanizmi za poučavanje, ali i dalje ostaje pitanje koji će rezultat biti. Svi oni znaju da je Euharis-

tija najvažnija i da je pričest tijelo Kristovo, ali je mali broj onih koje to stvarno dotiče. Postoje razredi, primjerice, u kojima nitko ne ide u crkvu nedjeljom, osim za Božić i Uskrs. Više puta sam ih pitao zašto ne dolaze na misu, a onda uslijedi dugi niz izgovora. Jedan od njih je taj kako vole spavati prije podne. Pa onda im kažem da u našem gradu ima crkava gdje se misa služi i popodne... Sjajan termin... zar ne? Obično odgovor bude „Ah, pa znate, profesore...“ i opet izgovor.

Čovjek može sebi postaviti pitanje kako ih zainteresirati, pridobiti. Osobno sam mnogo razmišljao o tome i razgovarao s kolegama o toj problematici i odgovor je uvijek onaj od jednog poznatog teologa Karla Rahnera: Ako kršćani u budućnosti ne budu mistici, neće ih biti! No, valja iznijeti još jedan problem s kojim se vjeroučitelji susreću, a to je da su sati vjerske nastave često nulti i prvi sat ili zadnji, kada je učeniku koncentracija na nižoj razini. To nije uvijek problem same škole ili neke njene politike, nego nečeg drugog. U svakom slučaju bilo bi nepošteno a ne napomenuti da postoje škole gdje je raspored sati tako sazdan da vjeroučitelj ima čitavu prijedodnevnu smjenu, što je i najbolji model. No, to je moje osobno iskustvo. Postoje mnogi sustavni problemi, ali nije nužno u ovom članku to navoditi. Ostaje pitanje – što je potrebno u ovoj situaciji kakva jest da bi školski vjeronauk imao više učinka na same učenike? Potrebno je jedno duboko iskustvo vjere ili, drukčije rečeno, religiozno iskustvo koje dotiče čovjeka – učenika, tj. dubine njegova bića kojim on ostaje oduševljen. Kada to iskustvo postoji, tada nema problema ili prepreke u katehizaciji. Tada učenik i prihvaća ono što Crkva poučava. Nije bitno samo znati nego i prihvatiti naučeno! Tu je po mom sudu problem, na župi ih se pouči uz vrijeme i mukotrpan rad župnika, vjeroučitelja, časnih sestara, a koliko njih to za ista prihvati. Kad učenici upišu Katolički vjeronauk u školi, kroz razne debate kao vjeroučitelj otkrijem njihove stavove, a da bih to i uspio, uvijek im garantiram slobodu mišljenja bez kritike i tada uslijedi zdrava logičko argumentirana rasprava. Bez te njihove osobne slobode da kažu što misle, ni-

kada ne bih imao uvid u njihovo poimanje vjere i Crkve, koje je ključno za moj rad kako bih mogao prvo vidjeti što su prihvatili, a kao drugo „nadopuniti što fali pa dalje graditi.“ Postoje sjajna iskustva koja sam kao vjeroučitelj u školi saslušao kao reakciju na govor o pojedinim temama, a postoje i mnoga bolna iskustva koja učenici ispričaju. Jednom prilikom, kad smo obrađivali smrt i uskrsnuće, učenici su se (i inače često) zaustavili na pitanju smrti. Mnogo njih me pita – a gdje je sad moja baka ili moj djed – što je još dobro pitanje na koje mogu pružiti nekakav utješni odgovor. Neugodno postane kad naiđe pitanje – a gdje je bio Bog kad je moja baka, mama ili netko drugi njima drag umro ili teško obolio. Moj odgovor je obično – kad bi znali kako je njima lijepo, nikada ne bi tražili da se vrate... Da li taj moj odgovor ostane prihvaćen ili ne... ne znam. Postoje i situacije kada se čovjek slatko nasmije. Jednom prilikom pročitao sam tekst iz evanđelja kao rješenje problema oko sukoba. Riječ je o tekstu gdje Isus govori da blagoslivljamo neprijatelje, da ih ljubimo i nikako da ih mrzimo. Na to se javi učenik/ca i kaže: „Baaaš!! A je li, profesore, gdje to piše?!“ Odgovorim u Novom zavjetu. A učenik/ca će na to: „Je li, profesore, kad je to napisano?“ Mrtav hladan odgovorim (pošto to treba da znaju još od prije) da je napisano u prvom vijeku. Tada me učenik/ca pita onako sva važan/na: „A je li, profesore, u kom vijeku mi živimo?“ Odgovorim 21. vijeku. Na to će on/ona: „Eeee profesoreeee!“ Nakon toga samo sam se slatko nasmijao. Ili, kad kažem – ponesite sljedeći sat Sveto pismo, a onda pitanje – „Profesore, jel to ono malo plavo što smo dobili... tamo mi je u ladici.“

Valja zaključiti: kako bi katehizacija bila uspješna, prvo vjeroučitelj mora otkriti „tlo na kojem seće“ tj. saznati razinu znanja vjere i njihovo iskustvo te vjere. Vinograd Gospodnji, u ovom slučaju škola, mjesto je na kome treba raditi, a potrebno je i poticati na molitvu vjernike za vjeroučenike kako bi bili otvoreniji za ono što im Bog nudi.

Vjekoslav Šarčević

# Prorok Izaija

## (Tritoizaija)

*Piše: dr. Tivadar Fehér*

Treći dio ove proročke knjige više se ne bavi teškoćama prognanstva (pogl. 56-66), nego temama povratka: obnova hrama, uspostavljanje žrtava, Jahvina obećanja, novi izlazak i nanovo oživljavanje Izraela. Cilj je moralna izgradnja pojedinca, zajednice i države, da se ne obnovi prokletstvo babilonskog sužanjstva. No, poruka ove knjige čini još jedan korak naprijed: Jahve okreće pogled Židova prema Božjoj državi: *Evo, ja stvaram nova nebesa i novu zemlju. Prijašnje se više neće spominjati, niti će vam na um dolaziti* (Iz 65,17). Ovu eshatološku perspektivu pomaže oživjeti skromni uspjesi u Obećanoj zemlji poslije povratka. Od 538 god. pr. Kr. sve do Makabejskog ustanka (pr. Kr. 165 god. – posveta hrama) – Izrael je vidio samo vrlo ograničeni političko-ekonomski razvitak. Oko 350 godina žive u sjeni velikih sila, kao beznačajni, sa slabim utjecajem ne samo na svjetska zbivanja, nego i na terenu svoje države. Uvijek su sluge drugoga.

Ovo: biti ekonomski slab, politički nemoćan, nije za Izrael značilo gubitak. Postojao je teren vjere i morala, gdje razvitku ništa ne stoji na putu. Naročito ne ako im Bog daje svijest poslanja: *Duh Jahve Gospoda na meni je, jer me Jahve posla da donesem radosnu vijest ubogima, da iscijelim srca slomljena...* (Iz 61,1). Izrael je teško shvaćao da nije stvoren izgraditi velebno carstvo, da nije utemeljen vladati nad drugima. On je tu na zemlji kako bi donio ubogima radost i lijek onima srca slomljena. Kvaliteta života se ne mjeri po prihodu, jer onda bi bogati bili najbolji ljudi, nego po moralu i vjeri. Židovima 350 godina nije bilo dovoljno kako bi razboritošću postigli ovu dubinu. U njihovim je očima i dan danas uspjeh Makabejaca vrhunac povijesti, kada se utemeljuje nanovo Izraelsko kraljevstvo... koje će za 200 godina još tragičnije svršiti po nasilju Rimskoga carstva (70 god. p. Kr. – rušenje Jeruzalema).

Knjiga Tritoizaije je puna nade i razočarenja. Očekuje se uzdignuće, ali nikako da se dogodi onaj veliki izlazak iz „Egipta“, brza i sjajna obnova zemlje poslije babilonskog sužanjstva. Stoljećima je nema, jer čovjek gura svoje, a Bog želi nešto sasvim drugo.

Ta volja je jedna osoba, koja kaže u Nazaretskoj sinagogi: *Duh Gospodnji je na meni, jer me pomazao. Poslao me je da donesem Radosnu vijest siromasima...* (Lk 4,18). Izraelski narod nije bio kadar izvršiti svoju zadaću, zato je poslan Isus Krist, koji nije gradio na pijesku – na ekonomiji, na politici – nego na stijeni – na žrtvi križa i na uskrsnuću. Tritoizaija pokazuje rvanje prolazne ljudske požude s vječnom voljom Oca. Stvorenje stalno inzistira na drugotnim vrednotama, zato je nesretno i stalno optužuje Boga da ne pomaže. A Isus usmjeruje pažnju – zajedno s ovim prorokom – na Duha i na duhovne vrednote, što čine



čovjeka ispunjenim. On – čak na križu – pali svjetlo u srcu desnog razbojnika. Ne jadikuje na križu, nego prikazuje sebe kao žrtvu, znajući da mnogima donosi život izvršavajući volju nebeskoga Oca. Isus ništa materijalno nije ostavio iza sebe, a ipak je živ i primjer za bilo koga, jer ima Duha, jer nosi Božji blagoslov svojoj braći.

Tritoizaija pokazuje jedno vrijeme u kojem Jahve pokušava narod preoblikovati u svojim vrednotama, mislima i željama. Izrael je odolio takvim milosnim naporima. Moguće je reći Bogu ne. Zato je Otac poslao svoga Sina, koji – kada se utjelovio – kao Bog i čovjek, nikada nije odbio volju Svevišnjega. Otac je učinio više od onoga: *Evo, ja stvaram nova nebesa i novu zemlju*. On je stvorio novoga čovjeka, koji može u ljudskim očima biti u drugom planu društva, koji nije „kreativan“ na terenu novca i drugih materijalnih stvari. Ali je pravi stvoritelj dobrih djela, po kojemu stvorenje jedino živi – u najdubljem smislu živi – i na zemlji, i u nebu.

Zato katolik – mada ima pravo na materijalna dobra, čak dužnost da to osigurava svojim – ipak nalazi veću radost u zajednici obitelji, u poštenom radu, u djeci, koja razmišljaju ispravno, koja poštuju moralna načela i duhovno napreduju. Više nalazi zadovoljstvo u miru savjesti nego u napretku na ljestvici uspjeha, prihoda, itd. Onaj koji ima Duha – a to se posjeduje po sakramentima – ni u ovom društvenom stanju nije razočarana, izgubljena osoba. Ona ima put pred sobom: Isusa. Ima voditelja: Duha Svetoga. Svaki dan ostvaruje daleko više nego ekonomisti, političari, bankari, menadžeri... On i njegovi postaju sve više čovjekom, bogočovjekom. Ta dobrota je ona koja je znak – pravi znak – da Otac i dan danas stvara nove ljude, nove u srcima, nove u djelima – kako je to obećao u knjizi proroka Izaije, i kako je to učinio u Isusu Kristu.



# Pravda i milosrđe (1)

*Piše: o. Mato Miloš, O.C.D.*

*To nisu dvije oprečne stvarnosti, već dvije dimenzije jedne stvarnosti koja se potpuno razvija, sve dok ne postigne svoj vrhunac u punini ljubavi (Lice milosrđa, br. 20).*

Riječ pravda, pravednost, označuje područje pravnoga reda u životu čovjeka i cijele ljudske zajednice. U moralnom smislu, pravednost daje svakome ono što mu pripada, makar to i ne bilo utvrđeno zakonom ili običajem. U biblijskom smislu, pravednost je čudoredna vrlina koja označuje cjelovito vršenje svih Božjih zapovijedi. Čovjekova je pravednost uvijek samo odjek i plod suverene Božje ispravnosti i obzirnosti kojom ravna svemirom i obdaruje svoje stvorenje. Ta Božja pravednost koju čovjek dosiže po vjeri poklapa se s Božjim milosrđem. Starozavjetni proroci prihvaćaju i produbljuju način izražavanja Božje pravednosti i milosrđa. Bog upravlja svoje kazne, odnosno svoju pravednost ne toliko protiv neprijatelja svoga naroda, koliko protiv samoga grešnika: *Pravda nek poteče kao voda, i pravica ko bujica silna (Am 5,24). Gospodin nad Vojskama uzvisit će se sudom, i Bog će sveti otkrit svetost svoju (Iz 5,16). Zaista, o Izrael, sve da naroda tvojega ima kao pijeska u moru, samo će se Ostatak njegov vratiti. Određeno je uništenje, pravda se prelila (Iz 10,22).* S druge strane, Božja je pravednost i povoljan sud, izbjavljenje onoga koji je u pravu: *Jer ja sam Jahve koji tvori dobrotu, pravo i pravdu na zemlji, jer to mi je milo, riječ je Jahvina (Jr 9,23); Ali ti, Jahve nad Vojskama, koji pravedno sudiš, koji ispituješ srca i bubrege, daj da vidim kako se njima osvećuješ, jer tebi povjerih parnicu svoju (Jr 11,20): U njegove će dane Judeja biti spašena i Izrael će živjeti spokojno. I evo imena kojim će ga nazivati: Jahve, Pravda naša (Jr 23,6). Pravedni Bog je blagi Bog: Dobrostitiv je Jahve i pravedan pun sućuti je Bog*

*naš (Ps 116,5). I onda kad Bog kažnjava prijestupnika i tada vrši svoju pravednost.*

U središtu Isusove poruke naviještanja evanđelja, nije poticanje na pravednost u pravnom smislu riječi. Pravednost čuva u Isusovu načinu izražavanja svoje biblijsko značenje: bogoljubnost. Isus se ne ustručava definirati čudoredni život kao istinsku pravednost, kao duhovnu poslušnost Božjim zapovijedima. Isusov nastupni govor opisuje istinsku pravednost, pravednost učenika: *Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski (Mt 5,48). Pazite da svoje pravednosti ne činite pred ljudima, da vas oni vide. Inače, nema vam plaće u vašeg Oca koji je na nebesima (Mt 6,1-2).* Time Isus oslobađa učenike tijesna i doslovna poimanja vršenja zapovijedi, potičući ih da ostanu vjerni vršitelji zakona koje on nanovo proglašava duhom čiste i savršene volje Božje. Tu će Isusovu misao u svojim poslanicama na široko protumačiti sv. Pavao. On je prije svoga obraćenja slijedio pravednost Zakona (Fil

spasenja. Sigurnost u Božju dobrohotnost stječe se na opipljiv način. Duh i život potvrđuju to opravdanje i čine to opravdanje. *Ovo bih samo htio znati od vas: jeste li primili Duha po djelima Zakona ili po vjeri u Poruku? (Gal 3,2). Ta po zakonu ja Zakonu umrijev da Bogu živim. S Kristom sam razapet (Gal 2,19).*

Čovjek ne može steći Božju naklonost vlastitom pravednošću. Više vrijedi vjera da bi se omiljelo Bogu. Božja pravednost je iskazivanje milosrđa i put koji vodi do opravdanja. Bog se ne zadovoljava samo time da daje pravo siroti. Bog ljubi i tuđinca, daje mu hrane i odjeću (Pnz 10,18). Kod proroka Hošee, Bog obećava da će sebi zaručiti svoj narod u nježnosti i ljubavi (Hoš 2,21), premda je taj narod tvrde šije i često se opire Božjoj pravednosti. Bog očituje svoju pravednost nezaslužnim dobročinstvima koja u svakom pogledu nadilaze ono što je čovjek u pravu očekivati. Bog se pokazuje pravednim tako što očituje svoje milosrđe i milostivo ostvaruje svoja obećanja: *Ja,*

*U biblijskom smislu, pravednost je čudoredna vrlina koja označuje cjelovito vršenje svih Božjih zapovijedi. Čovjekova je pravednost uvijek samo odjek i plod suverene Božje ispravnosti i obzirnosti kojom ravna svemirom i obdaruje svoje stvorenje. Ta Božja pravednost koju čovjek dosiže po vjeri poklapa se s Božjim milosrđem.*

3,6). Nakon obraćenja Pavao piše: *Prigrlili smo vjeru u Krista da bismo se opravdali vjerom u Krista, a ne vršenjem Zakona (Gal 2,16).* To znači da čovjek odsad vjeruje u Boga i Bog ga opravdava, odnosno osigurava mu spasenje po vjeri u Krista i sjedinjenju s Kristom. Odsada riječ „pravednost“ označava kršćanske stvarnosti

*Jahve, u pravdi te pozvah, čvrsto te za ruku uzeh; oblikovah te i postavih te za Savez narodu i svjetlost pucima, da otvoriš oči slijepima, da izvedeš sužnje iz zatvora, iz tamnice one što žive u tami (Iz 42,6).* Božja pravednost i milosrđe nadilaze svaki ljudski um.

# Red propovjednika na hrvatskom prostoru

Piše: s. Blaženka Rudić

Dolazak članova Reda propovjednika u ugarske i hrvatske krajeve dogodio se u samim počecima, još za života sv. Dominika. Godine 1221. na Drugoj općoj skupštini Reda donesena je odluka o proširenju Reda na područje Ugarsko-hrvatskog Kraljevstva. Ostvarenje toga cilja povjeren je Pavlu Dalmatincu, prioru tadašnjeg samostana sv. Nikole u Bologni. Nakana sv. Dominika bila je, čini se, preko katoličkih zemalja Ugarske i Dalmacije, doći do krajeva gdje je prevladavalo krivovjerje, a to su bile Slavonija i Bosna.

## Samostani braće

Prvi samostani Reda nikli su u okolici Virovitice i Požege gdje je bilo dosta „bosanskih krstjana“. U Zagrebu je osnovan samostan 1228., a ubrzo i u Čazmi. Prvi samostani u Bosni nikli su između 1230. i 1235. godine. U XV. st. osnovan je samostan na Fruškoj gori, a u XV./XVI. st. u Somboru. Osim samostana u unutrašnjosti nicali su i samostani duž jadranske obale: u Dubrovniku (1225.), u Rabu (1226.), u Ninu (1228.), u Splitu (prije 1243.), u Zadru (1244.), i još mnogim drugim gradovima i mjestima. Svi ovi samostani su pripadali Ugarskoj provinciji sa sjedištem u Budimu. No, uskoro se morala podijeliti na manje jedinice radi lakšeg upravljanja. Tako je Dalmacija 1266. dobila posebnog upravitelja ili vikara, a 1378. osnovana je Dalmatinska provincija sa sjedištem u Zadru i uzela je naslov „Navještenja Blažene Djevice Marije“ što je i naziv današnje dominikanske provincije u Hrvatskoj.

Kriza koja je u XIV. stoljeću zahvatila cijelu Crkvu i Red (o tome pisano u prošlom broju) odrazila se i na samostane u Dalmatinskoj provinciji. Reforma samostana započela je u Dubrovniku, a osobito zdušno ju je provodio bl. Ivan Dominici, dubrovački biskup. Obnova je najbolje ostvarena osnivanjem novih samostana u koje su dolazila braća dobrovoljno sa željom vratiti se izvornom duhu i karizmi Reda. Prvi takav reformirani samostan osnovao je na otoku Čiovu fra. Nikola Milinović. Kad

bi na jednom području bila uspostavljena tri reformirana samostana, njima je bilo dopušteno osnovati zasebnu provinciju. Kad je na dubrovačkom području ostvarena ta mogućnost osnovana je zasebna jedinica, Dubrovačka kongregacija. Plodovi obnovljenog načina redovničkog života ubrzo su se pokazali. Dubrovačka kongregacija postala je izvor učenih i svetih redovnika.

Tijekom turske najezde 1571. godine mnogi dominikanski samostani su poharani i spaljeni. Broj redovnika se smanjivao. Velike poteškoće u obnovi ljudstva stvarala je kasnije Mletačka Republika koja je strogo kontrolirala život samostana i zabranjivala primanje novih članova. Nevolje su se nastavile i za Napoleonove vlasti. Francuske trupe zaposjele su samostane i najvećim dijelom istjerale redovnike. Dubrovački samostan zaposjela je vojska, ostavivši samo šest sobica redovnicima, a crkvu je pretvorila u skladište. Nastavila se ista politika mletačkih vlasti prema redovnicima i samostanima.

Dalmatinska provincija se počela pomalo oporavljati tek nakon I. svjetskog rata. Prvi znak toga oporavka bilo je osnivanje samostana u Zagrebu 1927. Godine 1963. Dalmatinska provincija mijenja naziv u Hrvatska dominikanska provincija Navještenja Blažene Djevice Marije.

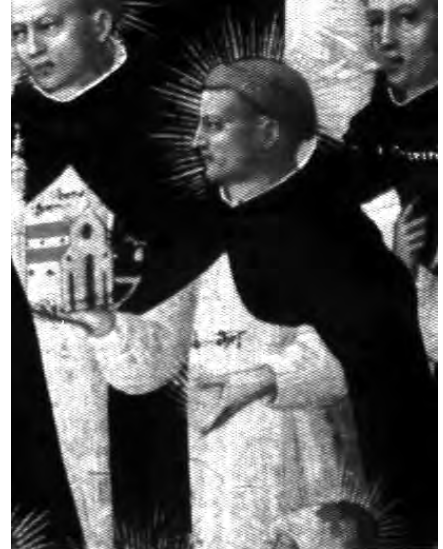
## Samostani sestara

Ženski ogranak Reda razlikuje tri oblika života u dominikanskom duhu i karizmi.

1. Najstariji ogranak Reda zapravo su stroge ili klauzurne redovnice koje se po službenom crkvenom nazivlju zovu koludrice ili monahinje. Njih je osnovao sv. Dominik 1206. u Prouilleu.

2. Osim monahinja postojale su i trećoredice, vezane uz dominikanski i franjevački red. One su živjele u zajednici po pravilima reda i nosile posebnu odjeću, ali nisu polagale zavjete niti živjele u klauzuri.

3. Samostanske sestre žive u zajednicama, polažu zavjete i bave se različitim oblicima apostolata u duhu domini-



kanskog reda. Nastale su oko 1490. godine zahvaljujući najviše bl. Colombi iz Rietija. Često su čitave zajednice trećoredica prihvaćale redovničke zavjete i tako postajale samostanske zajednice.

O dominikankama na hrvatskom prostoru ima jako malo podataka, osobito se ne može znati o kakvim zajednicama je točno riječ. Prvi samostan koludrica bio je u Zadru iz godine 1235. Iz toga samostana potječe i najstariji latinični tekst na hrvatskom jeziku, a nosi naslov *Red i zachon od primglenia na dil dobroga cignenia sestara nasich suetoga odza nasega Dominika*. Radi se o obredniku primanja svjetovnjaka u udrugu duhovnih dobročinitelja samostana. Osim klauzurnog samostana u Zadru bilo ih je u Ninu, Dubrovniku, Karlobagu, Kotoru i Starom Gradu na otoku Hvaru. U ovom samostanu na Hvaru Turci su 1571. godine okrutno pobili sve sestre (njih 5).

Trećoredice kao zajednice pobožnih žena i djevojaka živjele su u Splitu, Stonu i Starom Gradu na Hvaru. Sve te zajednice su gotovo utrnule uslijed nepovoljnih povijesnih prilika. Koncem 19. stoljeća preživjele su samo tri zajednice trećoredica: dvije u Šibeniku i jedna u Splitu. Njihovim ujedinjenjem nastala je današnja zajednica sestara dominikanki Kongregacija svetih Anđela čuvara.

## Koncert Insieme/Zajedno u Subotici

Talijanski kulturni centar Piazza Italia iz Subotice priredio je koncert pod nazivom Insieme/Zajedno u subotu, 4. lipnja u subotičkoj franjevačkoj crkvi.

Koncert je imao za cilj poslati poruku mira, ljubavi i multikulturalnosti, kroz skladbe i pjesme otpjevane na srpskom, mađarskom, hrvatskom i talijanskom jeziku. Na programu su bila djela iz klasičnog, modernog i religijskog repertoara.

## Humanitarni koncert za Radio Mariju

U subotičkoj franjevačkoj crkvi, u subotu, 28. svibnja, sastav „Glasnici Radosti“ iz novosadske župe Imena Marijina predvođeni vlč. Sinišom Tumbasom Loketićem, priredili su dobrotvorni koncert duhovne glazbe u korist hrvatske redakcije Radio Marije Srbije.



U programu je nastupio i dječji zbor subotičke župe Isusova Uskrsnuća pod ravnanjem vjeroučiteljice, dipl. theol. **Mirjane Ivanković** uz pratnju župnog tamburaškog sastava. A **Hana Semnic**, prvopričesnica župe Imena Marijina otpjevala je solo *Ave Mariju*. U ime franjevačkog samostana publiku je pozdravio **p. Amat Lotspeich**, a **mons. dr. Andrija Anišić**, urednik hrvatskog uredništva RMS je zahvalio mladima iz Novog Sada i djeci iz župe Isusova Uskrsnuća što su svojim nastupom dali veliki doprinos trodnevnoj dobrotvornoj akciji za spas Radio Marije Srbije kao i franjevcima na podršku i potpori. Na kraju se okupljenima obratio i **mons. Bela Stantić**, župnik župe Isusova Uskrsnuća i suradnik RMS. On je pozvao okupljene da podrže i molitvom i svojim darovima RMS jer ona nekima – osobito starima i bolesnima – jako puno znači. On je pohvalio djecu i mlade koji su svoje talente pjevanjem i sviranjem stavili u službu drugima, što je znak pravog kršćanskog angažiranja u Crkvi.

Naime, Svjetska obitelj Radio Marije obavijestila je Radio Mariju Srbije (i hrvatsku i mađarsku redakciju) da više nije u mogućnosti sufinancirati postojanje i rad te radio postaje. Radio Marija – jedini katolički radio u R. Srbiji – nije u mogućnosti sama sebe financirati pa su odgovorni i u jednoj i drugoj redakciji pokrenuli trodnevnu dobrotvornu akciju „Za spas Radio Marije Srbije“.

Akcija koju smo poduzeli sastojala se iz molitve, promocije i prikupljanja novca za daljnje funkcioniranje Radio Marije, ističe njen urednik mons. Andrija Anišić i dodaje kako vjeruje u Božju providnost, zagovor Kraljice Radio Marije ali i u darežljivost dobrih ljudi kako bi Rado Marija i dalje mogla emitirati svoj program na hrvatskom jeziku ali i na jezicima manjina jer dio svoga programa ova redakcija emitira i na nje-

mačkom, slovačkom, ukrajinskom i rusinskom jeziku a neke emisije i na srpskom jeziku, dok program na mađarskom jeziku uređuje mađarska redakcija RMS.

## Dan biskupa Ivana Antunovića

Hrvatska je zajednica 17. lipnja, na svečanosti, koja je u organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća održana u okviru Dana biskupa Ivana Antunovića, praznika hrvatske zajednice u Srbiji, čestitala najuspješnijim učenicima koji se školuju na hrvatskom jeziku na zapaženim rezultatima 2015./16. godine na općinskim, zonskim, pokrajinskim i republičkim natjecanjima iz različitih predmeta.

Svečana akademija održana je u Velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće. O Ivanu Antunoviću govorio je predsjednik Katoličkog društva „Ivan Antunović“ **mons. Stjepan Beretić**, a čestitke najuspješnijim učenicima uputio je predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća **dr. Slaven Bačić**.

Od prošle je godine dan rođenja hrvatskog velikana i stožerne osobnosti narodnog preporoda među Hrvatima u južnoj Ugarskoj (19. lipnja 1815., Kunbaja – 13. siječnja 1888., Kalača) jedan od četiriju praznika hrvatske zajednice u Srbiji, a vezan je uz prosvjetu i obrazovanje budući da je biskup Ivan Antunović za života nesebično, duhovno i materijalno pomagao školovanje brojnih, osobito siromašnih, učenika. /Zv/

## Ekumensko davanje krvi

U subotičkom Domu zdravlja koncem svibnja krv su skupa dali protonamjesnik o. Dragan Stokin, starješina crkve Svetog Vaznesenja Gospodnjeg, fra Zdenko Gruber, gvardijan subotičkog franjevačkog samostana, **Róbert Szabados**, predsjednik Židovske općine u Subotici i **Selmo Dreković**, glavni imam u Subotici.

Tolerancija, suradnja i međusobno uvažavanje vjerskih zajednica na sjeveru Bačke oduvijek su bili za primjer, ali je ovo prvi put da predvoditelji različitih konfesija zajedno posjete zdravstvenu ustanovu i učine gestu dobre volje za primjer svim građanima. *Već dugo se povremeno sastajemo i imamo prijateljske susrete i razgovore koji su vezani za osobne odnose. Tim susretima se odazivaju predstavnici protestantskih Crkava. Na jednom od druženja se rodila ideja da bi bilodobro da uradimo nešto skupa i damo primjer građanima, a kada smo čuli da nema dovoljno krvi u rezervama, odlučili smo da zajedno damo krv. Otac Dragan Stokin nas je pozvao i svi smo se rado odazvali. Ujedno smo željeli da ukazemo da prijateljstvo nema granica – kaže Róbert Szabados*, predsjednik Židovske općine u Subotici.

Izvor: [www.blic.rs](http://www.blic.rs)





**In memoriam**

† **FRA IVAN HOLETIĆ**

(Mačkovec, 26. ožujka 1927.  
– Subotica, 20. lipnja 2016.)



Fra Ivan Holetić, član Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda iz Zagreba, preminuo je u Subotici, u ponedjeljak 20. lipnja 2016. godine u 90. godini života, 70. redovništva i 63. godini svećeništva. Nakon što je u četvrtak 23. lipnja u franjevačkoj crkvi sv. Mihovila u Subotici bio oproštaj vjernika od pok. fra Ivana i slavljena sveta misa, pokopan je u petak 24. lipnja na groblju u Čakovcu. Sprovodne obrede predvodio je varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak u zajedništvu s provincijalnim ministrom Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda fra Ilijom Vrdoljakom, te franjevcima i svećenicima. Fra Ilija Vrdoljak predvodio je potom svetu misu zadušnicu u zajedništvu sa svećenicima u franjevačkoj crkvi sv. Nikole biskupa u Čakovcu.

Oproštaju i ukopu u franjevačku grobnicu nazočio je veliki broj vjernika župe sv. Nikole biskupa iz Čakovca, rodbina i vjernici iz njegova rodnog Mačkovca nedaleko od Čakovca, 50-ak franjevac svećenika, časne braće i bogoslova, svećenika na službama u međimurskim župama, sestre redovnice te mnogi drugi prijatelji i znanci i vjernici iz Subotice. Životni put tog zauzetog pastoralnog djelatnika prikazao je gvardijan Franjevačkog samostana sv. Nikole biskupa u Čakovcu fra Željko Železnjak koji je naglasio kako je ovo oproštaj u vjeri i s molitvom zahvalnosti od franjevca koji je oplemenio svaku sredinu u kojoj je djelovao i koji će onima koji ostaju biti nadahnuće i primjer življenja vjere. Na kraju je riječi oproštaja uputio i župnik župe sv. Petra i Pavla iz rodnog Mačkovca vlč. Josip Blažon.

Fra Ivanov zemaljski život započeo je 26. ožujka 1927. godine u Mačkovcu, župi Čakovec, u obitelji Ivana i Veronike r. Moharić koji su mu na krštenju dali ime Franjo. Bila je to brojna i pobožna obitelj. Od njegovih sedmero braće i sestara, dvije su sestre postale redovnice, Marija (s. Kantalicija), Sabina (s. Soterija) a Franjo redovnik fra Ivan. Osnovno školovanje Franjo je završio u rodnoj župi da bi,

kao mnogi prije njega i poslije njega, u želji da bude svećenik-franjevac, školovanje nastavio u franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Varaždinu, zatim Nadbiskupskoj gimnaziji te na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu.

Kao franjevački odgajnik 1946. godine stupio je u Franjevački red u Hrvatsku franjevačku provinciju sv. Ćirila i Metoda u Krapini te dobio redovničko ime fra Ivan Nepomuk a braća su ga od milja zvala: Cenek. Godinu dana kasnije u Krapini polaže i jednostavne zavjete, dok je svečane zavjete položio 1951. godine u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 30. lipnja 1953. u zagrebačkoj katedrali da bi dva tjedna kasnije, 12. srpnja 1953. okružen svojom rodbinom, braćom svećenicima i prijateljima, fra Ivan u čakovečkoj župnoj crkvi sv. Nikole biskupa proslavio mladu misu.

Nakon što je 1954. i 1955. godine odslužio vojni rok u Novom Sadu namješten je u Franjevački samostan u Samoboru, a zatim je bio na službi kapelana u Cerniku, Našicama, Virovitici gdje je 1960. godine postao gvardijan. Osim toga bio je na službi u Iloku i Zemunu, gdje je uz prekide bio također jedno vrijeme i gvardijan. Godine 1993. dolazi za gvardijana u Suboticu gdje se nakon službe poglavara posvetio službi ispovijedanja i brizi za časne sestre i gdje ostaje sve do svoje smrti. Uz službe gvardijana i župnika fra Ivan je bio vrsni orguljaš, zborovođa, kroničar, vjeroučitelj, voditelj ministranata, duhovnik i ispovjednik časnih sestara.

Po naravi je bio otvoren, društven i veseo. U ophođenju je bio jednostavan, drag, srdačan, nesebičan i uslužan. Bio je iskreni domoljub, a kao svećenik i redovnik ponosan na svoje zvanje.

Iako se knjiga fra Ivanova ovozemaljskog života zatvorila, uvjereni smo da će pred našim očima i u našim srcima, u našim mislima i riječima – a još više u našim molitvama, ostati dugo i ugodno sjećanje na njega, na njegovu plemenitost, ljubav i vedrinu, na njegovu osobu. Zahvalni smo Bogu da je fra Ivan posvuda ostavljao dojam čestita čovjeka, uzorna redovnika i savjesna svećenika koji je Božje lice otkrivao u svoj njegovoj ljepoti i privlačnosti. Molimo Gospodina da mu daruje nagradu dobroga i vjernoga sluga, sad kad ga je pozvao u svoje stanove.

**Tonka  
Šimić-Pelajić**

(Plavna, 1983.-2016.)



Tonka Šimić, rođ. Pelajić živjela je samo 33 godine. Njezin se život ugasio 10. lipnja, ali njena volja za životom i njezin doprinos kulturi Hrvata ostaju živjeti.

Rođena je 1983. godine u Plavni. Pjesme je pisala od školskih dana, a redovito je sudjelovala na Pokrajinskom susretu hrvatskih pučkih pjesnika „Lira naiva“. Pjesme su joj objavljene u zbirka *Lira naiva*, u kalendaru *Subotička Danica*, zbirka *Preprekovo proljeće...*

U Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu „Matoš“ u Plavni obnašala je dužnost tajnice, bila je članica folklornog i voditeljica literarno-dramskog odjela. Bila je članica i župnog zbora.

Tonkin je kratki život završio nakon teške bolesti, uz stalnu i nježnu brigu njezine obitelji.

Iako se praznina u njezinoj obitelji neće moći ispuniti, Tonka je ostavila iza sebe RIJEČ kao trajnu prisutnost!

Ponosni smo što smo ju upoznali, što smo s njom dijelili njivu Riječi u mnogim njezinim oblicima.

Tonkice, mirno snivaj, riječima ćemo povezani čekati ponovni susret s tobom!

**Hrvatska čitaonica Subotica  
Katoličko društvo „Ivan Antunović“ Subotica**

Uredila: *Katarina Čeliković*

## U Subotici održana sveta misa zahvalnica za proteklu školsku godinu

Dobri Oče, hvala ti na protekloj školskoj godini. Hvala ti za sve lijepe i one manje lijepe trenutke. Oče, hvala ti za sve! Upravo je i bilo tako u subotu, 4. lipnja, u katedrali bazilici svete Terezije Avilske kada su se na svetu misu zahvalnicu okupila djeca iz vrtića, osnovnih i srednjih škola Subotice i okolice kako bi zahvalila za sve primljene milosti, ocjene i događaje u protekloj školskoj godini. Kao i svaki puta, crkva je bila puna. Pjevalo se i častilo Boga svim srcem svojim, svom dušom svojom. Odgojitelji, učitelji, nastavnici, profesori i vjeroučitelji doveli su svoje učenike da u zajedništvu provedemo par sati u Domu Gospodnjem. Kako je lijepo biti s Tobom, Gospodine. Hvala Ti na tome. /B. I./

### Molitva

**Bože, želim da me posvetiš  
i mog tatu da lijepo pjeva u crkvi  
i mamu da dobro kuha  
i mog brata da bolje raste  
a ja Bojan  
da bolje učim  
i mog didu da me bolje uči.**

**Bojan Ostrogonac,  
1. r., Žednik**

## Subotički vrtićanci u posjetu Blatu

**Predškolci i druga djeca vrtića „Marija Petković“ iz Subotice, predvođeni s. Silvanom Milan, skupa sa svojim roditeljima, braćama, sestrama i odgovateljicama hodočastila su od 2. do 13. lipnja u Blato, na grob naše blaženice kako bi zahvalili za sve primljene milosti i događaje iz vrtića te zazvali Božji blagoslov prije polaska u školu.**

Smješteni u samostanu na Prižbi svaki dan su započinjali molitvom u kapelici. Tijekom njihovog boravka organizirane su razne radionice, probe, izleti a pohodili su i špilju gdje je blažena Marija Petković pisala pravila svoje družbe Kćeri milosrđa.

Djeca vrtića „Marija Petković“ iz Subotice su sudjelovala i na tradicionalnom susretu predškolaca vrtića koji nose ime naše blaženice, održanom 11. i 12. lipnja u Blatu. Na ovom skupu sudjelovali su predškolci iz Zagreba, Pule, Splita, Blata i Subotice. Nakon zajedničke svete mise su-

botički hodočasnici su se uputili u Dubrovnik gdje su uz stručno vodstvo posjetili sve znamenitosti i crkve ovog povijesnog grada Hrvatske.

Bilo je ovo prekrasno hodočašće naših budućih pravaka koji će nastavu nastaviti na hrvatskom jeziku u nekoj od subotičkih škola, a realizirano je uz potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća i brojnih donatora kojima od srca zahvaljuju. /B. I./



## Susret ministranata 2016.

**Ministranti Subotičke biskupije i ove godine su se okupili na tradicionalnom susretu u Tavankutu. Oko 80 ministranata iz različitih župa biskupije zajedno su molili, družili se, natjecali se. Susret je započeo svečanim ulazom i svetom misom, koju je predvodio vlč. Dragan Muharem a prigodnu propovijed je održao novi đakon Patrik Tvorek.**

Poslije mise ministranti su pokazali svoje znanje iz vjeronauka u prigodnom kvizu koji je vodio vlč. Dragan. Titula „najpametnijeg ministranta“ u kvizu pripala je **Nikoli Sudareviću** iz subotičke župe sv. Roka. Poslije kviza uslijedila su natjecanja u nogometu, a najbolji nogometaši ovo-

godišnjeg susreta su ministranti iz Male Bosne, Tavankuta i subotičke župe Isusova Uskrsnuća (najmlađa, srednja i starija skupina – po dobi). Za bogatiju rekreaciju i druženje ove godine pobrinuli su se vlč. **Dominik** i njegova sestra **Kristina Ralbovsky**. /A. A./



## Durđinski prvopričesnici o Prvoj pričesti

– Čekala sam dan moje Prve pričesti, 22. svibnja. Moja prijateljica Ružica i ja smo pričale kako će taj dan izgledati i kako ćemo se osjećati. Svaki dan smo išli na pripreme. Par dana prije probali smo hostiju. Kada je taj dan osvanuo, ja sam bila radosna što ću primiti pravu Hostiju. Bog nam je dao lijep i sunčan dan. Cijeli dan sam bila sretna. – **Marija Stantić**



– Mnogo puta sam držao tacnu kod pričesti dok sam ministrirao. Pitao sam se kakvog je okusa Hostija. Jako sam čekao da i ja mogu primiti pričest. Čekao sam tu nedjelju kad ću dobiti Isusa u Hostiji. Bilo mi je jako lijepo. – **Ivan Šarčević**

– Prva pričest je napokon stigla u našim srcima malim. Čim je svanulo sunce, svi smo se radovali tome danu. Napokon ćemo se približiti Bogu. Grijehe smo ispovjedili i Bog nam je oprostio. Čista, bez ijednog grijeha, oblačila sam čistu bijelu prvopričesničku haljinu. Srce mi je bilo uzbuđeno kada je došlo vrijeme da primim malu bijelu Hostiju sa svetim vinom. Sada sam spremna slijediti Krista. Postala sam dijete Božje još na krštenju, a sada mogu činiti dobra djela, i dalje biti dijete Božje. Kada odem u Raj, družiti ću se s Isusom. – **Ružica Dulić**

## Prva pričest u Sonti

**Dvadesetero djece, polaznika katoličkog vjeronauka, primilo je 19. lipnja u crkvi sv. Lovre u Sonti Prvu svetu pričest. Misno slavlje predslavio je župnik vlč. Josip Kujundžić, a suslavio đakon Patrik Turak iz Nove Gradiške.**

U propovijedi, vlč. Josip nadahnuto je govorio o Isusu, ljepoti života, o odgovornosti roditelja prema djeci i o važnosti župne zajednice u životu čovjeka. Djecu je pozvao na odgovornost prema roditeljima, a roditelje na odgovornost prema djeci. *U svojim kućama, za obiteljskim stolom, roditelji bi trebali govoriti pozitivno, s više radosti, a ne kako je sve crno, jer im to sutra neće biti od koristi. Pokušajmo svojim primjerom djeci dati vjeru u budućnost,* rekao je, među ostalim, vlč. Josip. Djeca su u molitvi vjernika

## Prva pričest u Lemešu

**Šesnaestero vjeroučenika iz Lemeša, pristupilo je 5. lipnja prvi puta euharistijskom stolu kako bi primilo Isusa u hostiji po rukama vlč. Antala Egedija.**

Voditeljica hrvatske prvopričesničke skupine (njih 10), bila je **Ana Ileš Vujević**, dok je malobrojniju mađarsku skupinu (6), vodila **Katalin Egedi**. Budući da ih je bilo malo, prvopričesnici su prvi puta u povijesti lemeške župe sjedili oko oltara, aktivno su sudjelovali u misi čitajući čitanja i molitvu vjernika. Po završetku svečanosti prvopričesnici i roditelji okupili su se u prostorijsima župnog stana gdje je uz kratko druženje i okrjepu nastavljeno zajedničko slavlje.



Ove godine u Stanišću i u Riđici nije bilo prve pričesti budući da nema djece stasale za podjelu jednog od inicijalnih sakramenata, dok je u Čonoplji vlč. **Endre Horváth** 29. svibnja pričestio 9 prvopričesnika. /**Željko Zelić**/

## Slavlje prve pričesti u Baču

**U župnoj crkvi sv. Pavla Apostola u Baču 12. lipnja podijeljena je sv. Pričest. Prvoj svetoj pričesti prethodila je priprava, ispovijed prvopričesnika i njihovih roditelja te ostalih vjernika.**

Ove godine Prvu pričest primilo je troje djece: **Valentina Jurković, Valentina Bartolović i David Penavin**. Djeca su aktivno sudjelovala u sv. misi čitajući liturgijska čitanja, a sa zapaljenim svijećama obnovili su svoja krsna obećanja te pokazali zavidno znanje o vjeri. Pod sv. misom kršteno je i treće dijete, sin **Matej** iz obitelji **Ljubice i Marka Jurkovića**. Svetu misu slavio je domaći župnik vlč. **Josip Štefković**. /**Stjepan Fuks**/

izrekla sve što samo njihova malena srca mogu poželjeti. Župnik je na kraju zahvalio svima koji su djecu pripremali za Prvu pričest te onima koji su na bilo koji način pridonijeli svečanosti i ljepoti dana. Nakon svete mise za roditelje i djecu je priređen domjenak. /**Ivan Andrašić**/





Iako znamo da nagomilavanje problema i njihovo prešućivanje, potiskivanje nije rješenje, ipak zarad nekog mira to radimo, „guramo probleme pod tepih“. To je kao i s nakupljanjem prašine – s vremenom nam je teže, sporije je uklanjamo, guši nas. No, neki od nas i to rade.

Čujem od mnogih kako im je teško i u crkvi. Idu zbog Boga, zbog svog mira, ali kažu kako im svećenik, ispovjednik ne odgovaraju. Problem je to možda u manjim mjestima gdje baš i nemamo neki izbor. Ali, u većim gradovima lakše je promijeniti crkvu ako nam nešto ne odgovara. No, rekla bih da je to posljednje rješenje, krajnje. Treba se potruditi i pomoći oko promjena. Možda baš mi možemo „pokrenuti“ našu crkvenu zajednicu. Ako nam svećenik, ispovjednik ipak baš ne odgovaraju, kako ne bismo sebe mučili, možemo ga promijeniti. Ne odgovaraju nam svi – nečiji način ispovjedi, propovjedi, savjeti.

Zarad mira često ne govorimo i ne činimo ono što želimo. Ne činimo neke stvari kako ne bismo bili pogrješno

shvaćeni, da nas ne bi osuđivali. Često ono što je drugačije „upada u oči“. No, možda smo baš mi „osvježene“ s našim novim, zanimljivim idejama, prijedlozima. Ne bojmo se osude, ogovaranja, sputavanja, neodobravanja – pa ni Isus nije bio svugdje dobro došao, ali je ipak činio mnoge stvari. I s vjerom veličine gorušičina zrna pomicat ćemo planine.

U brakovima, vezama, prijateljstvu također „guramo probleme pod tepih“. Prešućujemo suprugu/supruzi, odnosno partneru ili prijatelju mnoge stvari. Da brak ne propadne, da se veza ili prijateljstvo ne prekinu. A dobro znamo da to nije rješenje. Na taj način djelujući puno škodimo sebi. Potiskujemo probleme, a nakon određenog vremena „puknemo“. Tada se događaju mnogo gore stvari i problemi djeluju i veći nego što jesu. Razgovor je početak rješavanja problema. Reći što nas muči, što nam smeta. Ne potiskivati, ne prešućivati. I onda dogovorom, kompromisom doći do zajedničkog rješenja. Ne valja sebi činiti loše da bi drugima bilo dobro. Koliko mislimo na druge, trebamo misliti i na sebe. Previše žrtvovanja nije dobro, jer se u nekom duljem periodu može odraziti na naše psihičko ili tjelesno zdravlje.

Na radnom mjestu, u školi, na fakultetu također se ovo događa. Ne želimo svađe, prepirke s kolegama pa šutimo, trpimo. I na koncu bih se osvrnula i na obitelj. Uglavnom roditelji „trpe“ i žrtvuju se radi djece, očuvanja braka, mira u domu.

I kao što sam već spomenula – nagomilavanje problema nije dobro. Očistimo prvo svoje srce, a onda i sredi-mo svoje odnose s drugima – radi međusobnog mira. I čuvajmo svoj mir, jer kad smo u miru, mnogo više možemo biti od pomoći ljudima, a i Bogu. /**Jelena Pinter**/

lovanje; profesorima koji nam prenose svoje znanje i svim gostima – predavačima koji su nam održali nekoliko predavanja na vjeronauku. Ali iznad svega – Bogu hvala!

**Jelena Pinter**

## Misa zahvalnica u Novom Sadu

Misa zahvalnica za mlade slavljena je u crkvi Imena Marijina u Novom Sadu u srijedu, 1. lipnja s početkom u 18 sati. Misa je bila dvojezična, te su je glazbeno zajedno animirali mladi s hrvatskog i mađarskog vjeronauka. Misu je predslavio župnik vlč. **Róbert Erhard**.

Vlč. Erhard je održao prigodnu propovjed u kojoj je istaknuo kako trebamo zahvaljivati, ali i napraviti ispit savjesti iako nam je često teško staviti si pred oči ono što jesmo ili nismo učinili. No, trebamo biti marljivi, otvoreno zahvaliti, primjećivati Božje djelo i Njegovu milost. Božje djelo svjedočiti, biti sluga i ponizan, unositi u svoje zajednice Božji duh; uvijek biti na pomoći župniku i drugim vjernicima iako nam je ponekad teško ostvariti poniznost. Svim mladima je poželio da

ljetu provedu tamo gdje će se obogaćivati i biti na pomoći drugima.

Mladi su nakon mise nastavili druženje u vjeronaučnoj dvorani župe. Ovom prigodom zahvaljujemo svojim roditeljima koji su nam omogućili ško-



# Katolička moda – čedno odijevanje

Piše: Vedrana Cvijin

Kad god se pokrene neka dublja tema o značaju odijevanja, sudionici tog razgovora znaju temu ugasiti riječima „Odijelo ne čini čovjeka“ i „Odjeća ne određuje kakva sam ja osoba i vjernik“. Kako krivo. Ne bih, naravno, htjela dati prevelik značaj odjeći, ali nije dobro ni potpuno zanemariti tu temu i opravdavati svakojako odijevanje osobnom slobodom pojedinca.

Najprije bih iznijela ono što Sveto pismo i Crkva kažu o tome. U Korinćanima 11 Pavao ovako govori: *Ali htio bih da znate: svakomu je mužu glava Krist, glava ženi muž, a glava Kristu Bog. Svaki muž koji se moli ili prorokuje pokriveno glave sramoti glavu svoju. Svaka pak žena koja se moli ili prorokuje gologlava sramoti glavu svoju. Ta to je isto kao da je obrijana. Jer ako se žena ne pokriva, neka se šiša; ako li je pak ružno ženi šišati se ili brijati, neka se pokrije. A muž ne mora pokrivati glave, ta slika je i slava Božja; a žena je slava muževa. Jer nije muž od žene, nego žena od muža. I nije stvoren muž radi žene, nego žena radi muža. Zato žena treba da ima „vlast“ na glavi poradi anđela. Ipak, u Gospodinu – ni žena bez muža, ni muž bez žene! Jer kao što je žena od muža, tako je i muž po ženi; a sve je od Boga. Sami sudite dolikuje li da se žena gologlava Bogu moli? Ne uči li nas i sama narav da je mužu sramota ako goji kosu? A ženi je dika ako je goji jer kosa joj je dana mjesto privjesa. Ako je kome do prepirke, takva običaja mi nemamo, a ni Crkve Božje.* Ovaj tekst često izaziva bunu među ženama jer osjećaju kao da im se nešto nameće i uskraćuje. Međutim, treba najprije proučiti tadašnji kontekst u kojem je Pavao govorio i onda njegovu poruku primijeniti danas. Pavao govori o pokrivanju glave jer se nekad raspuštena kosa smatrala erotskim elementom. Važno je bilo pokriti glavu. Ipak, poruka je jasna: važna je i naša fizička pojava, čednim odijevanjem i izvana potvrđujemo čistoću našeg srca.

Danas važe neki drugi standardi odijevanja. Katolici često traže konkretne odgovore na svoje nedoumice i svećenici često daju neodređene od-

govore poradi njihova duhovnog rasta, ali evo konkretnih misli koje su pape i sveci rekli o odijevanju.

Kardinalni vikar pape Pia XI. govori ovako: *Haljina se ne može nazvati pristojnom ako je izvađena više od dva prsta ispod ključne kosti; ako rukavi ne sežu bar do lakata i ako nije bar malo ispod koljena. Nadalje, prozirni materijali su nedopustivi.*

Mnogi katolički blogovi slažu se i oko sljedećeg: ženska odjeća ne smije biti uska oko grudi i kukova. Ukoliko se nose hlače, neka lagano prate liniju tijela, i ne budu preuske. Zbog standarda današnje mode: dozvoljeno je da rukavi budu pola dužine do lakta te suknja najviše četiri prsta iznad koljena. Što se tiče muškaraca, hlače preuske oko međunožja, te kratke hlače neprikladne su.

Reakcije na ovo često budu ogorčenost, u smislu da se ograničava sloboda pojedinca; ili pak ravnodušnost, da Crkva pretjeruje, da odjeća uopće nema nekakav utjecaj na čistoću i sklonost grijehu.

Nekoliko riječi i o utjecaju ženskog odijevanja na muški pogled, iako ni muškarci nisu potpuno oslobođeni ovoga. Često će muškarčev pogled, bez obzira na njegovo srce i najbolje namjere, privući preotvorena odjeća. Sv. Ivan Zlatousti o ovome kaže: *Sada kada si počinila još jedan grijeh u njegovom (muškarčevom) srcu, kako možeš reći da si nevinna? Reci mi, koga na sudu suci kažnjavaju? Onoga koji je otrov popio ili onoga koji ga je pripremio i poslužio? Ti si pripremila odvratnu čašu, ti si pružila smrtonosno piće i ti si veći zločinac nego oni koji truju tijelo; ti ne ubijaš tijelo nego dušu. I to ne činiš svojim neprijateljima, niti si bilo čime na to primorana, niti ti je to prouzročila nevolja, nego to činiš iz čiste lude taštine i oholosti.*

Svatko od nas trebao bi razmisliti o ovome. Zabluda je misliti da nije grijeh odijevati se tako da to izaziva požudu u nečijem srcu. Česta obrana bude i činjenica da je tijekom ljeta prevruće. Međutim, nekoliko dodatnih centimetara nekog laganog materijala neće naštetiti našoj ugodi.



Pošto se obično žene kritizira kad se govori o ovoj temi, htjela bih žene malo i ohrabriti i o ovoj temi napisati nešto i iz druge perspektive, ne samo iz perspektive kritiziranja. Draga djevojčice, djevojko, ženo, Bog želi da ti budeš lijepa i Bog nema ništa protiv da te drugi takvom i vide. Ta on te je i stvorio tako lijepu. Krivo je misliti da samo zato što se zahtijeva čednost u odijevanju, da se žene trebaju odjenuti kao vreća. Kao i za većinu stvari, Crkva shvaća kakvo ti odijevanje najbolje stoji. Čedna i ženstvena odjeća istaknut će sve najbolje o tebi. Zatvorena odjeća i prirodna smjernost istaknut će tvoje lice, a najviše oči. Odjeća koja nije preuska i prekratka učinit će da se osjećaš ugodno, prirodno, veselo. Jedna lijepa suknja ili pristojne hlače promijenit će tvoj hod, tvoje držanje i čitavo ponašanje.

Za kraj, često, kad razgovaram o ovako nečemu volim sugovorniku/ci u šali reći: Ne želiš li biti svet/a? Onda razmisli u kakvoj te odjeći mogu staviti na oltar. Uz to isto znam reći: Ako nešto nije dobro da uđeš u crkvu, zašto bi bilo dobro na bilo kojem drugom mjestu? :)

# Europsko navijačko ludilo

Počelo je Europsko nogometno prvenstvo u Francuskoj. Za neke praznik nogometa, za neke festival komercijalizma. Budući da se očekuje oko 10 milijuna posjetitelja, možemo kazati kako je to veliki projekt i to na turističko-komercijalnoj, ali naravno i na sportskoj razini. Zsigurno najčudnije prvenstvo Europe do sada budući da se neke utakmice odigravaju u blizini nedavnih terorističkih napada, pa se na sigurnosti radilo iznimno mnogo, više od uobičajenog. Isto tako na ovom prestižnom natjecanju prvi put nastupaju 24 reprezentacije u završnici.

Nažalost, veliko natjecanje donese velika razočarenja. Tako smo odmah nakon prve utakmice mogli zamijetiti nemile scene u Marseilleu, gradu na jugu Francuske, koje su uslijedile samo nekoliko sati po dolasku navijača. Prije utakmice sukobili su se navijači Engleske i Rusije, a mediji izvještavaju o 31 ozlijeđenom i dvojici kojima su životi ugroženi, te šestero uhićenih navijača. Sve što se našlo na ulici, od prometnih znakova do stolova iz obližnjih kafića koristilo se u obračunima.

Besmisao navijačkog ludila izgubio je svaku onu ljudsku dimenziju sporta i sportskog nadmetanja. Kako



UEFA  
**EURO2016**  
FRANCE

se navija za svoju momčad, pokazali su navijači Walesa doživljavajući nogomet kao igru bez obzira na ishod utakmica.

Iako je u našoj regiji huliganizam postao normalna stvar i niti jedna se međudržavna utakmica ne može odigrati bez manjih ili većih sukoba, primjećujemo da je ta „društvena bakterija“ zahvatila odavno i zemlje zapada, te se zbog toga sve manje uživa u onom pravom sportskom duhu i nadmetanju riskirajući vlastitu sigurnost i vlastito zdravlje.

U zdravom tijelu zdrav duh, rekli bi stariji, ali daleko od stadiona.

**Ivan Dodig**



## Nebo je već tu ...

Nebo je već tu... Odjekivalo je crkvom na svetkovinu Uzašašća. Toliko se trudimo shvatiti, razumjeti, doživjeti nebo. Što se tamo događa, kako izgleda, koga i što ima? Ali, nitko ne može znati. Ili može?

Ako je Isus hodao ovom zemljom i uzašao na nebesa, koja su sada Njegov vječni dom, nije li On predokus neba? Ako je među nama On, uvijek, pa i nebo je tu... On, svugdje oko nas, u crkvi, u euharistiji. A nebo je Njegov dom,

dio Njega. S velikom vjerom, molitvom, zajedništvom, povjerenjem u Njega, mi nebo već osjećamo. Osjećamo spokoj, mir kada smo u zajedništvu s Njim, kada s Njim razgovaramo. A još više nakon pričesti, kada dio neba dospije u naše srce.

No, nebo je tu i preko drugih ljudi oko nas. Koliku nam samo radost donose djela ljubavi i milosrđa. Svaka pomoć starijoj, iznemogloj, siromašnoj osobi. Svaki poljubac i zagrljaj, stisak ruke. Prijatelj savjet. Uspjeh u školovanju, radu. Obitelj na okupu. Koliko puta zaljubljeni ponavljaju – „Osjećamo se kao na nebu!“ To je upravo to. Pretpostavljamo da je na nebu radost, smijeh, mir, spokoj. I kada smo mi na ovoj zemlji sretni i zadovoljni, djeluje nam kao da osjećamo, imamo djelić neba.

*Nije Bog tamo gdje je nebo, nego je nebo tamo gdje je Bog* (Gerhard Ebeling). To je upravo to! A mi svi imamo mogućnost dati mu mjesto u svom srcu, i kada to učinimo i s Njim u srcu živimo, možemo očekivati, moliti, tražiti od Boga da nam pripremi mjesto na Nebu!

**Jelena Pinter**

Susreti mladih Srijemske biskupije u Novom Slankamenu

# Mladi su vedrina župa

Pod geslom *Blago milosrdnima, oni će zadobiti milosrđe*, u organizaciji Biskupijskog pastoralnog centra – Ured za mlade u Srijemskoj biskupiji, u subotu 28. svibnja održan je u Novom Slankamenu ovogodišnji susret katoličke mladeži. Susret je počeo međusobnim upoznavanjem mladih koji su se ove godine odazvali u velikom broju iz župa Srijemske biskupije: Šida, Sota, Golubinaca, Rume, Beočina, Srijemske Mitrovice, Beške, Maradika, Inđije, Novih Banovaca, a skupu su se pridružili i mladi Subotičke biskupije. Susreti mladih postali su sada već jedna lijepa tradicija, a svake se godine održavaju u drugom mjestu Srijemske biskupije. Želja i ideja Srijemske biskupije i župnika je da takvim susretima mlade potaknu na vjernički život, obnovu duhovnih vrijednosti, ali i da se međusobno povezuju i sklapaju nova prijateljstva.

## Događaj ohrabrivanja i jačanja u vjeri

Središnje misno slavlje u župnoj crkvi svetog Mihaela arkanđela predvodio je srijemski biskup **Đuro Gašparović** koji je u svojoj propovijedi istaknuo da takve vrste susreta otkriju ljepotu crkve i da stalno žive kroz vjeru: *Ovo je godina jubilejskog milosrđa i to božanskog milosrđa koje nam govori „Blago milosrdnima oni će zadobiti milosrđe“. Ovo geslo ostvaruje se na poseban način u ovom našem susretu koji predstavlja događaj međusobnog upoznavanja, ohrabrivanja i jačanja u vjeri. Susreti u crkvi i u biskupiji su nam potrebni da se možemo sučeljavati sa svim mogućim opasnostima današnjeg svijeta,*

*posebno u opasnostima za našu vjeru i naš kršćanski život. A opasnosti su brojne i za dušu i za tijelo. Zato budite milosrdni, pomozite jedni drugima u nevolji i obećajte da ćete aktivno i velikodušno sudjelovati u župi vaših zajednica, jer ćete tako iskusiti djelovanje Duha svetoga koji će vam pomoći osjetiti Božje milosrđe*, poručio je mladima biskup Gašparović.

Na ovogodišnjem susretu sudjelovalo je preko 200 mladih. Iz Ureda za mlade ističu da je važno da mladi daju vedrinu svojim župama: *Zato i mi župnici trebamo dozvoliti mladima aktivno sudjelovanje u životu svoje župe, trebamo ih pratiti, s obzirom na to da se vremena mijenjaju i da ne mora sve biti baš onako kako smo mi učili*, istaknuo je povjerenik za mlade **Dušan Milekić** te dodao: *Želja nam je bila da mladi šetnjom po župama upoznaju vlastitu biskupiju, da ne ostanu zatvoreni u jednu župu. Trebaju vidjeti nešto dobro kod drugih što bi mogli i u svojoj župi uraditi.*

## Dobri domaćini

Župa svetog Mihaela arkanđela već je drugi put domaćin susreta mladih. Riječi dobrodošlice mladima uputio je i ovdašnji župnik vlč. **Berislav Petrović**, izražavajući zadovoljstvo što su mogli ugostiti veliki broj mladih: *Željeli smo da susret ne bude samo druže-*

*nje, ne samo sportske aktivnosti i zabava, nego da to bude baš duhovni susret. Zato smo i u našim klanjanjima euharistijskim i na svetim misama na tu nakanu i molili, prije svega za lijepo vrijeme i evo dragi Bog nas je uslišio. Ali isto tako da to bude jedan milosni događaj i da mladi, koliko je Božja volja, budu potaknuti i da nešto duhovno ponesu s ovog susreta*, istaknuo je vlč. Petrović.

Osim mladih iz Srijema u Novom Slankamenu bili su i mladi Subotičke biskupije: *Ove godine se u našoj biskupiji ne održavaju susreti mladih, pa smo se odlučili pridružiti mladima iz Srijemske biskupije. Mislim da su ovakvi susreti veoma značajni za mlade i da je vrlo važno da se susreti ne održavaju samo u*



*okviru jedne biskupije, nego i s mladima iz ostalih biskupija* rekao je kapelan iz Bečeja **Dominik Ralbovsky**.

Tijekom cijelog dana mladi su imali mogućnost družiti se i zabavljati se kroz različite vidove sportskih aktivnosti, a na kraju dana organizirano je predavanje na temu gesla susreta, koje je držao vlč. **Ivica Damjanović**.

## S. Darabašić

### Mladi o susretima:

- Mislim da su ovakvi susreti veoma značajni za mladež, zato što pokazuju i neku drugu stranu, našu vjeru. Mnogo mi je lijepo a pruža se i prilika za sklapanje novih prijateljstava.

*Marija Batori, župa Beočin*

- Mnogo mi znači, jer upoznajem nove ljude, stječem nova prijateljstva i svaki puta se ugodno osjećam.

*Nikoleta Kalić, Hrtkovci*

- Dolazim skoro svaki puta na susrete mladih. Do sada sam bio i u Sotu, Maradiku i u ostalim mjestima. Volim se družiti, sklapati nova prijateljstva, a uvijek nešto novo naučim.

*Zoran Denić, Beška*



## Ljeto – vrijeme za odmor



– tko će čovjeku udovoljiti?!? Zbog djece, kao i zbog sjećanja na naše „raspuste“, hvata nas neka želja da što bolje isplaniramo i iskoristimo dane s obitelji, s prijateljima novim i starim, a osobito – vani, vani, vani, u prirodi koju nam je Bog i stvorio zato da u njoj mir i radost nalazimo! (Ivh)

### POUKE ZA ČESTIT ŽIVOT

# Duhovna abeceda svetog don Ivana Bosca

Premda nije siječanj, kad slavimo spomendan ovog dragog sveca, željeli smo iskoristiti za ove ljetne dane odlomke njegovih tekstova, kao temu Vama, dragi čitatelji, za razmišljanje, za razgovor, za igru – nađite si društvo i zabavite se praveći svaki „svoju“ abecedu! Pošaljite ju i nama! Obilje blagoslova, mudrosti koju Bog daje i lijepu zabavu!

**A – Anđeo čuvar.** U napasti zovovi svoga anđela čuvara. On ima jaču želju da ti pomogne nego što ti želiš da to učini.

**B – Blagost.** Tvoj govor neka je uvijek začinjen blagošću. Blagost u govoru, u djelovanju, u opominjanju osvaja sve i svakoga.

**C – Crkva.** Svaki je napor malen kad se radi o Crkvi i o Papi.

**Č – Čednost.** Nerad i čednost ne mogu živjeti zajedno. Stoga izbjegavaj nerad pa ćeš pobijediti i iskušenja protiv čednosti.

**D – Djeca.** Prva je sreća djeteta kad osjeti da ga drugi voli. Osjećaj zahvalnosti u djece predokus je sretno

budućnosti. Djeca su Božja radost. Dvoličnost. Priznati se kršćaninom, a ne raditi kao kršćanin velika je dvoličnost.

**E – Ekonomija.** Ekonomija – da – ali i mnogo ljubavi!

**F – Financije.** Siromasi neka budu vaši blagajnici i vaši bankari, a Gospa će biti jamac vaših investicija. Pohranite svoj novac u Gospinu banku i velik će biti vaš plod u vječnosti.

**G – Govor.** Svaka riječ treba biti prožeta ljubavlju.

**I – Igre.** Najljepša šetnja i najljepša igra koja bi me razonodila bila bi da dovedem deset tisuća mladih u raj. Iskustvo. Izvucimo pouku iz svega onoga što nam se dogodi. Iskušenje. Trnje koje nas ubode dok živimo u ovom vremenu bit će cvijeće za vječnost. Ispovijed. Ispovijedajte se svakih osam dana pa makar ne imali ništa teško na savjesti. Ispovijed je najugodniji čin poniznosti pred Gospodinom.

**J – Jakost.** Budimo uvjereni u svoju vjeru i u svoje osobno uvjerenje i ništa nas na svijetu neće smesti.

**K – Križ.** Svi trebamo nositi križ

kao Isus. Naši su križevi patnje koje susrećemo u životu.

**L – Lijenost.** Tko je lijen u životu, plakat će na samrti za izgubljenim vremenom. Raj nije stvoren za lijencine.

**LJ – Ljubav.** Nije potrebno samo ljubiti mlade nego je nužno da oni i osjete kako ih ljubimo. Ljubav uvijek trijumfira. Gdje vlada ljubav, vlada sreća. Gospodin nas je dao na svijet za druge.

**M – Male stvari.** Želimo li napredovati mnogo u svetosti i doći u raj? Budimo onda vjerni i u malim stvarima. Milostinja. Milostinja je dužnost ljubavi. Živjeh među siromasima, ali sam također imao prilike posjećivati bogate. Općenito uzevši, ustanovio sam da se daje malo milostinje i da mnoga gospoda slabo koriste svoje bogatstvo. Mirnoća. Nemoj se uznemirivati, Bog je uz nas. Strpljivost i molitva. Molitva. Kad molite, iz dva zrna koja sijete narast će četiri klasa. Tko moli, sličan je čovjeku koji ide kralju. Mrtvljenje. Tko ne želi trpjeti s Kristom na zemlji, neće biti s njime ni proslavljen u nebu.



**N – Nepostojani.** Došao sam do zaključka da nepostojani, koji lako mijenjaju odluke bez opravdanih razloga, slabo uspijevaju u svemu. Neumjerenost. Neumjerenost skraćuje život sladokuscima. Tko ne zna biti umjeren, nije čovjek. I proždrljivost je majka tisuću mana. Neprijatelj. Tri su čovjekova neprijatelja: smrt (koja ga iznenadi), vrijeme (koje mu izmiče), Sotona (koji razapinje svoje zamke).

**O – Obitelj.** Kad neko dijete ostavi svoje roditelje i slijedi Božji poziv, njegovo mjesto u obitelji zauzme Isus Krist. Odgojitelj. Gledaj da te mladi zavole, pa će te onda rado slušati. U svakom mladiću, pa i u onom najnesretnijem, postoji točka pristupačna dobru, i prva je dužnost odgojitelja pronaći tu točku, taj osjetljivi konop, uže srca – da ga po njemu pridobije. Odgojni sustav. Moj odgojni sustav? Veoma je jednostavan: pustiti mladima potpunu slobodu raditi ono što im se najviše sviđa. Zatim treba u njima otkriti klice njihovih dobrih sklonosti i nastojati da se one razvijaju. Budući da svatko rado radi ono što zna da može postići, držim se toga načela. Zato moji pitomci rade ne samo iz dužnosti nego i iz ljubavi. Odluke. Održavanje odluka stvorenih u svetoj ispovijedi zadaje najviše zla Sotoni i on se toga najviše boji. Odricanje. Poslije smrti želio bih da ne posjedujem ništa svoje osim odijela na sebi. Naše srce neka ne bude u stvorenim stvarima, neka se ne blati u prljavštini ove zemlje, već neka je uprto u nebo. Opomena. Kako bi opomena donijela plod, nikad se ne smije davati pred drugima. Optimizam. Sijmo i zatim postupajmo kao seljak koji strpljivo čeka vrijeme žetve. Dok beremo ruže, bodu nas; ali uz trnje uvijek su i ruže.

**P – Pakao.** Velika je manjkavost suvremene pedagogije što u odgoju ne želi govoriti o posljednjim stvarima, napose o smrti i paklu. Politika. Moja je politika ona iz „Očenaša“. Posjet euharistijskome Isusu. Želite li da vam Gospodin udijeli mnoge milosti? Često ga posjećujte. Želite li da vam udijeli malo? Posjećujte ga rijetko. Želite li da vas Sotona napastuje? Posjećujte rijetko euharistijskog Spasitelja. Želite li da od vas bježi? Posjećujte često Isusa. Želite li pobijediti Sotonu? Nađite se češće kod Isusovih nogu. Želite li da vas Sotona pobijedi? Ne-



mojte posjećivati Isusa. Dragi moji! Posjet euharistijskom Spasitelju neophodno je potreban kako bi se svladao Sotona. Posjećujte, dakle, često Isusa, i Sotona vas nikada neće nadvladati. Poslušnost. Gospodin uvijek blagoslivlja one koji su poslušni njegovim zapovijedima. Budi poslušan i bit ćeš svet. Post. Postoji post koji svi možete činiti: čuvajte svoje srce i svoja osjetila. Prigovaranja. Prigovaranje rashlađuje srce. Najgora je kuga prigovaranja. Primjer. Mnogo bi se duša moglo spasiti dobrim primjerom!

**R – Raj.** U raju ću imati vremena za odmor. Put u raj ne vodi kroz užitke. U raju će se sve naplatiti. Razgovori. U razgovoru se ponašaj tako da svi oni s kojima razgovaraš postanu tvoji prijatelji.

**S – Sakrament.** Dva su krila kojima se leti u nebo: ispovijed i pričest. Savjest. Tko u sebi nosi mirnu savjest, posjeduje sve. Smrt. Pomislite svake večeri. ako biste morali umrijeti ove noći, kakva bi bila vaša vječnost? U trenutku smrti sabiremo sve što smo cijeli svoj život sijali. Spasenje. Imamo samo jednu dušu i, spasimo li nju, spasilimo sve. Srdžba. Najsigurnije je sredstvo protiv srdžbe – ne iskaliti je odmah. Sreća. Bogatstvo ne usrećuje ljude. Beskorisno je tražiti ruže na ovoj zemlji. Poniznost i ljubav jesu kreposti koje će te usrećiti u vremenu i u vječnosti. Strasti. Strasti su kao razbježniji psi kojima nitko ne može

udovoljiti; što im više udovoljavaš, jače se raspljuju. Svećenik. Svećenik treba živjeti gorljivim unutrašnjim životom kako bi mogao rasvijetliti ljude oko sebe.

**Š – Štovanje Gospe.** Gajite veliku, nježnu, istinsku i postojanu pobožnost prema Mariji. Kada biste znali koliku važnost ima ta pobožnost, ne biste je zamijenili za sve zlato svijeta.

**T – Tijelo.** Tijelo treba kako bi pomoglo duši činiti dobro, štovati, mora joj služiti.

**U – Uvreda Boga.** Kad netko vrijeđa Boga, vičite poput vukova. Užici. Radosti ovoga svijeta nestaju poput bljeska.

**V – Vjera.** Kako bi se izdržalo najokrutnija iskušenja, potrebna je velika vjera u Boga. Vjera može izvesti sve.

**Z – Zabava.** Nemojte nazivati zabavom onaj dan koji u vašem srcu ostavlja grižnju savjesti. Zavist. Progonimo zavist; dobro jednoga, mora biti dobro svih. Znanost. Imajte na umu kako je znanost bez savjesti samo na propast duše. Zvanje. Najveći dar koji Bog može udijeliti obitelji jest svećeničko zvanje sina.

**Ž – Život.** Naš je život prekratak. Učinimo hitno ono što se može prije no što nas zadesi smrt. Ovdje je svijet kao prizor u kazalištu: prođe u jednome trenutku. (**Prema: Bitno.net**)



# Kapelan Tormasy o Subotici

*Piše: Stjepan Beretić*

## Odgodeno osnivanje novih župa u Subotici

U tom je smislu vijeću došla otvorena naredba. Tako je temišvarska vojna vlast 8. siječnja 1789. godine uputila naredbu vijeću da uspostavu novih župa u gradu odgodi za mirnija vremena, a jednako tako, da obustavi gradnju crkve i župnog doma. Ako je jako potrebno ustanoviti više župa, onda župničke ovlasti nad jednim dijelom grada treba dati redovnicima, pa neka oni za tu svrhu odrede četvoricu ljudi. Oni neka prihode od štole ustupe svjetovnim svećenicima, a grad neka redovnicima pruži neku pomoć za stolu koju su dali svjetovnim svećenicima. A svjetovni svećenik neka se kao i do sada zajedno s tri duhovna pomoćnika stara za drugi dio grada. O tom pitanju se Gradsko vijeće nije upuštalo u raspravu ni s nadbiskupskim ordinarijatom ni s redovnicima, već je samostalno odlučilo da će pitanje župe odgoditi za mirnija vremena. A mira nije bilo još dugo vremena. Subotici je bio prijeko potreban mir kako ne bi zastranila s puta reda i stupnjevitog razvitka. Tek što je završio turski rat (1787.-1791.), izbila je francuska revolucija koja je izazvala novi dugotrajni rat, a koji se odrazio na snagu cijeloga carstva. Godine 1809. se kralj Franjo upustio u rat protiv Napoleona. Dugotrajno ratovanje je iscrpljivalo i Suboticu od čijih se građana tražila sve veća požrtvornost.

## Subotičani i njihov župnik Ranić

K tomu je u samom gradu nastupilo stanovito nazadovanje u odnosu između župnika i vlasti. Gradsko vijeće Subotice i njezini građani su početka svoga svjetovnog župnika dr. Stipana Ranića okruživali pravom privrženosti. To se vidi i po tome što je Gradsko vijeće poželjelo Ranića za župnika; imajući u vidu njegovu visoku znanstvenu spremu, i s obzirom na njegov uzoran svećenički život, te imajući u vidu njegovu gorljivost oko gradnje crkve 13. travnja 1778. godine Gradsko vijeće je jednoglasno izabralo dr. Stipana Ranića za župnika, premda prema ugovoru sklopljenom između nadbiskupa i grada, a odobrenom od kraljice grad nije imao

pravo birati župnika sve dok se ne izgradi crkva i župni dom. Gradu je pošlo za rukom da se izuzme odgovarajuća točka ugovora, te da se Raniću da župničko imenovanje te da se tako potvrdi za župnika. Ta privrženost župniku Raniću se pokazala još jednom kad su gradske vlasti odlučile da se župniku na ime godišnje plaće isplaćuje po 1000 forinti, premda je prema spomenutom ugovoru taj novac trebao ići u korist zaklade za gradnju crkve. Grad je izglasao drugih 1000 forinti za izgradnju crkve. Grad se nije zadovoljio ni s time već je u mjesecu svibnju poduzeo potrebe korake za to da se Ranić imenuje opatom. To se i dogodilo tako što je Ranić dobio naslov opatije svetoga Petra od Bodroga, te je 9. kolovoza 1778. godine u Hajošu promaknut u opata. Na tu svečanost je Ranića otpratilo više ljudi iz gradske vlasti. Za to je Gradsko vijeće donijelo posebnu odluku. Gradsko je vijeće i na taj način htjelo pokazati vjernu privrženost prema župniku. Da je između župnika i Ggradskog vijeća i dalje ostao taj srdačni odnos, koji se i dalje povremeno ostvarivao, nema sumnje da bi poraslo opće dobro u gradu. Nažalost, ono što je uslijedilo preokrenulo je srdačnost u neprijateljstvo.

## 22. § Napetost između župnika i vijeća

Župnik dr. Ranić se odviše zanio kad je vidio kako ga je vijeće iskreno prihvatilo, pa su se njegovi prijedlozi uvijek prihvaćali, molbe su mu bile uslišane, njegova je hrabrost sve više rasla sve dotle dok nije izigrao povjerenje vijeća. S druge strane, dok se trudio udovoljiti župničkim dužnostima koje je mogao mirno postići pristojnim i umjerenim nastupom, on je bio preoštar sve dotle dok nije prešao u nasilno ponašanje. Sve je to pridonijelo da su redovnici i njihovi prijatelji, koji se nisu mogli pomiriti s time da je župa povjerena svjetovnim svećenicima, budno pazili na svaki korak svjetovnih svećenika, a posebno župnika, da bi ga kad se zato pruži prilika mogli napasti.

Ranić je s redovnicima živio u nekom prikrivenom neprijateljstvu. Redovnički ljetopis i kućna povijest na više mjesta oštro podcrtava župnikove napade protiv njih. To je posebno došlo do

izražaja 1784. godine, kad je Ranić položiv samostana htio zaposjesti za sebe. Početkom spomenute godine Ranić se obratio Namjesničkom vijeću tražeći od vijeća da izda naredbu prema kojoj će župni ured i župnikov stan biti u samostanu, a redovnici da mu prepuste položiv vrta, dvorišta i štala. Tražio je i da se redovnici koji žive u samostanu podvrgnu njemu. Svoju je molbu obrazložio i time da bi se takvim premještanjem omogućilo da se u dosadašnjem župnom stanu smjesti planirana bolnica. Osim toga, mislio je Ranić, u samostanu bi se mogla smjestiti i mala gimnazija. To bi puno koristilo gradu, pa bi se i gradnja crkve mogla uspješnije nastaviti.

Namjesničko je vijeće župnikove prijedloge poslalo natrag vijeću grada Subotice tražeći mišljenje vijeća. To je pismo Gradsko vijeće stavilo na dnevni red 5. srpnja te (1784.) godine. Međutim, prije nego što je Gradsko vijeće odgovorilo Namjesničkom vijeću, ono je oblikovalo jedno povjerenstvo, koje je trebalo podnijeti izvještaj o župnikovom mišljenju. Župnik je iznio način kako bi on preuredio samostan, a povjerenstvo mu je predložilo da svoj plan napiše, te da ga pismeno podastre Gradskom vijeću na sljedeću sjednicu. Ranić je to i učinio, ali vijećnici i posebno zastupnici nisu bili spremni prihvatiti plan o takvom pritisku na redovnike, koji bi možda bio i predznak njihovog progona. O Ranićevom prijedlogu vijeće nije htjelo ni čuti, pa je u odluku sa sjednice ušlo da je vijeće biti protiv župnikovoga prijedloga, o čemu će izvijestiti Namjesničko vijeće.

Ali Ranić nije bio čovjek koji bi se uplašio ili povukao pred prvom teškoćom. Napisao je novo pismo Namjesničkom vijeću, u kojem moli vijeće da prihvati njegov prijedlog. Na to se Namjesničko vijeće 1785. godine obratilo Gradskom vijeću s naredbom da pripravi nacrt i troškovnik o preuređenju samostana prema župnikom prijedlogu i da to pošalje Namjesničkom vijeću. Vijeće ni tada nije bilo spremno odmah udovoljiti tome naređenju, već je sa sjednice 16. kolovoza poslano pismo Namjesničkom vijeću s molbom da poštedi grad od troškova spomenutog nacrta i izrade troškovnika, te da za sve to zaduži župnika, koji se tu pojavljuje kao zainteresirana strana.

# Stepinac – strašno biće iz mitologije (I.)

U zadnje vrijeme svjedočimo ponovno uzburkanim duhovima kada je riječ o kanonizaciji bl. Alojzija Stepinca. Povod nove agitacije političkih vlasti i Pravoslavne crkve u Srbiji bila je i nedavna izložba o Stepincu u Briselu. Smatram da je o ovim događajima potrebno progovoriti, napose jer se oštrica kritike, makar neposredno, usmjerava i na nas katolike u Srbiji. Po starom rimsko-pravnom principu – *audiatur et altera pars* – neka se čuje i druga strana, ovim prilogom ne bih ulazio u detalje lika i djela našega blaženika, nego bih se radije osvrnuo na ono „o čemu nije ugodno govoriti“, a tiče se temeljitog preispitivanja uloge onih koji su našli za shodno suditi o drugima. Kršćanski je biti za dijalog, ali dijalog pretpostavlja neke bitne preduvjete kako bi uopće mogao biti realan i konstruktivan. Smatram i to da je moguće premostiti jaz koji desetljećima postoji, ali je potreban novi pristup, slikovito rečeno – liječiti uzrok a ne posljedice.

Uzrok zbunjujuće stihije nije toliko „slučaj Stepinac“, on je tek šifra, obrazac (među brojnim drugim), *stihvort*, okidač za pandorinu kutiju koja se na tu čarobnu riječ otvara. Stoga, svaka metanoja društva i pojedinca započinje ukazom na ono pozadinsko, na svijet skriven u tami, stvarnost nedodirljivu i nepreispitivu, neimenovanu i zatomljenu ali s ogromnim kapacitetom generiranja opasnih konstrukcija iščašene slike o sebi i drugima.

Teško nam je povjerovati u dobro namjernost, još manje u kršćansku ljubav onih koji ne prežu svim silama i sredstvima, bez trunke samokritičnosti, postaviti sebe arbitrom istine o drugima. Prije svakog revnovanja za dobro bližnjega, valja hrabro stati pred zrcalo zahtjevnog evanđeoskog načela koje nas propituje nemam li možda *brvno u svom oku*. Svaki pokušaj dijaloga (ekumenskoga, političkoga...) pretvara se u farsu ukoliko prethodno ne zaboli ispijavanje vlastitog oka.

## Fer-pleja radi...

Neizbježno je govoriti o bolnim i opterećujućim pitanjima. Upravo zato pristup mora biti trezven i odmjeren. Diskurs je validan i konstruktivan samo onda ako pretpostavlja spremnost suočenja s istinom i realnošću kroz ustuk od mitova i ideologija.

Mišljenja sam da je ova zapjenjenost oko Stepinca uzročena više panikom od urušenja zgrade pomno građenoj na ideološko-mitskim temeljima, nego li voljom za istinom i samokatarzom. Problem je tim veći ukoliko su temelji zdanja čvrsto poduprti mitovima (mit o Kosovu, mit o nebeskom narodu, san o Velikoj Srbiji, svetosavski nacionalizam...). Mitska konstrukcija stvarnosti, tako bliska mentalitetu istočnjaka, postaje kamenom spoticanja u trenucima opskurne zloporabe za vlastite ciljeve, ideale i ideologije. Živi smo svjedoci upregnutosti mitologije tijekom 90-ih godina i posljedica od kojih se ni danas nismo oporavili. A pokazuje se da mitovi i dalje mogu sretno služiti samoopravanju i bijegu od suočavanja s realnim problemima.

Smatram kako nije problem da Srpska pravoslavna crkva izrazi svoje mišljenje u vezi povijesne uloge i svetosti Stepinca. Ali, u duhu fer-plej odnosa, pitam se kako SPC može biti objektivnim kriterijem u vezi Stepinca ako se samo prisjetimo njezinog nesnalaženja u ratovima prošlog stoljeća? Naravno da je teško sagledavati kontekst nekog vremena iz današnje perspektive. Ali neki povijesni fakti daju za pravo revidirati stavove i uvjerenja u koja se sve do danas ne smije niti izbliza taktuti, jer bi to moglo naglavačke izokrenuti klimavu istinu i rasprsnuti mjehur od sapunice samoopravanja i farizejske umišljenosti.

Kako je moguće etiketirati cijelu jednu Crkvu i narod u Hrvatskoj kao profašistički i kolaboracionistički ako se samo sjetimo gorkog okusa kojeg je ostavila iza sebe neslavna uloga nacionalne srpske Crkve i njezinog patrijarha u vrijeme kada je Milan Nedić (danas u postupku rehabilitacije), prije nego Pavelić, počeo „čišćenje“ Židova i Roma? Kako gledati na činjenicu da je Arhijerejski Sinod SPC u ljeto 1941. godine saopćio, što nije demantirano: „Sveti Arhijerejski Sinod će lojalno izvršavati zakone i naredbe okupatorskih i zemaljskih vlasti, i utičaće preko svojih organa na potpuno održavanje reda, mira i pokornosti.“ Među zakonima koje je SPC odlučio „izvršavati“ onda su i rasistički njemački (Nirnbërški) zakoni.

Zar nije ridikulozno da se ta ista Srpska pravoslavna crkva sada upire iz petnih žila spriječiti Stepinčevu kanonizaciju, iako se, recimo, Katolička crkva



nije miješala u proglašenje svetim (2003. god.) u najmanju ruku kontraverznoga Nikolaja Velimirovića, koji je pred II. svjetski rat veličao i uspoređivao lik Hitlera sa samim Svetim Savom?

Groteskno je što SPC i njezini patrijarsi, s obzirom na njezinu ulogu gromoglasne tišine za vrijeme istrjebljenja Židova, kao i na druge gromoglasne tišine, vezane uz Vukovar ili Srebrenicu devedesetih godina (vladike s puškomitraljezom!), uzimaju sebi moralno ili bilo koje drugo pravo čistiti tuđe dvorište.

## Katolici su satanisti, antihristi i zlikovci

Da groteska bude veća, zar možete smatrati ozbiljnim dijalog predsjednika Nikolića i Pape? Čovjek koji je recenzent (!) i supotpisnik brojnih Šešeljevih knjiga, između ostalih: *Vatikan glavno Satanino gnezdo*, SRS, 2003., *Pontifeks maksimus satanističke crkve Jovan Pavle Drugi*, SRS, 2006., *Antihristov namesnik zlikovački rimski papa Benedikt Šesnaesti*, SRS, 2006., i dr. Od čovjeka koji ima takvo odvratno stajalište prema drugom i drugačijem, pa makar se radilo i o Katoličkoj crkvi i Papi, može li se od njega očekivati razuman i plodan dijalog? Nije li, u najmanju ruku, nezgodno biti katolik u Srbiji na čijem čelu stoji čovjek koji nas smatra *satanistima*, *antihristima* i *zlikovcima*?

(nastavak u idućem broju)

## XIV. Lira naiva u Žedniku

U organizaciji *Hrvatske čitaonice* i Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* iz Subotice u subotu, 28. svibnja, u Žedniku, mjestu nadomak Subotice, održan je XIV. Pokrajinski susret hrvatskih pučkih pjesnika *Lira naiva 2016*.

Ova manifestacija lijepo riječi okuplja pjesnike koji pišu na materinjem hrvatskom jeziku, a pored standardnog govora, njeguju i bunjevačku ili šokačku ikavicu. *Lira naiva* je godišnji susret hrvatskih pučkih pjesnika iz Vojvodine, a posljednjih godina sve su prisutniji i umjetnici riječi iz Beograda, Zemuna i Republike Hrvatske. Održava se od 2003. godine, svaki put u drugom vojođanskom mjestu. Za svaki susret tiskan je i zbornik izabranih stihova, ove godine pod nazivom *Vapaj duše*. Zbornik je uredila **Katarina Čeliković**, a pjesme je izabrala pjesnikinja iz Subotice **Željka Zelić**. U ovogodišnjem zborniku zastupljeno je 68 pjesnika iz Srbije i Hrvatske.



Uz srdačna pozdravljanja i pokoju suzu stari prijatelji su se okupili u vjeronaučnoj dvorani crkve sv. Marka evanđeliste. Pozdravili su ih organizatorica i pokretač *Lire naive* Katarina Čeliković, predsjednica *Hrvatske čitaonice* **Bernadica Ivanković**, te predusretljivi domaćini, vlč. **Željko Šipek** i član Savjeta MZ zadužen za kulturu **Mirko Ostrogonac**. Poslije upoznavanja i pozdravnih riječi domaćina, gostima je priređen kratki obilazak Žednika, uz posjet crkvi, mjesnom groblju, OŠ *Pionir* i farmi *Šarčević*, za što su zaslužni Mirko Ostrogonac, vlč. Željko i učiteljica **Mirjana Bošnjak**. Organizatori i sudionici su se u crkvi uz molitvu prisjetili svojih prijatelja koji danas pjevaju s anđelima, a isto tako i nekoli-

cine teško bolesnih, za koje bi od svega srca željeli da su toga dana i oni u Žedniku. Na groblju je položeno cvijeće na grob **Stipana Vojnića**, na čiju inicijativu je ovogodišnji susret i održan u Žedniku, a koji je iznenada preminuo nakon što je poslao svoje pjesme za susret. Obilazak Žednika završen je ručkom u nadaleko poznatom restoranu *Kod Zvonka*.

### Velika pjesnička večer

U velikoj dvorani restorana održan je i radni dio pjesničkog susreta. Ovoga puta gost pjesnik bio je višegodišnji su-



dionik *Lire naive*, pjesnik iz Monoštora **Željko Šeremešić**, kojemu je NIU *Hrvatska riječ* ove godine tiskala prvu knjigu poezije *Buđenja riječi*. Autor je, uz pomalo razumljivu tremu, govorio o sebi, o motivima iz kojih crpi stihove. Burno pozdravljen od svojih kolega i prijatelja, pročitao je i nekoliko pjesama iz svoje zbirke. Velika pjesnička večer održana je u Domu Mjesne zajednice. Pjesnicima su se na pozornici pridružili članovi dječjeg folklornog odjela – ogranka Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo* iz Subotice. Izveli su splet bunjevačkih, a nešto kasnije i splet mađarskih plesova i svojom igrom od publike izmamili burni pljesak. Na početku programa riječi pozdrava uputio je predsjednik KD „Ivan Antunović“ **mons. Stjepan Beretić**. Publici su se predstavili svi pjesnici zastupljeni u zborniku *Vapaj duše*, a na veliko zadovoljstvo sudionika i nekoliko gostiju iz *Udruženja balkanskih umjetnika*, iz KLD *Rešetari* i učiteljica Mirjana Bošnjak. Tako su i ove godine pjesnici i njihovi gosti stvorili pravo i iskreno ozračje prijateljstva, unaprijed se radujući ponovnom susretu, ustrajni u čuvanju materinskog izričaja, bio to standardni hrvatski jezik, ili bunjevačka, šokačka, slavonska, dalmatinska... ikavica. Naredni, XV. susret, na poziv pjesnika **Ivice Mijatovića**, bit će održan prvi put u Hrvatskoj, u Gradištu kod Županje.

– Ovo je manifestacija s dušom, ali i s tradicijom. I kod organizatora i kod sudionika vidljiva je velika upornost i velika želja da se očuva naš materinski jezik. Mislim da je poezija pisana dijalektima jednako vrijedna onoj pisanoj standardom i zbog toga su svi ovi pjesnici vrlo vrijedni za našu zajednicu. – **Slaven Bačić**, predsjednik HNV-a

– Ponosan sam što sam u ime Katoličkog društva „Ivan Antunović“ prisustvovao današnjoj manifestaciji. Vidljivo je da u našem puku ima optimizma, snage i volje za život i to je ono što daje snage i nama da svaku ovakvu akciju podržimo i u budućnosti. – **mons. Stjepan Beretić**

– Ovaj, 14. zaredom susret hrvatskih pučkih pjesnika svima nam je ostao u tužnom sjećanju zbog nedolaska naših bolesnih prijatelja. Raduje me što su se po prvi put pojavili i predstavnici treće generacije, studenti, te učenici srednjih i osnovnih škola. Sudionici se razlikuju i tematski i stilski, međutim, sve se to uklapa u očuvanje hrvatskoga jezika sa svojim dijalektalnim govorima, izgradnje nacionalne svijesti i učvršćivanje našeg nacionalnog bića. Hvala našim domaćinima na svemu. Danas smo zaokružili naše putovanje po Vojvodini, dogodine ćemo iskoračiti i kod naših prijatelja u Hrvatsku. – **Katarina Čeliković**

– Gradište je selo tamburaša, ali i pjesnika. Imamo i vrlo aktivan KUD, ali prije svega imamo publiku s dušom. Bit će nam velika čast u našoj sredini pozdraviti ove drage ljude, koji nesebično i ustrajno rade na očuvanju naše govorne tradicije, samim tim i našeg nacionalnog bića. – **Ivica Mijatović**

## Knjiga *Slikam te riječima* Željke Zelić predstavljena u Subotici

Nakon romana *Bezdan* i pjesničke zbirke (*intimna*) *Kronika srca*, subotička književnica Željka Zelić je prošle godine objavila novu, svoju drugu knjigu pjesama naslovljenu *Slikam te riječima*. Ta je knjiga, objavljena u nakladi NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice, predstavljena 27. svibnja u Subotici, okupivši u čitaonici Gradske knjižnice veliki broj posjetitelja.

Govoreći o knjizi, dipl. filologinja-komparatistica **Klara Dulić** je ocijenila kako su riječi Željke Zelić *žive slike* koje se smjenjuju s različitim dinamikom, o čemu svjedoči i sam jezik pjesama. Urednica knjige **Nevena Mlinko** je navela kako je poezija Željke Zelić *poezija odsutnosti*. U zbirci *pratio bolnu igru traženja i izmicanja, dolazaka, ali češće odlazaka, susreta, ali i izbjegavanja susreta lirskog subjekta s Drugim kao zrcalom vlastita života*. Književnu večer moderirao je v. d. urednika Nakladničke djelatnosti NIU *Hrvatska riječ* - **Zvonko Sarić**. Autorica Željka Zelić je zahvalila svima prisutnima, kao i onima koji su poticali i potiču njezino književno stvaralaštvo. *Piscu je, koliko god pisao za sebe, budući da je pisanje proces samoizlječenja, ipak drago kada ono što radi i o čemu riječima pjeva dopre do drugoga, jer samo s drugim možemo biti i cijeli. To je odlika istinske ljubavi, a ljubav je, uz sva druga osjećanja, esencija i ove zbirke*, kazala je ona.

Stihove iz zbirke kazivale su **Anita Kovač**, **Marija Kovač** i **Ivana Kuka**, dok su se za glazbeni dio postarali učenici Muzičke škole u Subotici - **Ines Bajić** i **Matija Per-**

čić. Zidove čitaonice krasili su crteži i slike **Ene Gergić**. /Prema: HR, D. B. P./

## Nagrada Dr. Ferenc Bodrogyári Željki Zelić

Na prijedlog Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, dobitnica ovogodišnjeg subotičkog priznanja „Dr. Ferenc Bodrogyári“ je Željka Zelić, a priznanje joj je uručeno na svečanosti 27. 06. 2016. godine u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici.

Priznanje „Dr Ferenc Bodrogyári“ dodjeljuje se svake godine istaknutim kulturnim stvaraocima, mlađim od 40 godina, na području književnosti, likovne i glazbene umjetnosti koji su svojim djelima i činjenjima pridonijeli razvoju kulturnog života Subotice, ili dali doprinos na polju kulture u zemlji i inozemstvu, uzimajući u obzir zapažena ostvarenja u prethodnoj kalendarskoj godini.

Uredništvo *Zvonika* čestita Željki Zelić uz želju da nastavi stvarati i koristiti svoje talente. /Zv/



## Predstavljena knjiga *Garavi salaši* Katarine Firanj

U Hrvatskom domu u Somboru 26. svibnja predstavljena je knjiga *Garavi salaši: cio život u godinu dana* Katarine Firanj. Knjigu je u biblioteci *Prinosi za etnografska istraživanja* objavio Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Knjigu je predstavila njena urednica **Katarina Čeliković** koja je istaknula da ju je napisala pjesnikinja, zaljubljenica u svoj salaš. *Katarina Firanj pripovida, ili piše, na bunjevačkoj ikavici, što ovu knjigu čini iznimno vrijednom*, kazala je Čeliković. Stručnu redakciju knjige uradila je etnologinja **Bojana Poljaković**, koja je istaknula da knjiga *Garavi salaši* nije puko etnografsko zapisivanje običaja i života na salašu. *Riječ je o*

*pjesničkom izražavanju koje vas doslovce uvlači u svijet koji je danas većini nepoznat. No, ne radi se tu o uljepšavanju i idealiziranju života na salašu. Slikovitim rečenicama vizualno je dočarano sve što se na salašu događa, stvara, raste i živi*, kazala je Poljaković.

Predstavljanje knjige *Garavi salaši* Katarine Firanj bila je jedna emotivna večer, jer svatko je u Katarininom priči prepoznao i dio svog života na salašu. Izgubljen je taj i takav život nepovratno, ali je trajno ostao zabilježen na stranicama knjige *Garavi salaši*. *Sritna sam i zadovoljna jel vidimo puno poznati i dragi lica. Ovo je moja knjiga, al je i vaša. Svi ste na neki način u njoj... Salaši su umirali jedan po jedan, a ja sam čvrsto odlučila da mora ostat traga o njima. Knjigu sam napisala u jednom dahu, jednu noć, do iznemoglosti. Fala dragom Bogu na daru i svima koji su pomogli da ova knjiga bude objavljena. Pomalo i boli što ti salaša više nema, al život iđe dalje i ostaje samo uspomena*, kazala je uzbuđena Katarina Firanj. U knjizi je opisala Kočeve salaše kojih je nekada bilo trinaest, nalazili su se u ataru između Bezdanskog puta i Nenadića.

*Ova knjiga je cijeli jedan mali svijet, jedan mali prostor, stavljen u korice knjige. Govori se o svijetu koga nema, o životu koji je nestao. Kada je u pitanju kultura ovdašnjih Hrvata, puno toga se pamti, a malo je onoga zapisanog. Ne mora čovjek biti osobito obrazovan, ne mora istraživanje provoditi po krutim znanstvenim metodama, već treba zapisivati sjećanja*, kazao je ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov**.

Predstavljanju u Hrvatskom domu u Somboru organizirali su ZKVH i HKUD *Vladimir Nazor*, a u programu je sudjelovao *Nazorov* pjevački zbor. /Prema: HR, Z. Vasiljević/



## „Dužijanca 2016.“

### Iz programa

- **subota, 2. 07. – u 20 sati**  
Djeca u Dužijanci  
smotra dječjeg folklor – Gradski trg, Subotica
- **nedjelja, 3. 07. u 10 sati**  
Dječja zahvala Bogu za žetvu – sv. misa zahvalnica - katedrala sv. Terezije Avilske
- **srijeda, 6. 07. u 19 sati**  
Otvorenje izložbe „S Božjom pomoći“  
Suvenirnica u prizemlju Gradske kuće
- **petak, 8. 7. u 19,30 sati**  
Otvorenje XXXI. saziva „Prve kolonije naive u tehnici slame“  
Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame, HKPD „Matija Gubec“, Tavankut
- **subota, 9. 7. od 6,30 sati**  
Takmičenje risara – Đurđin
- **nedjelja, 10. 7. u 10 sati**  
– Dužijanca u Žedniku  
– Dužijanca u Bajmaku
- **subota, 16. 7. u 19,30 sati**  
Zatvaranje XXXI. saziva „Prve kolonije naive u tehnici slame“  
Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame, HKPD „Matija Gubec“, Tavankut
- **nedjelja, 17. 7. u 10,30 sati**  
Dužijanca u Tavankutu
- **utorak, 19. 7. u 17 sati**  
Natjecanje u pucanju bičevima – Đurđin
- **nedjelja, 24. 07. u 19 sati**  
Tribina, Katolički krug (iza katedrale)  
Tema: „Bunjevačko momačko kolo“
- **četvrtak, 28. 7. u 19 sati**  
Otvorenje izložbe radova s XIX. Međunarodne likovne kolonije „Bunarić 2015.“

Svečana dvorana HKC „Bunjevačko kolo“, Subotica

- **nedjelja, 31. 7. u 10 sati**  
Dužijanca u Maloj Bosni
- **nedjelja, 7. 08.**  
u 10 sati – Dužijanca u Đurđinu  
u 18 sati – Dužijanca kod križa u centru, Mirgeš (Ljutovo)
- **četvrtak, 11. 08. u 19 sati**  
Književna večer u organizaciji Katoličkog društva „Ivan Antunović“  
Svečana dvorana HKC „Bunjevačko kolo“, Subotica
- **petak, 12. 08.**  
u 19 sati – Izložba radova od slame nastalih na XXXI. sazivu kolonije slamarki u Tavankutu – Galerija Otvorenog sveučilišta, Subotica  
u 20 sati – Tamburaška večer, predstavljanje bandaša i bandašice i izbor pratilaca, proglašenje najljepšeg izloga – Gradski trg, Subotica
- **subota, 13. 08.**  
u 18 sati Svečana Večernja – katedrala-bazilika sv. Terezije Avilske, Subotica  
u 20 sati Skupština risara i nastup folklornih ansambala „Dužijanca“ – Gradski trg, Subotica
- **nedjelja, 14. 08.**  
Središnja proslava Dužijance 2016.  
u 8,45 sati Blagoslov i ispraćaj bandaša i bandašice – crkva sv. Roka, Subotica  
u 10 sati Svečano euharistijsko slavlje – katedrala bazilika sv. Terezije Avilske, Subotica  
u 11,30 sati Svečana povorka kroz grad, predaja kruha gradonačelniku – Gradski trg, Subotica  
u 18 sati Posjet grobu Blaška Rajića – Kersko groblje, Subotica  
u 20 sati Bandašicino kolo – Gradski trg, Subotica

## Hrvatska

osnovana 2002. u Subotici sa sjedištem u spomen-kući prof. Bele Gabrića, radi prikupljanja, objavljivanja i promicanja kulturne baštine Hrvata u Vojvodini

Subotica, ulica Bele Gabrića 21



Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo  
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs



Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad  
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs



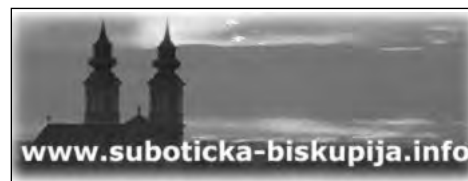
SuboticaDanas.info  
Informativne stranice programa na hrvatskom jeziku



RADIO MARIJA

Tel.: 024/600-099  
www.radiomarija.rs  
mail: radiomarija.srbija@yahoo.com

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; Vrdnik: 88,4 MHz; Facebook strana: SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; NIŠ: 102,07 MHz; Radio Marija Srbija



Fotografije u ovom broju:  
Zvonik, Hrvatska riječ, Vedran Jegerić,  
Snežana V. Lamić, Zoran V. Šimokov

## Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Katoličko društvo „Ivan Antunović“ 24000 SUBOTICA,  
Trg svete Terezije 3 SRB 24000 Subotica  
e-mail: drustvoia@gmail.com mob.: +381643226613; tel: +38124600240  
Dinarski broj računa: 310-210508-62 NLB Banka A.D. Beograd  
Telefon: +381 63 844 9368; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs  
Web: www.zvonik.rs

### Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381 63 844 9368  
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika  
mr. sc. Ervin Čeliković, tehnički urednik  
Katarina Čeliković, lektorica  
mr. sc. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,  
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435  
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru: Kancelarija za vere R. Srbije, Grad Subotica,  
Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske,  
i Hrvatska biskupska konferencija

### Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: 1650 din

- poštom:

1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem, Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12, 10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati na račun s naznakom Za Zvonik:

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200533294

Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, Trg sv. Terezije 3, 24000 Subotica, Serbia.



opis. Marko Forgić s monoštorskim Šokicama



Zbor iz Novske u crkvi sv. Roka u Subotici



Susret pjesnika „Lira naiva” u Žedniku...



...i sudionici



Dan Ivana Antunovića i akademija za najbolje učenike



Priznanje „Dr. Ferenc Bodrogyári” Željki Zelić



Humanitarni koncert za Radio Mariju kod subotičkih franjevaca



Maturanti sjemeništa „Paulinum”



Oproštaj vlč. Siniše Tumbasa Loketića u Novom Sadu



Proslava 45 godina bračnog zajedništva –Veče i Ljubice Rudić u Tašanutu



„Priskakanje vatre” u Đurđinu



Vrtić „Marija Petković Sunčica” u Blatu